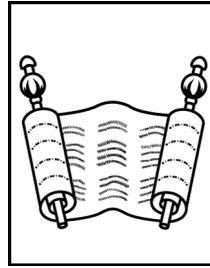

تجدید دیدار با همدوره‌ای‌های مدرسه یا همسایه‌های قدیمی، دیدن آلبوم عکس یا یک کتاب قدیمی یا یک بریده روزنامه، شنیدن یک قطعه موسیقی مربوط به دوران کودکی... خاطرات را زنده می‌کنند و احساساتمان را بر می‌انگیزند. گذشته همچون شهر فرنگی است از وعده‌ها، شکست‌ها، پیروزیها، و رنجها. بعضی اوقات، می‌خواهیم خاطرات رنج‌آور را فراموش کنیم. با وجود این، با گذشت سالها، خاطرات وقایع ناخوشایند معمولاً در ضمیر نیمه‌آگاه باقی می‌مانند. اما چیزهایی هست که نباید فراموش کرد؛ برای مثال، اشتباهات را نباید تکرار کرد و به تعهدات خود باید عمل نمود. خاطره وقایعی خاص می‌تواند باعث دلگرمی شده، ما را به عمل کردن بر انگیزد.

کتاب تثنيه بنی اسرائیل را دعوت می‌کند تا به خاطر بیاورند که خدا کیست و چه کارهایی کرده است. نسل قدیم به خاطر بی‌ایمانی‌شان، ۴۰ سال سرگردان شدند و در بیابان مردند. آنها مصر را پشت سر گذاشتند، اما هیچ وقت سرزمین موعود را ندیدند. حالا در ساحل شرقی رود اردن، موسی پسران و دختران همان نسل بی‌ایمان را آماده می‌سازد تا سرزمین موعود را فتح کنند. موسی نخست درس تاریخی مختصری ارائه می‌دهد که در آن بر کارهای عظیم خدا برای قومش تأکید می‌گذارد، سپس شریعت را مرور می‌کند. آنگاه پیمان خدا با قومش را دوباره اعلام می‌دارد. درسی که خدا می‌خواهد ایشان بیاموزند، روشن است: به خاطر کارهایی که خدا کرده است، قوم اسرائیل باید امیدوار باشند و از او متابعت کنند؛ به خاطر انتظاراتی که خدا از قوم اسرائیل دارد، آنها باید به او گوش دهند و از او اطاعت کنند؛ به خاطر شخصیت او، آنها باید با تمام وجود او را دوست بدارند. اطاعت از این درسها آنها را آماده خواهد ساخت تا سرزمین موعود را فتح کنند.

وقتی پیغام کتاب تثنيه را می‌شنوید، به یاد بیاورید که خدا چگونه محبتش را در زندگی شما ظاهر کرده است، و بعد یک بار دیگر خود را به او بسپارید، او را دوست بدارید، و از او اطاعت کنید.

آمار حیاتی:

هدف:

یادآوری اعمال عظیم خدا به قوم، و تشویق آنها تا از نوزندگی خود را وقف او کنند

نویسنده:

موسی (به جز خلاصه آخر کتاب که احتمالاً یوشع بعد از مرگ موسی آن را نوشته است)

مخاطبین:

بنی اسرائیل (نسل جدیدی که وارد سرزمین موعود می‌شود)

تاریخ نگارش:

در حدود ۱۴۰۷ یا ۱۴۰۶ ق.م.

محل رویدادها:

شرق رود اردن، مشرف بر سرزمین موعود

آیه کلیدی:

«خداوند، خدای شما، خدای امینی است» (۹:۷)

شخصیت‌های مهم:

موسی، یوشع

مکان‌های مهم:

دشت عربیه در موآب، واقع در شرق رود اردن

تقسیم بندی کلی:

موسی اعمال عظیم خدا برای قوم اسرائیل را یادآوری کرد. به خاطر آوردن کارهایی که خدا در زندگی مان انجام داده، به ما برای آینده امید می دهد و ما را تشویق می کند.

الف - کاری که خدا برای ما انجام داده است:
سخنرانی اول موسی (۱:۱ تا ۴:۴۳)

موسی فرامین خدا را مرور می کند و آنها را به موقعیت های خاصی مربوط می سازد. دانستن اینکه خدا چه چیزهایی می خواهد، کافی نیست. ما باید کلام خدا را در عمل پیاده کنیم و آن را جزیی از زندگی خود سازیم.

اطاعت از قوانین خدا برای اسرائیلی ها برکت به ارمغان آورد و ناطاعتی از آن بدبختی. این قسمتی از عهد خدا با قومش بود. اگر چه این پیمان مشمول حال ما نمی شود، اما اصول آن به قوت خود باقی است: اطاعت و ناطاعتی، پاداش و عواقب اجتناب ناپذیری در این دنیا و در آخرت به دنبال دارد.

ب - اصول زندگی خداپسندانه:

سخنرانی دوم موسی (۴:۴ تا ۲۸:۶۸)

- ۱- مروری بر ده فرمان
- ۲- خدا را دوست بدارید و از فرامینش اطاعت کنید
- ۳- قوانینی برای عبادت صحیح
- ۴- قوانینی برای اداره قوم
- ۵- قوانینی برای روابط انسانها
- ۶- پاداش اطاعت و عواقب ناطاعتی

موسی قوم را به سرسپردگی دعوت کرد. خدا هنوز هم ما را دعوت می کند که با تمام قلب، جان، فکر و قوت خود او را دوست بداریم.

ج - دعوت برای سرسپردگی به خدا:
سخنرانی سوم موسی (۱:۲۹ تا ۳۰:۲۰)

با آنکه موسی اشتباهات بزرگی کرد، اما راست و درست زندگی نمود و فرامین خدا را به جا آورد. موسی در صداقت و راستی در گذشت. ما نیز شاید اشتباهات بزرگی مرتکب شویم. اما این نباید ما را از زندگی کردن با صداقت و توأم با سرسپردگی خداپسندانه باز دارد.

د - تغییر رهبری:

واپسین روزهای زندگی موسی (۳۱:۱ تا ۳۴:۱۲)

موضوع های مهم	موضوع	توضیحات	اهمیت موضوع
تاریخ	موسی اعمال عظیم خدا را مرور می کند که به واسطه آنها او بنی اسرائیل را از بردگی در مصر آزاد کرد.	با مرور وعده ها و اعمال عظیم خدا، می توانیم شخصیت او را بشناسیم. از طریق فهم نحوه عمل او در گذشته، به شناخت عمیق تر او دست می یابیم. همچنین با گرفتن درس عبرت از خطاهای گذشته قوم اسرائیل، می توانیم از ارتکاب خطا در زندگی خود بپرهیزیم.	
احکام	خدا شریعت را برای قوم مرور می کند. پیمان قانونی بین خدا و قومش می بایست برای نسل جدیدی که در شرف ورود به سرزمین موعود بودند، تجدید می شد.	سرسپردگی به خدا و حقایق الهی را نمی توان امری بدیهی فرض کرد. هر نسلی و هر شخصی باید از نو به دعوت خدا لبیک گوید.	
محبت	از محبت وفادارانه و صبورانه خدا اغلب بیش از مجازات الهی سخن به میان می آید. خدا محبتش را با وفادار بودن به قومش و وعده هایش نشان می دهد. در عوض، خدا می خواهد که ما نیز نسبت به او محبتی قلبی داشته باشیم، نه اینکه فقط در ظاهر از احکامش تبعیت کنیم.	محبت خدا اساس اعتماد ما به او را تشکیل می دهد. ما به او اعتماد داریم چون او ما را دوست دارد. محبت خدا باید اساس طرز تفکر ما نسبت به عدالت و حقوق دیگران را تشکیل دهد.	
انتخاب ها	خدا به قومش یادآوری کرد که برای تأیید عهدش، ایشان باید راه اطاعت را انتخاب کنند. انتخاب اطاعت از او باعث برکت آنان، و سرکشی و ناطاعتی باعث لعنت و مصیبت سخت برای ایشان خواهد شد.	انتخاب های ما مسیر زندگی مان را مشخص می سازد. اگر پیروی از خدا را انتخاب کنیم، نتایج خوبی در زندگی ما و روابطمان با دیگران به وجود می آید. اما اگر انتخاب ما این باشد که راههای خدا را ترک کنیم، برای خودمان و دیگران ضرر و زیان به بار خواهیم آورد.	
تعلیم	خدا به قوم اسرائیل دستور داد که راههای او را به فرزندان خود تعلیم دهند. آنها برای اینکه مطمئن شوند فرزندان شان اصول خدا را فهمیده اند و آنها را به نسل بعدی منتقل خواهند کرد، می بایست تعلیمات لازم را از طریق آیین ها، احکام و به خاطر سپردن، به آنها بیاموزند.	انتقال حقایق الهی به نسل آینده از طریق سنن و آداب و رسوم حائز اهمیت است. اما خدا دوست دارد که حقیقت او در قلب و فکر ما باشد، نه صرفاً در سنن ما.	

الف- کاری که خدا برای ما انجام داده است: سخنرانی اول موسی (۱:۱ تا ۴:۴)

خدا قومش را به بیرون از مصر هدایت کرده و از بیابان بزرگ عبور داده است. حالا آنها آماده‌اند که وارد سرزمین موعود شوند. اما قبل از آنکه قوم اسرائیل وارد آن سرزمین شوند، موسی نصایح مهمی دارد که به آنها بدهد. او نصیحت خود را در سه قسمت بیان می‌دارد. در قسمت اول، مروری می‌کند بر تاریخچه‌ای از الطاف خدا نسبت به قوم اسرائیل. از طریق اعمال خدا در گذشته، می‌توانیم خدایی را که امروز خدمت می‌کنیم بشناسیم.

در این کتاب، سخنرانی موسی خطاب به قوم اسرائیل، زمانی که آنها در بیابان عربیه (واقع در صحرای موآب) در شرق رود اردن بودند، ثبت شده است. شهرهای این ناحیه عبارت بودند از: سوف، فاران، توفل، لابان، حضیروت و دی ذهب. (فاصله کوه حوریب تا قادش برنیع از طریق کوه سعیر یازده روز است.) این سخنرانی در روز اول ماه یازدهم سال چهلم بعد از خروج بنی‌اسرائیل از مصر ایراد شد. در آن زمان، سیحون، پادشاه اموری‌ها که در حشبون حکومت می‌کرد شکست خورده بود و عوج، پادشاه سرزمین باشان که در عشتاروت حکومت می‌کرد، در آدرعی مغلوب شده بود. موسی در این سخنرانی بشرح قوانین و دستورات خداوند می‌پردازد:

۱:۱
پیدا ۳:۳۲
اعد ۳۳:۲۴:۲۱
تث ۲۴:۸:۲ ؛ ۳:۳
۴۶:۴۴:۱:۴

۱:۱-۵:۱ در این کتاب ۴۰ سال سرگردانی در بیابان به پایان می‌رسد. وقایع کتاب تثنيه فقط یک یا دو هفته از ماه یازدهم از چهلمین سال را در بر می‌گیرد (۱:۳). دوازدهمین و آخرین ماه در عزاداری برای رحلت موسی سپری می‌شود (۸:۳۴). قوم اسرائیل بعداً در اولین ماه از چهل و یکمین سال بعد از خروج، وارد سرزمین موعود شدند (یوشع ۱۹:۴).

۱:۱ قوم اسرائیل سفری را که می‌بایست ۱۱ روز طول بکشد، ۴۰ ساله پشت سر گذاشتند. این مسافت نبود که بین آنها و سرزمین موعود مانع ایجاد کرده بود، بلکه وضعیت درونی آنها بود. هدف خدا صرفاً نقل مکان دادن جمعیتی عظیم به سرزمین موعود نبود؛ هدف او بزرگتر از اینها بود. او داشت آنها را آماده می‌کرد که وقتی به سرزمین موعود برسند، در اطاعت از او زندگی کنند. سرزمین موعود چه فایده‌ای داشت اگر قوم اسرائیل به اندازه اقوامی که تا پیش از ورود ایشان در آن زندگی می‌کردند، شرور می‌بودند؟ این سفر پرزحمت بود، اما در آماده شدن قوم اسرائیل سهم اساسی داشت. از طریق همین سفر، خدا خود را بیشتر به قوم اسرائیل شناساند؛ او خدای زنده و رهبر ایشان بود. همچنین او ذات خودشان را به ایشان آشکار کرد: ایشان افرادی بودند سقوط کرده، گناهکار، و مستعد برای طغیان و شک کردن. او شریعت را به قوم سرکش خود داد تا به آنها کمک کند بفهمند که چطور با خدای خود ارتباط برقرار سازند. سفر روحانی شما شاید طولانی باشد و زندگی تان پر از درد و ناامیدی و مشکلات، اما به خاطر داشته باشید که خدا صرفاً سعی ندارد که شما را زنده نگه دارد. او می‌خواهد که شما را آماده کند تا زندگی تان برای خدمت و سرسپردگی به او صرف شود.

وقایع کتاب تثنيه

کتاب تثنيه از آنجایی شروع می‌شود که قوم اسرائیل در شرق رود اردن واقع در بیابان عربیه در سرزمین موآب اردو زده است. درست پیش از عبور از رود و ورود به سرزمین موعود، موسی سخنرانی‌ای در خصوص نحوه زندگی ایشان، تحت الهام خدا ایراد کرد.

رهبرانی از هر قبیله انتخاب می‌شوند

عوقتی ما در کوه حوریب بودیم خداوند، خدایمان به ما فرمود: «به اندازه کافی در اینجا مانده‌اید.^۷ اکنون بروید و سرزمین کوهستانی اموریها، نواحی دره اردن، دشتها و کوهستانها، صحرای نِگب و تمامی سرزمین کنعان و لبنان یعنی همه نواحی سواحل مدیترانه تا رود فرات را اشغال نمایید.^۸ تمامی آن را به شما می‌دهم. داخل شده، آن را تصرف کنید، چون این سرزمینی است که من به نیاکان شما ابراهیم و اسحاق و یعقوب و تمامی نسل‌های آینده ایشان وعده داده‌ام.»

در آن روزها به مردم گفتیم: «شما برای من بار سنگینی هستید و من نمی‌توانم به تنهایی این بار را به دوش بکشم،^{۱۰} چون خداوند شما را مثل ستارگان زیاد کرده است.^{۱۱} خداوند، خدای نیاکانتان، شما را هزار برابر افزایش دهد و طبق وعده‌اش شما را برکت دهد.^{۱۲} اولی من چگونه می‌توانم به تنهایی تمامی دعواها و گرفتاریهاتان را حل و فصل نمایم؟^{۱۳} بنابراین از هر قبیله چند مرد دانا و مجرب و فهمیده انتخاب کنید و من آنها را به رهبری شما منصوب خواهم کرد.»^{۱۴} ایشان با این امر موافقت کردند^{۱۵} و من افرادی را که آنها از هر قبیله انتخاب کرده بودند برایشان گماردم تا مسئولیت گروه‌های هزار، صد، پنجاه و ده نفری را بعهدہ گرفته، به حل دعواهای آنان بپردازند.^{۱۶} به

۶:۱

خرو ۱:۱۹

اعد ۱۳:۱۱:۱۰؛ ۳۸:۳۳

۷:۱

پیدا ۱۸:۱۵-۲۱

تث ۴۹:۴

یوش ۴۰:۵:۱۰

۸:۱

پیدا ۷:۱۲؛ ۳:۲۶

خرو ۱:۳۳

۱۰:۱

پیدا ۵:۱۵؛ ۱۷:۲۲

تث ۲۲:۱۰؛ ۵:۲۶

عبر ۶۲:۲۸

عبر ۱۲:۱۱

۱۱:۱

تث ۱:۸

مز ۱۴:۱۱۵

۱۲:۱

خرو ۱۴:۱۳:۱۸

۱۳:۱

خرو ۲۲:۲۱:۱۸

اعد ۱۷:۱۶:۱۱

۱۶:۱

خرو ۲۱:۲۲؛ ۹:۲۳

تث ۱۴:۲۴؛ ۱۸:۱۰

را به قوم اسرائیل یادآوری کند، خصوصاً که ایشان در مقابل خطیرترین مرحله زندگی‌شان قرار داشتند، یعنی ورود به سرزمین موعود و تشکیل قومی که می‌بایست از خدا اطاعت کند و نور و سرمشقی برای دیگران باشد.

۱۳-۹:۱ رهبری قوم به‌تنهایی برای موسی بار فوق‌العاده سنگینی بود. او نمی‌توانست تنها از عهده این کار بر آید. وقتی کلیساها و خانواده‌ها بزرگ می‌شوند، بر پیچیدگی آنها افزوده می‌شود. احتیاجات، نزاع‌ها و درگیری‌ها پدیدار می‌شود. دیگر یک رهبر نمی‌تواند به‌تنهایی همه تصمیمات را بگیرد. شما نیز مانند موسی شاید گرایشی طبیعی دارید که خودتان همه کارها را انجام دهید. شاید از کمک خواستن از دیگران بترسید یا خجالت بکشید. موسی در خصوص تقسیم کار رهبری با دیگران تصمیم عاقلانه‌ای گرفت. به جای آنکه سعی کنید مسئولیت‌های بزرگتر را به‌تنهایی به عهده بگیرید، راههایی برای تقسیم آنها با دیگران پیدا کنید تا دیگران نیز بتوانند عطاها و توانایی‌های خدادادی خود را به کار بگیرند.

۱۸-۱۴:۱ موسی بعضی از ویژگیهای شخصیتی رهبر خوب را بر شمرد: (۱) انصاف، (۲) بی‌طرفی، (۳) برخورداری از شخصیتی قوی، و (۴) توانایی در تشخیص ضعف‌های

۹:۱ توجه داشته باشید خلاصه‌ای که موسی از سفر چهل ساله بنی اسرائیل بیان داشت، از کوه حوریب (سینا) شروع می‌شود نه از مصر. چرا موسی از بیان قسمت اول خروج صرف نظر کرد؟ منظور موسی ارائه سفرنامه نبود؛ او می‌خواست خلاصه‌ای از تحول قوم را ارائه دهد. از نظر موسی، شکل‌گیری قوم اسرائیل در پای کوه سینا صورت گرفت نه در مصر، چون در کوه سینا بود که خدا با قوم اسرائیل عهد بست (خروج فصل‌های ۱۹ و ۲۰). این عهد با شناخت و مسئولیت نیز همراه بود. بعد از آنکه مردم پیروی از خدا را انتخاب کردند (و این انتخاب خود آنها بود)، می‌بایست می‌آموختند که این کار را چگونه انجام دهند. بنابراین، خدا قوانین و رهنمودهای جامعی به آنان داد تا اراده خود را درباره نحوه زندگی‌شان آشکار سازد (این قوانین و رهنمودها در کتاب خروج، لایوان و اعداد یافت می‌شود). با وجود این قوانین، مردم دیگر نمی‌توانستند بگویند که فرق درست و نادرست را نمی‌دانند. حالا که مردم قول داده بودند از خدا پیروی کنند و می‌دانستند چطور باید این کار را انجام دهند، درقبال قولی که داده بودند، مسئولیت داشتند. موسی احتمالاً به این دلیل سخنرانی اولش را ایراد کرد که این مسئولیت

آنها دستور دادم که در همه حال، عدالت را کاملاً رعایت کنند، حتی نسبت به غریبه‌ها. ^{۱۷} به آنها گوشزد کردم: «هنگام داوری از کسی جانبداری نکنید، بلکه نسبت به بزرگ و کوچک یکسان قضاوت نمایید. از مردم نترسید، چون شما از طرف خداوند داوری می‌کنید. هر مسئله‌ای که حل آن برایتان مشکل است نزد من بیاورید تا من آن را فیصله دهم.» ^{۱۸} در همان وقت دستورات دیگری را هم که قوم می‌بایست انجام دهند، به ایشان دادم.

^{۱۹} و ^{۲۰} و ^{۲۱} آنگاه طبق دستور خداوند، خدایمان کوه حوریب را ترک گفته، از بیابان بزرگ و ترسناک گذشتیم و سرانجام به میان کوهستانهای اموری‌ها رسیدیم. بعد به قادش برنیع رسیدیم و من به قوم گفتم: «خداوند، خدایمان این سرزمین را به ما داده است. بروید و همچنانکه به ما امر فرموده آن را تصرف کنید. نترسید و هراس به دلتان راه ندهید.»

^{۲۲} ولی آنها جواب دادند: «بیاید افرادی به آنجا بفرستیم تا آن سرزمین را بررسی کنند و گزارشی از شهرهای آنجا به ما بدهند تا ما بدانیم از چه راهی می‌توانیم به آنجا رخنه کنیم.»

طغیان علیه خداوند

^{۲۳} این پیشنهاد را پسندیدم و دوازده نفر، یعنی از هر قبیله یک نفر، انتخاب کردم. ^{۲۴} و ^{۲۵} آنها از میان کوهستانها گذشته، به وادی اشکول رسیده، آنجا را بررسی کردند و با نمونه‌هایی از میوه‌های آن سرزمین مراجعت نموده، گفتند: «سرزمینی که خداوند، خدایمان به ما داده است سرزمین حاصلخیزی است.» ^{۲۶} ولی قوم از ورود به آنجا خودداری نموده، علیه دستور خداوند قیام کردند.

۱۷:۱
خرو ۲۶:۲۵:۱۸
تث ۱۷:۱۰؛ ۱۹:۱۶؛
۱۷:۲۴
امت ۲۳:۲۴
یوش ۹:۱:۲

۱۹:۱
تث ۲:۱؛ ۱۵:۸؛ ۱۰:۳۲

۲۲:۱
اعد ۲۱:۱۳

۲۳:۱
اعد ۱۵:۳:۱۳
۲۴:۱
اعد ۲۵:۲۱:۱۳

۲۶:۱
اعد ۳:۱:۱۴

به طریقی خداپسندانه بهره جویید. او در این راه پیشقدم خواهد شد و به شما قوت خواهد بخشید.

۲۲:۱ جاسوسان برای این به سرزمین موعود فرستاده نشدند که مشخص کنند آیا قوم باید وارد آنجا بشوند یا نه، بلکه تا معلوم کنند که قرار است وارد چه نوع سرزمینی شوند. با وجود این، اکثر جاسوسان به محض بازگشت، به این نتیجه رسیدند که ورود به آن سرزمین خطرناک است و ارزش خطراتش را ندارد. خدا به قوم اسرائیل قدرت فتح سرزمین موعود را داد، اما آنها از ورود به آن قصور ورزیدند چون ترسیدند و به خدا اعتماد نکردند. خدا قدرت غلبه بر موانع زندگی را به ما می‌دهد، اما ما به خاطر ترس و شک، مانند قوم اسرائیل، اغلب اجازه می‌دهیم که موانع، کنترل زندگی‌مان را به دست گیرند. پیروی از خدا بدون در نظر داشتن موانع و مشکلات، اصل ایمان است.

خویش. این خصوصیات به‌وضوح با خصوصیتی که امروزه غالباً برای انتخاب رهبران به‌کار گرفته می‌شود، متفاوت است: ظاهری آراسته، ثروت، شهرت، و جاه‌طلبی. وقتی دیگران را رهبری می‌کنیم، ویژگی‌هایی که موسی بر شمرد، باید در زندگی‌مان نمایان شود. این خصوصیات را باید در زندگی کسانی نیز که برای سمت رهبری بر می‌گزینیم مشاهده کنیم.

۲۱-۱۹:۱ خدا سرزمین موعود را به قومش داد و به آنها گفت که آن را تصرف کنند. قوم اسرائیل با ماندن در بیرون از سرزمین موعود، نافرمانی را در پیش گرفتند. وقتی خدا هدیه‌ای می‌دهد، از آن قصدی نیک دارد. با وجود این، اغلب وقتی او فرصت‌هایی ایجاد می‌کند، ما شک داریم و از شکست می‌ترسیم. فرصت‌هایی را که برایتان پیش می‌آید، غنیمت بشمارید و از آنها برای رشد، در میان گذاشتن ایمان خود با دیگران و زندگی کردن

۲۷:۱ آنها در خیمه‌هایشان غرغر و شکایت کرده، گفتند: «لابد خداوند از ما بیزار است که ما را از مصر به اینجا آورده تا به دست اموری‌ها کشته شویم.
 ۲۸ کار ما به کجا خواهد کشید؟ برادران ما که آن سرزمین را بررسی کرده‌اند با خبرهایشان ما را ترسانده‌اند. آنها می‌گویند که مردم آن سرزمین بلند قد و قوی هیكل هستند و دیوار شهرهایشان سر به فلک می‌کشد. آنها غولهایی از بنی‌عناق نیز در آنجا دیده‌اند.»

۲۹ ولی من به ایشان گفتم: «ترسید و هراس به دلتان راه ندهید. ^{۳۰} و ^{۳۱} خداوند، خدای شما هادی شماست و برای شما جنگ خواهد کرد، همانطور که قبلاً در مصر و در این بیابان این کار را برای شما کرد. دیده‌اید که در تمام طول راه از شما مراقبت کرده است همانطور که یک پدر از بچه‌اش مواظبت می‌کند.»
 ۳۲ ولی با این همه به خداوند اعتماد نکردند، ^{۳۳} هر چند خداوند در طول راه آنها را هدایت می‌نمود و پیشاپیش آنها حرکت می‌کرد تا مکانی برای برپا کردن اردویشان پیدا کند، و شبها با ستونی از آتش و روزها با ستونی از ابر آنها را راهنمایی می‌نمود.

۳۴ و ^{۳۵} آری، خداوند شکوه‌هایشان را شنید و بسیار غضبناک شد و قسم خورده، گفت: «حتی یک نفر از تمامی این نسل شیریر زنده نخواهد ماند تا سرزمین حاصلخیزی را که به پدرانشان وعده داده بودم ببیند ^{۳۶} مگر کالیب پسر یفنه. من زمینی را که او بررسی کرده است به او و به نسلش خواهم داد، زیرا از من اطاعت کامل نمود.»

۳۷ خداوند بخاطر آنها بر من نیز خشمناک شد و به من فرمود: «تو به سرزمین موعود داخل نخواهی شد. ^{۳۸} بجای تو، دستیارت یوشع (پسر نون) قوم را هدایت خواهد کرد. او را تشویق کن تا برای بعهده گرفتن رهبری آماده شود.»

۳۹ سپس خداوند خطاب به همه ما فرمود: «من سرزمین موعود را به همان طفالی که می‌گفتید دشمنان، آنها را به اسارت خواهند برد، به ملکیت خواهم

۲۷:۱

خرو ۳:۱۶

اعد ۳:۱۴

مز ۲۵:۱۰۶

۲۸:۱

اعد ۳۳:۲۸، ۱۳

تث ۲۰:۹

۲۹:۱

تث ۲۲:۳ : ۱۸:۷

یوش ۱۸

۳۰:۱

خرو ۱۴:۱۴

تث ۴:۲۰

۳۱:۱

تث ۱۱:۳۲

اش ۱۱:۴۰

اعما ۱۸:۱۳

۳۳:۱

خرو ۲۱:۱۳

اعد ۲۳:۱۵، ۹ : ۳۶:۳۳، ۱۰

۳۴:۱

اعد ۲۸:۱۴ - ۳۰ : ۱۲:۳۲، ۱۴:۲

تث ۱۴:۲

۳۶:۱

اعد ۲۴:۱۴

یوش ۶:۱۴

۳۷:۱

اعد ۱۲:۲۰ : ۱۸:۲۷

۳۸:۱

اعد ۲۸:۱۶، ۳۴

تث ۲۸:۳ : ۳۷:۱

۳۹:۱

اعد ۳۱:۳، ۱۴

با تصمیم مهمی روبه‌رو هستید و می‌دانید چه باید بکنید، قدم ایمان بر دارید. ضمن اینکه برای غلبه بر جنبه‌های منفی به خدا اتکا می‌کنید، جنبه‌های مثبت را بیابید و آنها را تقویت کنید. مشکلات نباید مانع پیروزی شما گردند.

۲۸:۱ این سرزمین، سرزمینی بود با غولها و برج و باروهای حیرت‌انگیز. «غولهایی» که جاسوسان از آنها سخن گفتند، از نسل عناق بودند و احتمالاً قدشان به حدود ۲/۵ متر می‌رسید. بسیاری از شهرهایی که از استحکامات نظامی برخوردار بودند، دیوارهایی به بلندی ۱۰ متر داشتند. ترس قوم اسرائیل قابل درک بود، اما موجه نبود، چون خدای قادر مطلق به آنها وعده پیروزی داده بود.

۲۷:۱ و ۲۸ موسی ماجرای مأموریت جاسوسان در سرزمین موعود را بار دیگر نقل می‌کند (اعداد فصل‌های ۱۳ و ۱۴). وقتی جاسوسان با خبر مربوط به انسانهای غول‌پیکر و شهرهای حصاردار باز گشتند، مردم آنقدر ترسیدند که نتوانستند قدم پیش بگذارند و شروع کردند به شکایت از مخصصه‌ای که در آن گرفتار شده بودند. اما خبرهای گروه اقلیت جاسوسان، یعنی یوشع و کالیب، خاطر نشان می‌ساخت که آن سرزمین حاصلخیز است و محصول فراوان دارد، و دشمن در مقابل قدرت خدا خوار و زیون خواهد شد. ما با متمرکز شدن بر جنبه‌های منفی موقعیت خود، هراسان می‌شویم. چقدر بهتر است که بر جنبه‌های مثبت یعنی هدایت و وعده‌های خدا متمرکز شویم. وقتی

داد. ۴۰ اما شما اکنون برگردید و از راهی که بسوی دریای سرخ می‌رود به بیابان بروید.»

۴۰:۱
اعد ۲۵:۱۴

۴۱ آنگاه قوم اسرائیل اعتراف نموده، به من گفتند: «ما گناه کرده‌ایم؛ اما اینک به آن سرزمین می‌رویم و همانطور که خداوند، خدایمان به ما امر فرموده است برای تصاحب آن خواهیم جنگید.» پس اسلحه‌هایشان را به کمر بستند و گمان کردند که غلبه بر تمامی آن ناحیه آسان خواهد بود.

۴۱:۱
اعد ۴۰:۱۴

۴۲ ولی خداوند به من گفت: «به ایشان بگو که این کار را نکنند، زیرا من با ایشان نخواهم رفت و دشمنانشان آنها را مغلوب خواهند کرد.»

۴۲:۱
اعد ۴۳-۴۱:۱۴

۴۳ من به ایشان گفتم، ولی گوش ندادند. آنها مغرور شده، فرمان خداوند را اطاعت نکردند و برای جنگیدن به کوهستان برآمدند. ۴۴ ولی اموریهایی که در آنجا ساکن بودند برای مقابله با آنها بیرون آمده، مثل زنبور ایشان را دنبال کردند و از سعیر تا حرمه آنها را کشتند. ۴۵ آنگاه قوم اسرائیل بازگشته، در حضور خداوند گریستند، ولی خداوند گوش نداد. ۴۶ سپس آنها مدت مدیدی در قادش ماندند.

۴۳:۱
اعد ۴۴:۱۴
۴۴:۱
اعد ۴۵:۱۴

مروری بر سالهای آوارگی

۲ آنگاه طبق دستور خداوند بازگشتم و از راهی که بسوی دریای سرخ می‌رود به بیابان رفتم. سالهای زیادی در اطراف ناحیه کوه سعیر سرگردان بودیم. سرانجام خداوند فرمود:

۱:۲
اعد ۴:۲۱

۳ «به اندازه کافی در این کوهستان سرگردان بوده‌اید. حال بسمت شمال بروید. ۴ به قوم بگو که ایشان از مرز سرزمینی خواهند گذشت که به برادرانشان ادومی‌ها تعلق دارد. (ادومی‌ها از نسل عیسو هستند و در سعیر زندگی می‌کنند.) آنها از شما خواهند ترسید، ۵ ولی شما با ایشان نجنگید، چون من تمام سرزمین کوهستانی سعیر را بعنوان ملک دایمی به ایشان داده‌ام و حتی یک وجب از زمین ایشان را به شما نخواهم داد. ۶ در آنجا به ازای آب و غذایی که مصرف می‌کنید، پول پردازید. ۷ خداوند، خدایتان در تمام چهل سالی که در این بیابان بزرگ سرگردان بوده‌اید با شما بوده و قدم به قدم از شما مراقبت نموده است. او در تمام کارهایتان به شما برکت داده و شما هیچوقت محتاج به چیزی نبوده‌اید.»

۴:۲
خرو ۱۵:۱۵
اعد ۱۴:۲۰
داو ۱۷:۱۱
۵:۲
تث ۷:۲۳
۶:۲
اعد ۱۹:۲۰
۷:۲
تث ۵:۲۹، ۲:۸

قبل چیزهایی که استفاده می‌کنند، پول پردازند. خدا می‌خواست قوم اسرائیل با همسایگان خود عادلانه رفتار کنند. ما نیز در برخورد با دیگران باید عادل باشیم. حقوق دیگران حتی حقوق دشمنانتان را در نظر بگیرید. با رفتار عادلانه و عادلانه شاید بتوانید با دیگران ارتباط برقرار کنید، یا رابطه‌ای خراب‌شده را از نو برقرار نمایید.

۴:۲ وقتی قوم اسرائیل از ادوم می‌گذشتند، خدا به آنها توصیه کرد که مراقب باشند. ادومی‌ها به قوم اسرائیل به چشم مردمی جنگ‌آور می‌نگریستند، و نگرانی آنها کاملاً قابل درک بود چون جمعیت عظیمی از سرزمینشان می‌گذشت. خدا به قوم اسرائیل گوشزد کرد که برای محترم شمردن قلمرو ادومی‌ها، جنگ به پا نکنند و در

۸۰:۲ اعد ۲۰:۲۰	۸ بنابراین ما از کنار سعیر که برادرانمان در آنجا زندگی می‌کردند گذشتیم و جاده‌ای را که بسمت جنوب به ایلت و عصیون جابر می‌رود قطع نموده، رو به شمال بطرف بیابان موآب کوچ کردیم.
۹۰:۲ پیدا ۳۷:۱۹ تث ۵۱:۱	۹ آنگاه خداوند به ما چنین هشدار داد: «با موآبها که از نسل لوط هستند کاری نداشته باشید و با ایشان وارد جنگ نشوید. من شهر عار را به ایشان داده‌ام و هیچ زمینی را از سرزمین ایشان به شما نخواهم داد.»
۱۰:۲ اعد ۲۸:۱۳ یوش ۱۲:۱۴	۱۰ (ایمی‌ها که قبیله بسیار بزرگی بودند قبلاً در آن ناحیه سکونت داشتند و مثل غولهای عناقی بلند قد بودند. ۱۱ ایمی‌ها و عناقی‌ها غالباً رفائی خوانده می‌شوند، ولی موآبها ایشان را ایمی می‌خوانند. ۱۲ در روزگار پیشین حوریها در سعیر سکونت داشتند، ولی ادومی‌ها یعنی اعقاب عیسو آنها را بیرون رانده، جایشان را گرفتند، همانطور که اسرائیل جای مردم کنعان را که خداوند سرزمینشان را به اسرائیل بخشیده بود، گرفتند.)
۱۱:۲ تث ۱۳:۱۱، ۳:۲۰، ۲:۲ یوش ۴:۱۲	۱۳ خداوند فرمود: «کنون برخیزید و از رود زارد بگذرید.» ما چنین کردیم.
۱۲:۲ پیدا ۶، ۵:۱۴ اعد ۳۵:۲۵، ۲۱ تث ۲۲:۲	۱۴ سی و هشت سال پیش، ما قادش را ترک گفته بودیم. همانطور که خداوند فرموده بود، در این مدت تمام جنگجویان ما از بین رفتند. ۱۵ خداوند برضد آنها بود و سرانجام همه آنها را از بین برد. ۱۶ پس از اینکه تمام جنگجویان مردند ۱۷ خداوند به من فرمود: ۱۸ «امروز باید از شهر عار که در مرز موآب است بگذرید. ۱۹ وقتی به سرزمین عمونیا که از نسل لوط هستند نزدیک شدید با آنها کاری نداشته باشید و با ایشان وارد جنگ نشوید، زیرا هیچ زمینی را از سرزمینی که به ایشان بخشیده‌ام، به شما نخواهم داد.»
۱۵ و ۱۴:۲ اعد ۶۵، ۶۴:۲۶؛ ۳۵، ۲۹:۱۴ تث ۷:۲ مز ۲۶:۱۰، ۶ اقرن ۵:۱۰ یهو ۵	۲۰ (آن ناحیه نیز زمانی محل سکونت رفائیا که عمونیا ایشان را زمومی می‌خوانند، بود. ۲۱ آنها قبیله بسیار بزرگی بودند و مثل عناقیها قد بلندی داشتند، ولی خداوند ایشان را هنگام ورود عمونی‌ها از بین برد و عمونی‌ها بجای ایشان در آنجا سکونت کردند. ۲۲ خداوند به همین نحو به اعقاب عیسو در کوه سعیر کمک کرده بود و آنها حوری‌ها را که قبل از ایشان در آنجا سکونت داشتند از بین برده و تا امروز بجای ایشان ساکن شده‌اند. ۲۳ وضع مشابه دیگر، زمانی اتفاق افتاد که مردم کفتور به قبیله عویها که تا حدود غزه در دهکده‌های پراکنده‌ای سکونت داشتند حمله نموده، آنها را هلاک کردند و بجای ایشان ساکن شدند.)
۲۳:۲ پیدا ۱۴، ۱۳:۱۰ اتوا ۱۲، ۱۱:۱ ار ۴:۴۷ عا ۷:۹	

شکستند. آنها از خدا ناطاعتی کردند. ما اغلب با ناطاعتی خود، سفر زندگی را مشکل‌تر از آنچه که هست می‌کنیم. محبت خدا را بپذیرید، فرامین او را در کتاب مقدس بخوانید و از آنها متابعت کنید، و بدون در نظر گرفتن موقعیتی که در آن قرار دارید، رابطه‌تان را با خدا حفظ نمایید.

۱۵، ۱۴:۲ لازم نبود قوم اسرائیل برای رسیدن به سرزمین موعود، راه ۴۰ ساله را طی می‌کردند. خدا آنها را محکوم به سرگردانی در بیابان نمود چون علیه او طغیان کردند، و فرامین او را برای زندگی خداپسندانه نادیده گرفتند و آگاهانه عهدی را که در خروج ۸:۱۹ و ۸۳:۴ با خدا بسته بودند،

مروری بر جنگها

۲۴:۲ آنگاه خداوند فرمود: «از رود ارنون گذشته، به سرزمین سیحون اموری، پادشاه حشبون داخل شوید. من او را و سرزمینش را به شما داده‌ام. با او بجنگید و سرزمین او را به تصرف خود درآورید. ۲۵:۱ از امروز ترس شما را بر دل مردم سراسر جهان می‌گذارم. آنها آوازه شما را می‌شنوند و به وحشت می‌افتند.»

۲۶:۲ سپس از صحرای قدیموت سفیرانی با پیشنهاد صلح نزد سیحون، پادشاه حشبون فرستادم. ۲۷:۱ پیشنهاد ما این بود: «اجازه دهید از سرزمین شما عبور کنیم. از جاده اصلی خارج نخواهیم شد و بطرف مزارع اطراف آن نخواهیم رفت. ۲۸:۱ هنگام عبور برای هر لقمه نانی که بخوریم و هر جرعه آبی که بنوشیم، پول خواهیم داد. تنها چیزی که می‌خواهیم، اجازه عبور از سرزمین شماست. ۲۹:۱ آدمی‌های ساکن سعیر اجازه عبور از سرزمین خود را به ما دادند. موآبی‌ها هم که پایتختشان در عار است همین کار را کردند. ما از راه اردن به سرزمینی که خداوند، خدایمان به ما داده است می‌رویم.»

۳۰:۲ ولی سیحون پادشاه موافقت نکرد، زیرا خداوند، خدای شما او را سختدل گردانید تا او را به دست اسرائیل نابود کند، همچنانکه الان شده است. ۳۱:۱ آنگاه خداوند به من فرمود: «کنون به تدریج سرزمین سیحون پادشاه را به شما می‌دهم. پس از اینکه آنجا را تصرف کردید، این سرزمین از آن شما خواهد بود.»

۳۲:۱ آنگاه سیحون پادشاه به ما اعلان جنگ داد و نیروهایش را در یاهص بسیج کرد. ۳۳:۱ ولی خداوند، خدایمان او را به ما تسلیم نمود و ما او را با تمام پسران و افرادش کشتیم و تمامی شهرهایش را به تصرف خود درآورده، همه مردان و زنان و اطفال را از بین بردیم. ۳۵:۱ به غیر از گله‌هایشان، موجود دیگری را زنده نگذاشتیم. این گله‌ها را هم با غنایمی که از تسخیر شهرها به چنگ آورده بودیم با خود بردیم. ۳۶:۱ ما از عروعر که در کناره دره ارنون است تا جلعاد، همه شهرها را به تصرف خود درآوردیم. حتی یک شهر هم در برابر ما قادر به مقاومت نبود، زیرا خداوند، خدایمان تمامی آنها را به ما داده بود. ۳۷:۱ ولی ما به سرزمین بنی‌عمون و به رود یبوق و شهرهای کوهستانی یعنی جاهایی که خداوند، خدایمان قدغن فرموده بود، نزدیک نشدیم.

۲۴:۲

اعد ۱۳:۲۱

داو ۱۸:۱۱

۲۵:۲

خرو ۲۷:۲۳؛ ۱۶:۱۴-۱۵

تث ۲۵:۱۱

یوش ۹:۲

۲۶:۲

اعد ۲۱:۲۱

تث ۱۳:۱-۲۰

داو ۱۸:۱۱

۲۹:۲

تث ۳:۲۳؛ ۹:۸-۲

۳۰:۲

خرو ۱۰:۱۱

اعد ۲۳:۲۱

یوش ۲۰:۱۱

۳۳:۲

اعد ۳۰-۲۴:۲۱

تث ۷:۲۹؛ ۶:۳

۳۶، ۳۵:۲

اعد ۱۱:۹-۳۱

تث ۱۰:۷-۳

مز ۳:۴۴

۳۷:۲

تث ۱۶:۳

در کنار خود داشتند. موضوع مهم این نیست که آیا شما بزرگترین یا قوی‌ترین هستید یا نه، بلکه مهم آن است که آیا خدا با شماست یا نه.

۲۵:۲ خدا به موسی فرمود که کاری خواهد کرد که اقوام متخاصم از قوم اسرائیل بترسند. مطابق معیارهای دنیوی، سپاه قوم اسرائیل رعب‌آور نبود، اما ایشان خدا را

۳ سپس به جانب سرزمین باشان روی آوردیم. عوج، پادشاه باشان لشکر خود را بسیج نموده، در ادرعی به ما حمله کرد. ولی خداوند به من فرمود که از او ترسم. خداوند به من گفت: «تمام سرزمین عوج و مردمش در اختیار شما هستند. با ایشان همان کنید که با سیحون، پادشاه اموری‌ها در حبسون کردید.» بنابراین خداوند، خدای ما عوج پادشاه و همهٔ مردمش را به ما تسلیم نمود و ما همهٔ آنها را کشتیم. تمامی شصت شهرش یعنی سراسر ناحیهٔ ارجوب باشان را به تصرف خود درآوردیم.^{۱۵} این شهرها با دیوارهای بلند و دروازه‌های پشت بنددار محافظت می‌شد. علاوه بر این شهرها، تعداد زیادی آبادی بی حصار نیز بودند که به تصرف ما درآمدند. اما سرزمین باشان را مثل قلمرو سیحون پادشاه واقع در حبسون، کاملاً نابود کردیم و تمام اهالی آن را چه مرد، چه زن و چه کودک، از بین بردیم؛^{۱۶} ولی گله‌ها و غنایم جنگی را برای خود نگه‌داشتیم.

^{۱۷} پس ما بر تمام سرزمین دو پادشاه اموری واقع در شرق رود اردن، یعنی بر کلیه اراضی از دره ارنون تا کوه حرمون، مسلط شدیم.^{۱۸} (صیدونیها کوه حرمون را سریون و اموریها آن را سنیر می‌خوانند.)^{۱۹} اما کلیهٔ شهرهای واقع در آن جلگه و تمامی سرزمین جلعاد و باشان را تا شهرهای سلخه و ادرعی تصرف کردیم.^{۲۰} ناگفته نماند که عوج، پادشاه باشان آخرین بازماندهٔ رفائی‌های غول پیکر بود. تختخواب آهنی او که در شهر ربت، یکی از شهرهای عمونیها نگهداری می‌شود حدود چهار متر طول و دو متر عرض دارد.

تقسیم سرزمین

^{۲۱} در آن موقع، من سرزمین تسخیر شده را به قبیله‌های رئوبین، جاد و نصف قبیلهٔ منسی دادم. به قبیله‌های رئوبین و جاد ناحیهٔ شمال عروعی را که در کنار رود ارنون است به اضافهٔ نصف کوهستان جلعاد را با شهرهایش دادم،^{۲۲} و به نصف قبیلهٔ منسی باقیماندهٔ سرزمین جلعاد و تمام سرزمین باشان را که قلمرو قبلی عوج پادشاه بود واگذار کردم. (منطقهٔ ارجوب درباشان را سرزمین رفائیها نیز می‌نامند.)^{۲۳} طایفهٔ یائیر از قبیلهٔ منسی تمامی منطقهٔ ارجوب (باشان) را تا مرزهای جشوری‌ها و معکیها گرفتند و آن سرزمین را به اسم خودشان نام‌گذاری کرده، آنجا را همچنانکه امروز هم مشهور است حووت یائیر (یعنی «دهستانهای

۱۰:۳
اعد ۳۵:۳۳:۲۱
تث ۵:۱:۱

۳:۳
یوش ۱۰:۹
۴:۳
اعد ۴۲:۳۳:۳۲
یوش ۴:۱۲

۶:۳
اعد ۲:۲۱
تث ۱۶:۲۰؛ ۳۴:۳۳:۲
یوش ۱۱:۱۱
مز ۱۲:۱۰؛ ۱۳:۵

۷:۳
یوش ۲۷:۸

۸:۳
اعد ۴۲:۳۳:۳۲
یوش ۱۳:۸:۱۳؛ ۶:۱:۱۳
عا ۱۰:۹:۳

۹:۳
تث ۴۸:۴
یوش ۱۷:۱۱
مز ۶:۵:۲۹

۱۲:۳
اعد ۴۲:۳۳:۳۲
تث ۳۶:۳۵:۲
یوش ۱۳:۸:۱۳
۱۳:۳
اعد ۴۱:۳۲
داو ۴:۱۰

به آنها کمک کند. موانع هر چقدر هم بزرگ به نظر برسند، این را به‌خاطر داشته باشید که خدا حاکمیت مطلق را در دست دارد و به وعده‌هایش عمل خواهد کرد.

۳-۱:۳ قوم اسرائیل با مشکل بزرگی روبه‌رو شدند، یعنی با سپاه ورزیده عوج پادشاه. اما ایشان پیروز شدند چون خدا برای ایشان جنگید. خدا می‌تواند بدون توجه به مشکلاتی که قومش با آن روبه‌رو می‌شوند،

یائیر» نامیدند.^{۱۵} بعد جلعاد را به طایفه ماخیر دادم.^{۱۶} قبیله‌های رئوبین و جاد منطقه‌ای را که از رود یبوق در جلعاد (که سرحد عمونیا بود) شروع می‌شد و تا وسط جلگه رود ارنون امتداد می‌یافت، گرفتند.^{۱۷} مرز غربی ایشان رود اردن بود که از دریاچه جلیل تا دریای مرده و کوه پیسگاه ادامه می‌یافت.

^{۱۸} آنگاه من به قبیله‌های رئوبین و جاد و نصف قبیله منسی یادآوری کردم که اگر چه خداوند آن سرزمین را به ایشان داده است با اینحال حق سکونت در آنجا را نخواهند داشت تا زمانی که مردان مسلحشان در پیشاپیش بقیه قبیله‌ها، آنها را به آنسوی رود اردن یعنی به سرزمینی که خدا به ایشان وعده داده، برسانند.

^{۱۹} به ایشان گفتم: «ولی زنان و فرزندانان می‌توانند اینجا در این شهرهایی که خداوند به شما داده است سکونت کرده، از گله‌هایتان (که می‌دانم تعدادشان زیاد است) مواظبت کنند.^{۲۰} شما به برادران خود کمک کنید تا خداوند به آنها نیز پیروزی بدهد. وقتی آنها سرزمینی را که خداوند، خدایتان در آنطرف رود اردن به ایشان داده است تصرف کردند، آنگاه شما می‌توانید به سرزمین خود باز گردید.»

دعای موسی

^{۲۱} بعد به یوشع گفتم: «تو با چشمانت دیدی که خداوند، خدایت با آن دو پادشاه چگونه عمل نمود. او با تمامی ممالک آنطرف رود اردن نیز همین کار را خواهد کرد.^{۲۲} از مردم آنجا نترسید، چون خداوند، خدایتان برای شما خواهد جنگید.»

^{۲۳} و^{۲۴} و^{۲۵} آنگاه از خداوند چنین درخواست نمودم: «ای خداوند، التماس می‌کنم اجازه فرمایی از این رود گذشته، وارد سرزمین موعود بشوم، به سرزمین حاصلخیز آنطرف رود اردن با رشته کوه‌های آن و به سرزمین لبنان. آرزو مندم نتیجه بزرگی و قدرتی را که به ما نشان داده‌ای ببینم. کدام خدایی در تمام آسمان و زمین قادر است آنچه را که تو برای ما کرده‌ای بکند؟»

^{۲۶} ولی خداوند بسبب گناهان شما بر من غضبناک بود و به من اجازه عبور نداد. او فرمود: «دیگر از این موضوع سخنی بر زبان نیاور.^{۲۷} به بالای کوه پیسگاه برو. از آنجا می‌توانی به هر سو نظر اندازی و سرزمین موعود را از دور

۱۵:۳
اعد ۴۰:۳۲

۱۷:۳
یوش ۲۷:۱۳

۱۸:۳
اعد ۲۰:۳۲
یوش ۱۳:۱۲:۱ ؛ ۱۳:۱۲:۴

۱۹:۳
اعد ۲۶:۳۲
تث ۸۵:۲۰
یوش ۱۴:۱

۲۱:۳
اعد ۱۸:۲۷

۲۲:۳
تث ۴:۲۰ ؛ ۳۰:۱
یوش ۲۵:۱۰

۲۳:۳
ار ۱:۱۵

۲۶:۳
اعد ۱۴:۲۷ ؛ ۱۲:۲۰
تث ۵۱:۳۲ ؛ ۳۷:۱

۲۷:۳
اعد ۱۲:۲۷ ؛ ۱۴:۲۳
تث ۳۷:۱

جنگهایش پیروز سازد. جنگ روحانی ما علیه انسانها نیست، اما درست به همان اندازه واقعی است. مبارزه ما چه علیه وسوسه باشد و چه علیه ترس، خدا وعده داده است که اگر از او اطاعت کنیم، با ما و برای ما خواهد جنگید.

۲۲:۲۱:۳ «... نترسید، چون خداوند، خدایتان برای شما خواهد جنگید.» این خبر برای یوشع که می‌بایست لشکر بنی اسرائیل را علیه نیروهای شریر رهبری کند، بسیار دلگرم‌کننده بود، نیروهای شریبری که سرزمین موعود در اشغالشان بود. خدا به او وعده داد که او را در همه

ببینی؛ ولی از رود اردن عبور نخواهی کرد.^{۲۸} یوشع را به جانیشینی خود بگمار و او را تقویت و تشویق کن، زیرا او قوم را برای فتح سرزمینی که تو از قلّه کوه خواهی دید، به آنطرف رودخانه هدایت خواهد کرد.»^{۲۹} بنابراین ما در درهٔ نزدیک بیت فغور ماندیم.

موسی قوم را ترغیب به اطاعت می کند

۴ اکنون ای اسرائیل، به قوانینی که به شما یاد می‌دهم بدقت گوش کنید و اگر می‌خواهید زنده مانده، به سرزمینی که خداوند، خدای پدرانتان به شما داده است داخل شوید و آن را تصاحب کنید از این دستورات اطاعت نمایید. قوانین دیگری به اینها نیفزاید و چیزی کم نکنید، بلکه فقط این دستورات را اجرا کنید؛ زیرا این قوانین از جانب خداوند، خدایتان می‌باشد.^۳ دیدید که چگونه خداوند در بعل فغور همهٔ کسانی را که بت بعل را پرستیدند از بین برد،^۴ ولی همگی شما که به خداوند، خدایتان وفادار بودید تا به امروز زنده مانده‌اید.^۵ تمام قوانینی را که خداوند، خدایم به من داده است، به شما یاد داده‌ام. پس وقتی به سرزمین موعود وارد شده، آن را تسخیر نمودید از این قوانین اطاعت کنید.^۶ اگر این دستورات را اجرا کنید به داشتن حکمت و بصیرت مشهور خواهید شد. زمانی که قوم‌های مجاور، این قوانین را بشنوند خواهند گفت: «این قوم بزرگ از چه حکمت و بصیرتی برخوردار است!»^۷ هیچ قومی، هر قدر هم که بزرگ باشد، مثل ما خدایی ندارد که در بین آنها بوده، هر وقت

۲۸:۳
اعد ۱۸:۲۷

۱:۴
لاو ۳۷:۱۹
تث ۳۳:۳۲، ۱۵:۱۸،
۱۶:۳۰، ۲۰:۱۶
حز ۱۱:۲۰، ۲۰:۱۱
روم ۵:۱۰
۲:۴
متی ۱۸:۵
۳:۴
اعد ۹:۱، ۲۵
تث ۲۹:۳

۵:۴
لاو ۴۶:۲۶، ۳۴:۲۷

۶:۴
تث ۴۷:۴۳، ۳۲
مز ۸۷:۱۹

۷:۴
مز ۱۴:۱۴۸

و به منزله به دست گرفتن حاکمیت بر خدایی است که آن قوانین را وضع کرده است (متی ۱۷:۵-۱۹، ۱۵:۳-۹؛ مکاشفه ۱۸:۲۲، ۱۹). رهبران مذهبی در زمان مسیح عیناً همین کار را کرده بودند؛ آنها تعبیر خود را از قوانین و احکام الهی، مافوق قوانین خدا قرار دادند. عیسی آنان را به خاطر این موضوع توبیخ کرد (متی ۲۳:۱-۴).

۶:۴ بعضی‌ها سخت می‌کوشند که به دیگران ثابت کنند که بسیار باهوشند. کتاب‌هایی که آنها با خود حمل می‌کنند و مطالبی که نقل قول می‌نمایند، دیگران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اما موسی گفت که مشهور شدن به داشتن حکمت، از طریق اطاعت کردن از خدا حاصل می‌شود. این طریق شاید آسانترین یا پرچاق‌به‌ترین راه برای مشهور شدن نباشد، اما صحیح‌ترین راه است. آیا شما در دام این وسوسه می‌افتید که به خاطر چیزهایی که می‌دانید یا وانمود می‌کنید می‌دانید، بکوشید دیگران فکر کنند که فرد باهوشی هستید؟ اطاعت از کلام خدا، خیلی بیشتر از اینها شما را مشهور خواهد کرد، چون مهم این نیست که چه می‌دانید، مهم این است که چه می‌کنید.

۲۸:۳ خدا به روشنی فرموده بود که موسی وارد سرزمین موعود نخواهد شد (اعداد ۱۲:۲۰). از این رو خدا به او فرمود که یوشع را به جانیشینی خود برای رهبری بگمارد و او را در سمت جدیدش تقویت و تشویق کند. این نمونه خوبی است برای کلیساها و سازمانهای مسیحی که سرانجام باید جانیشینی برای رهبران خود تعیین کنند. رهبران خوب کنونی باید کسانی را که از قدرت رهبری برخوردارند بیابند و تعلیم مورد نیاز را به ایشان بدهند و ایشان را برای خدمت دلگرم سازند. به این ترتیب، کلیسا و خدمات روحانی بدون رهبر نخواهند ماند.

۲:۴ معنای «قوانین دیگری به اینها نیفزاید و چیزی کم نکنید» چیست؟ این قوانین، کلام خدا بودند و در نتیجه کامل. انسان با عقل و دانش محدودش چطور می‌توانست قوانین کامل خدا را مورد تجدید نظر قرار دهد؟ اضافه کردن چیزی بر این قوانین، آنها را به بار سنگینی تبدیل می‌کرد، و کم کردن چیزی از آنها، باعث نقص آنها می‌شد. بنابراین، قوانین خدا می‌بایست ثابت باقی بماند. اقدام برای ایجاد تغییر در قانون خدا، کاری است جسورانه

او را بخوانند، فوری جواب دهد.^۸ هیچ ملتی، هر قدر هم که بزرگ باشد، چنین احکام و قوانین عادلانه‌ای که امروز به شما یاد دادم، ندارد.

^۹ ولی مواظب باشید و دقت کنید مبادا در طول زندگی تان آنچه را که با چشمانتان دیده‌اید فراموش کنید. همهٔ این چیزها را به فرزندان و نوادگانتان تعلیم دهید.^{۱۰} به یاد آورید آن روزی را که در کوه حوریب در برابر خداوند ایستاده بودید و او به من گفت: «مردم را به حضور من بخوان و من به ایشان تعلیم خواهم داد تا یاد بگیرند همیشه مرا احترام کنند و دستورات مرا به فرزندانشان بیاموزند.»^{۱۱} شما در دامنهٔ کوه ایستاده بودید. ابرهای سیاه و تاریکی شدید اطراف کوه را فرا گرفته بود و شعله‌های آتش از آن به آسمان زبانه می‌کشید.^{۱۲} آنگاه خداوند از میان آتش با شما سخن گفت. شما کلامش را می‌شنیدید، ولی او را نمی‌دیدید.^{۱۳} او قوانینی را که شما باید اطاعت کنید یعنی «ده فرمان» را اعلام فرمود و آنها را بر دو لوح سنگی نوشت.^{۱۴} آری، در همان وقت بود که خدا به من دستور داد قوانینی را که باید بعد از رسیدن به سرزمین موعود اجرا کنید به شما یاد دهم.

۸:۴
مز ۱۵، ۱۴:۸۹

۹:۴
خرو ۸:۱۳
یوش ۶:۴
۱۰:۴
خرو ۱۶، ۹:۷، ۱۹

۱۱:۴
خرو ۱۸:۱۹
عبر ۱۸:۱۲

۱۳:۴
خرو ۲۸:۱، ۳۴؛ ۱۸:۳۱
تث ۴:۱۰

نهی از بت پرستی

^{۱۵} شما در آن روز در کوه حوریب وقتی که خداوند از میان آتش با شما سخن

۱۵:۴
خرو ۲۱، ۱۸:۹، ۱۹

کامل، یعنی عیسی مسیح اشاره داشتند. عهدجدید می‌گوید که با مرگ و قیام عیسی مسیح، قوانین عهدعتیق تحقق یافت. به عبارت دیگر، قوانین عهدعتیق به ما کمک می‌کند تا گناهان خود را تشخیص دهیم و اشتباهاتمان را اصلاح کنیم؛ حال آنکه عیسی مسیح گناهان ما را رفع کرده است. اکنون الگوی اصلی ما عیسی است چون تنها او به‌طور کامل از قوانین خدا اطاعت کرد و مقصود واقعی شریعت را نمایان ساخت. با آنکه انجام بسیاری از قوانین خاص عهدعتیق دیگر واجب نیست، اما عیسی نشان داد که امروز روح آن قوانین مانند آن زمان لازم‌الاجرا است، چون اصولی که در آنها هست، هنوز ما را به سوی خدا رهنمون می‌سازد.

۹:۴ موسی می‌خواست مطمئن شود که قوم هیچیک از اعمال خدا را فراموش نخواهند کرد؛ بنابراین والدین را ترغیب کرد که معجزات عظیم خدا را برای فرزندانشان نقل کنند. این امر به والدین کمک می‌کرد که وفاداری خدا را از یاد نبرند، و در ضمن وسیله‌ای مهیا ساخت برای نقل ماجرای اعمال عظیم خدا از نسلی به نسلی دیگر. انسان خیلی راحت کارهای شگفت‌انگیز خدا را فراموش می‌کند. اما اگر آنچه را که خدا در زندگی شخص شما انجام داده، به فرزندان و دوستان و همکارانتان بازگو کنید، آنها را از یاد نخواهید برد.

۸:۴ آیا قوانینی که خدا به قوم اسرائیل داد، امروز هنوز برای مسیحیان کاربرد دارد؟ قوانین خدا برای راهنمایی همه مردم به صلح و صفا، راستی و زندگی خداپسندانه وضع شد. هدف از آن قوانین، آشکار ساختن گناه (یا عواملی که می‌تواند به گناه منتهی شود) و اقدام‌های مناسبی بود که باید در برابر گناه اتخاذ شود. ده فرمان، قلب قوانین خدا، امروز درست مانند ۳۰۰۰ سال پیش قابل اجرا است، زیرا شیوه‌ای از زندگی را ارائه می‌دهد که مورد تأیید خدا می‌باشد. این احکام توصیف کاملی است از این حقایق که (۱) خدا کیست، و (۲) می‌خواهد که انسان چگونه زندگی کند.

اما خدا در کنار ده فرمان، قوانین دیگری نیز داد. آیا این قوانین به اندازه ده فرمان مهم‌اند؟ خدا هرگز بدون هدف قانونی وضع نمی‌کرد. با وجود این، بسیاری از قوانینی که در تورات می‌خوانیم، به‌طور خاص برای مردم آن زمان و آن فرهنگ وضع شد. با آنکه خود آن قوانین شاید به ما مربوط نشوند، اما حقیقت یا اصلی که در پس آنها است و به زمان خاصی تعلق ندارد، به ما مربوط می‌شود. مثلاً در بیشتر فرهنگهای عصر حاضر قربانی حیوانات وجود ندارد. با وجود این، اصولی که در پس مسأله قربانی‌ها وجود دارد، یعنی طهارت و تقدس به‌هنگام عبادت، هنوز لازم‌الاجرا است. قربانی‌های دین موسی به قربانی نهایی و

می گفت، شکل و صورتی از او ندیدید. پس مواظب باشید^{۱۶} مبادا با ساختن مجسمه‌ای از خدا خود را آلوده سازید، یعنی با ساختن بتی به هر شکل، چه به صورت مرد یا زن،^{۱۷} و چه به صورت حیوان یا پرنده،^{۱۸} خزنده یا ماهی.^{۱۹} همچنین وقتی به آسمان نگاه می‌کنید و خورشید و ماه و ستارگان را که خدا برای تمام قوم‌های روی زمین آفریده است می‌بینید، آنها را پرستش نکنید.^{۲۰} خداوند شما را از مصر، از آن کوره آتش، بیرون آورد تا قوم خاص او و میراث او باشید، چنانکه امروز هستید.^{۲۱} ولی بخاطر شما نسبت به من خشمناک گردید و به تأکید اعلام فرمود که من به آنسوی رود اردن یعنی به سرزمین حاصلخیزی که به شما به میراث داده است نخواهم رفت.^{۲۲} من اینجا در اینسوی رودخانه خواهم مرد، ولی شما از رودخانه عبور خواهید کرد و آن زمین حاصلخیز را تصرف خواهید نمود.^{۲۳} هوشیار باشید مبادا عهدهی را که خداوند، خدایان با شما بسته است بشکنید! اگر دست به ساختن هرگونه بتی بزنید آن عهد را می‌شکنید، چون خداوند، خدایان این کار را بکلی منع کرده است.^{۲۴} او آتشی سوزنده و خدایی غیور است.

^{۲۵} حتی اگر سالها در سرزمین موعود ساکن بوده، در آنجا صاحب فرزندان و نوادگان شده باشید، ولی با ساختن بت خود را آلوده کرده با گناهاتان خداوند را غضبناک سازید،^{۲۶} زمین و آسمان را شاهد می‌آورم که در آن سرزمینی که

۱۶:۴

خرو ۵۰:۲۰ ؛ ۸:۳۲

۱۹:۴

اعما ۴۴:۷

۲۰:۴

۱ پاد ۵۱:۸

ار ۴:۱۱

۲۱:۴

اعد ۱۴:۲۷

تث ۳۷:۱

۲۳:۴

یوش ۱۱:۲۳

۲۴:۴

خرو ۱۷:۲۴ ؛ ۱۴:۳۴

عبر ۲۹:۱۲

۲۵:۴

تث ۱۶:۴ ؛ ۲۹:۳۱

۲۶:۴

تث ۴:۷ ؛ ۱۹:۸ ؛ ۲۹:۳۱

۲۴:۴ غیرت و حسادت به این معنی است که محبت و وفاداری شخصی دیگر را به‌طور انحصاری خواستار باشیم. غیرت و حسادت گاه بد است. وقتی مردی از دیدن صحبت دوستانه زنش با مرد دیگری آشفته می‌شود، چنین غیرت و حسادتی ویرانگر است. اما غیرت و حسادت خوب نیز وجود دارد. این حق مرد است که انتظار داشته باشد همسرش فقط و فقط در مورد او حق شوهری را ادا کند. معمولاً ما از کلمه غیرت یا حسادت وقتی استفاده می‌کنیم که بخواهیم به نوع بد آن اشاره کنیم. اما غیرت خدا به‌جا و خوب است. خدا حق بزرگ و منحصر به فردی بر گردن ما دارد؛ ما باید فقط بپوهه را به‌عنوان خدا عبادت کنیم، و نه هیچ کس دیگری را.

۲۸-۲۵:۴ این اخطار روزی تحقق یافت. قوم اسرائیل بارها از خدا رو بر گرداندند؛ اما خدا به‌خاطر صبر عظیمش، به آنها فرصت داد تا به اشتباهات خود پی ببرند و به‌سوی او باز گردند. عاقبت صبر خدا لبریز شد و اجازه داد تا قوم اسرائیل اسیر، و به سرزمینهای بیگانه برده شوند. اخطارهای کتاب تثبیه آنقدر روشن بود که بتواند به آنها کمک کند، اما ایشان از گوش دادن به آنها قصور ورزیدند. برای اینکه اخطاری مردم را وادار به اطاعت کند، کافی نیست که روشن و واضح باشد، بلکه باید مردم آن را با تمام وجود بپذیرند.

۱۹:۴ خدا گناه بت پرستی سایر اقوام را نادیده می‌گرفت. او فقط می‌خواست بگوید که دوری سایر اقوام ممکن است به تعویق بیفتد، حال آنکه در مورد قوم اسرائیل دوری و کامل خواهد بود، زیرا ایشان با قوانین خدا آشنا بودند. باید در نظر داشته باشیم که بت پرستی تنها ننگ داشتن چند مجسمه سنگی یا چوبی یا گلی در خانه نبود. بت پرستی سرسپردگی به بعضی عقاید و اصولی بود که بت مظهر آن بود (مثل قتل، روسپیگری، خشونت در جنگ، خود محوری). از آنجا که خدا خود را در تاریخ قوم اسرائیل بسیار روشن مکشوف ساخته بود، ایشان هیچ عذری برای پرستش کسی دیگر به جز خدای حقیقی نداشتند.

۲۴:۴ خدا آتشی سوزاننده است. او از لحاظ اخلاقی کاملاً مطلق است، از این رو از گناه متنفر است و نمی‌تواند کسانی را که گناه می‌کنند، بپذیرد. گناه موسی او را از ورود به سرزمین موعود باز داشت و هیچ قربانی نتوانست این محکومیت را تغییر دهد. گناه ما را نیز از ورود به حضور خدا باز داشته بود، اما عیسی مسیح جرمه گناه ما را پرداخت و با مرگش، محکومیت ما را برای همیشه برداشت. ایمان به عیسی مسیح ما را از خشم خدایان خواهد داد و به ما این امکان را خواهد داد که رابطه‌ای شخصی با او برقرار سازیم.

با گذشتن از رود اردن آن را تصاحب خواهید کرد، نابود خواهید شد. عمرتان در آنجا کوتاه خواهد بود و بکلی نابود خواهید شد.^{۲۷} خداوند شما را در میان قوم‌ها پراکنده خواهد کرد و تعدادتان بسیار کم خواهد شد.^{۲۸} در آنجا، بتهایی را که از چوب و سنگ ساخته شده‌اند پرستش خواهید کرد، بتهایی که نه می‌بینند، نه می‌شنوند، نه می‌بویند و نه می‌خورند.

^{۲۹} ولی اگر شما دوباره شروع به طلبیدن خداوند، خدایان کنید، زمانی او را خواهید یافت که با تمام دل و جانتان او را طلبیده باشید.^{۳۰} وقتی در سختی باشید و تمام این حوادث برای شما رخ دهد، آنگاه سرانجام به خداوند، خدایان روی آورده، آنچه را که او به شما بگوید اطاعت خواهید کرد.^{۳۱} خداوند، خدایان رحیم است، پس او شما را ترک نکرده، نابود نخواهد نمود و عهدی را که با پدران شما بسته است فراموش نخواهد کرد.

خدای دیگری وجود ندارد

^{۳۲} در تمامی تاریخ، از وقتی که خدا انسان را روی زمین آفرید، از یک گوشهٔ آسمان تا گوشهٔ دیگر جستجو کنید و ببینید آیا می‌توانید چیزی شبیه به این پیدا کنید که ^{۳۳} قومی صدای خداوند را که از میان آتش با آنها سخن گفته است مثل شما شنیده و زنده مانده باشد!^{۳۴} در کجا می‌توانید هرگز چنین چیزی را پیدا کنید که خداوند با فرستادن بلاهای ترسناک و بوسیلهٔ معجزات عظیم و جنگ و وحشت، قومی را از بردگی رها ساخته باشد؟ ولی خداوند، خدایان همهٔ این کارها را در مصر پیش چشماتان برای شما انجام داد.^{۳۵} خداوند این کارها را کرد تا شما بدانید که فقط او خداست و کسی دیگر مانند او وجود ندارد.^{۳۶} او هنگامی که از آسمان به شما تعلیم می‌داد اجازه داد که شما صدایش را بشنوید؛ او گذاشت که شما ستون بزرگ آتش را روی زمین ببینید. شما حتی کلامش را از میان آتش شنیدید.

^{۳۷} چون او پدران شما را دوست داشت و اراده نمود که فرزندان‌شان را برکت دهد، پس شخص شما را از مصر با نمایش عظیمی از قدرت خود بیرون آورد.^{۳۸} او قوم‌های دیگر را که قویتر و بزرگتر از شما بودند پراکنده نمود و سرزمین‌شان را بطوری که امروز مشاهده می‌کنید، به شما بخشید.^{۳۹} پس

۲۷:۴
تث ۲۸:۶۴
۲۸:۴
تث ۲۸:۶۴، ۲۹:۱۷
مز ۱۱۵:۸۴

۲۹:۴
تث ۱۲:۱۰، ۱۳:۱۰
۲ تو ۱۵:۴
نح ۱:۹۵

۳۱:۴
تث ۳۱:۸۶
یوش ۱:۵
عبر ۱۳:۵

۳۲:۴
پیدا ۱:۲۷

۳۳:۴
خرو ۲۲:۲۰
تث ۲۶:۲۴، ۲۵
۳۴:۴
خرو ۳۰:۱۴
تث ۱۵:۵، ۲۱:۶، ۱۹:۷
۲۹:۳۳
مز ۱۲:۱۳۶

۳۵:۴
خرو ۱۰:۸، ۱۴:۹
تث ۳۹:۴
اسمو ۱۷:۴۶
مر ۱۲:۲۹
۳۶:۴

خرو ۱۹:۱۹
نح ۱۳:۹
۳۷:۴

تث ۸:۷
مز ۱۰۵:۱۱، ۱۰۵

۳۸:۴
خرو ۲۳:۲۷-۳۰
اعد ۴:۳۲

خالصانه و قلبی همراه باشد. همچنان که عبرانیان ۶:۱۱ می‌گویند: «هر که می‌خواهد به سوی خدا بیاید، باید ایمان داشته باشد که خدا هست و به آنانی که با دلی پاک در جستجوی او هستند، پاداش می‌دهد». خدا به کسانی که به رابطه‌شان با او ادامه می‌دهند، پاداش خواهد داد.

۲۹:۴ آیا می‌خواهید خدا را بشناسید؟ این قسمت به قوم اسرائیل وعده داد که اگر با تمام دل و جانشان خدا را بطلبند، او را خواهند یافت. خدا قابل شناخت است و می‌خواهد که شناخته شود، اما این امر وقتی میسر می‌شود که ما بخواهیم او را بشناسیم. خدمت و عبادت باید با وقف

امروز به خاطر آرید و فراموش نکنید که خداوند، هم خدای آسمانها و هم خدای زمین است و هیچ خدایی غیر از او وجود ندارد! ^{۴۰} شما باید قوانینی را که امروز به شما می‌دهم اطاعت کنید تا خود و فرزندانان کامیاب بوده، تا به ابد در سرزمینی که خداوند، خدایتان به شما می‌بخشد زندگی کنید.

۴۰:۴
خرو ۲۶:۲۳

شهرهای پناهگاه

^{۴۱} آنگاه موسی سه شهر در شرق رود اردن تعیین کرد ^{۴۲} تا اگر کسی تصادفاً شخصی را بکشد برای فرار از خطر به آنجا پناه ببرد. ^{۴۳} این شهرها عبارت بودند از: باصر واقع در اراضی مسطح بیابان برای قبیله رثوین، راموت در جلعاد برای قبیله جاد، و جولان در باشان برای قبیله منسی.

۴۱:۴
اعد ۶:۳۵
تث ۱۳:۱-۱۹
یوش ۷:۲۰

ب- اصول زندگی خداپسندانه:

سخنرانی دوم موسی (۴۴:۴ تا ۶۸:۲۸)

موسی بعد از مرور تاریخ سفر بنی اسرائیل، ده فرمان و سایر قوانینی را که در کوه سینا به قوم اسرائیل داده شد، شرح می‌دهد. او ایشان را ترغیب به اطاعت از شریعت می‌کند و عواقب ناطاعتی از قوانین خدا را یادآور می‌گردد. ده فرمان و همه قوانین خدا به ما خاطر نشان می‌سازند که در چه قسمت‌هایی کوتاهی کرده‌ایم و نشان می‌دهند که به عنوان مقدسین چگونه باید عمل کنیم.

^{۴۴} و ^{۴۵} و ^{۴۶} وقتی قوم اسرائیل از مصر خارج شده و در شرق رود اردن در کنار شهر بیت فغور اردو زده بودند، موسی قوانین خدا را به آنها داد. (این همان سرزمینی بود که قبلاً اموری‌ها در زمان سلطنت سیحون پادشاه که پایتختش حشون بود در آنجا سکونت داشتند و موسی و بنی اسرائیل وی را بامردمش نابود کردند. ^{۴۷} آنها بر سرزمین او و بر سرزمین عوج، پادشاه باشان که هر دو از پادشاهان اموریهای شرق رود اردن بودند غلبه یافتند. ^{۴۸} این سرزمین از عروغیر در کنار رود ارنون تا کوه سریون که همان حرمون باشد، امتداد می‌یافت ^{۴۹} و شامل تمام منطقه شرق رود اردن که از جنوب به دریای مرده و از شرق به دامنه کوه بیسگاه منتهی می‌شد، بود.)

۴۸:۴
تث ۳۶:۳۵-۲

و به مشکلات فردی یا حداکثر عدالت ممکنه رسیدگی خواهد شد. امروز وعده سعادت خدا یعنی حضور دائمی او، تسلی او، و قدرت برای زندگی خداپسندانه، شامل حال همه ایمانداران می‌شود. عیسی خاطر نشان ساخت که ما با مشکلات روبه‌رو خواهیم شد. اما از بدبختی که نتیجه مستقیم گناه عمدی است، دور خواهیم بود، و خواهیم دانست که اگر وفادار باشیم، گنج بزرگ آسمانی در انتظار ماست.

۴۰:۴ آیا به قوم اسرائیل در قبال اطاعت از قوانین خدا، قول سعادت داده شد؟ بله، اما باید به معنای آن خوب دقت کنیم. قوانین خدا برای این وضع شد که قوم برگزیده‌اش تندرست، درستکار، و رحیم گردند. وقتی آنها از این قوانین پیروی کردند، سعادت‌مند شدند. اما این بدان معنا نبود که دیگر هیچ مرض، فقر و نزاعی در بین آنها وجود نخواهد داشت. مقصود این بود که ایشان به‌صورت جمعی به‌عنوان یک قوم سعادت‌مند خواهند بود

۱- مروری بر ده فرمان

موسی به سخنانش ادامه داده، گفت:

۵ ای قوم اسرائیل، اکنون به قوانینی که خداوند به شما داده است گوش کنید. آنها را یاد بگیرید و بدقت انجام دهید.

۲ خداوند، خدایمان در کوه حوریب عهدی با شما بست. ۳ این عهد را نه با پدرانتان بلکه با شما که امروز زنده هستید بست. ۴ او در آن کوه از میان آتش رودررو با شما سخن گفت. ۵ من بعنوان واسطه‌ای بین شما و خداوند ایستادم، زیرا شما از آن آتش می‌ترسیدید و بالای کوه پیش او نرفتید. او با من سخن گفت و من قوانینش را به شما سپردم. آنچه فرمود این است:

۶ «من خداوند، خدای تو هستم، همان خدایی که تو را از اسارت و بندگی مصر آزاد کرد.

۷ «تو را خدایان دیگر غیر از من نباشد.

۸ «هیچگونه بتی به شکل حیوان یا پرنده یا ماهی برای خود درست نکن. ۹ در برابر آنها زانو زن و آنها را پرستش نکن، زیرا من که خداوند، خدای تو می‌باشم، خدای غیوری هستم و کسانی را که از من نفرت دارند مجازات می‌کنم. این مجازات شامل حال فرزندان آنها تا نسل سوم و چهارم نیز می‌شود. ۱۰ اما بر کسانی که مرا دوست بدارند و دستورات مرا پیروی کنند، تا هزار پشت رحمت می‌کنم.

۱:۵
تث ۴:۶؛ ۱۹؛ ۳:۲۰؛
۹:۲۷

۲:۵
خرو ۵:۱۹
اعد ۶۵،۶۴:۲۶
۴:۵
اعد ۱۴:۱۴
۵:۵
خرو ۲۵،۱۶:۱۹

۶:۵
خرو ۱۷-۲:۲۰

۷:۵
خرو ۳:۲۰
متی ۱۰:۴
۸:۵
خرو ۴:۲۰
لاو ۱:۲۶
تث ۱۷،۱۶:۴
۱۰،۹:۵
خرو ۶-۴:۲۰

شهرت، یا به‌دست آوردن پول باشد، عملاً خود را وقف چیزی دیگری به غیر از خدا کرده‌اید. برای اینکه خدا را در بالاترین جایگاه زندگی خود قرار دهید، باید ۱) ببینید چه چیزی جای او را در زندگی‌تان گرفته است؛ ۲) از این «خدای جانشین» که شایسته چنین سرسپردگی و علاقه‌ای نیست، دست بکشید؛ ۳) از خدا طلب بخشش کنید؛ ۴) اولویت‌های خود را تغییر دهید، طوری که انگیزه‌تان در همه کارها، عشق به خدا باشد؛ و ۵) هر روز خود را امتحان کنید تا مطمئن شوید که خدا را در بالاترین جایگاه زندگی خود قرار داده‌اید.

۱۰:۸:۵ چه احساسی به شما دست می‌داد اگر کسی عکس شما را می‌گرفت، آن را قاب می‌کرد، مدتها به آن خیره می‌شد، و آن را به دیگران نشان می‌داد، اما نسبت به خود شما کاملاً بی‌اعتنا می‌بود؟ خدا نیز نمی‌خواهد که با او به این شکل رفتار شود. او خواهان رابطه‌ای واقعی با ما است، نه مراسم صرف. او از ما می‌خواهد که او را بشناسیم. خدا می‌داند که اگر چیزی به غیر از او را در مرکز زندگی خود قرار دهیم، به آن نیروی بالقوه‌ای که در ما قرار داده است، دست نخواهیم یافت.

۱:۵ قوم اسرائیل عهدی با خدا بسته بودند و موسی به آنها دستور داد که گوش دهند، بیاموزند، و اطاعت کنند. مسیحیان نیز با خدا عهدی بسته‌اند (از طریق عیسی مسیح) و باید انتظاراتی را که خدا از ایشان دارد، برآورده سازند. دستور سه‌گانه موسی به قوم اسرائیل، پندی است عالی برای همه پیروان خدا. گوش دادن یعنی پذیرش و قبول حقایقی که درباره خدا می‌خوانیم و می‌شنویم. آموختن یعنی درک معنا و مفهوم آن حقایق. اطاعت کردن یعنی به مرحله اجرا در آوردن تمام چیزهایی که آموخته و درک کرده‌ایم. هر سه قسمت برای برخوردارگی از رابطه‌ای رشدیابنده با خدا ضروری است.

۷:۵ «خدایان» می‌توانند هر چیزی باشند که برای انسان بیش از حد ارزش دارند. بعضی از مردم با گرویدن به مذاهب بت‌پرستی یا سایر ادیان عجیب و غریب، به معنای واقعی کلمه، «خدایان دیگر» را می‌پرستند. اما بسیاری از ما، به‌گونه‌ای غیرمحسوس یا ناخودآگاه، اساس زندگی خود را بر چیزی به غیر از خدای واحد حقیقی قرار می‌دهیم و بدینسان «خدایان دیگر» را می‌پرستیم. اگر بزرگترین خواسته شما، پیدا کردن دوست، رسیدن به

۱۱:۵ «از نام من که خداوند، خدای تو هستم سوء استفاده نکن. اگر نام مرا با بی‌احترامی بر زبان بیاوری یا به آن قسم دروغ بخوری، تو را مجازات می‌کنم.

۱۲:۵ «روز سبت را به یاد داشته باش و آن را مقدس بدار. من که خداوند، خدای تو هستم این را به تو امر می‌کنم. ۱۳ در هفته شش روز کار کن، ۱۴ ولی در روز هفتم که «سبت خداوند» است هیچ کاری نکن نه خودت، نه پسرت، نه دخترت، نه غلامت، نه کنیزت، نه مهمانانت و نه حتی چهارپایانت. غلام و کنیزت باید مثل خودت استراحت کنند. ۱۵ به یاد آور که در سرزمین مصر غلام بودی و من که خداوند، خدای تو هستم با قدرت و قوت عظیم خود تو را از آنجا بیرون آوردم. به این دلیل است که به تو امر می‌کنم سبت را نگه داری.

۱۶ «پدر و مادر خود را احترام کن، زیرا این فرمان خداوند، خدای توست. اگر چنین کنی، در سرزمینی که خداوند، خدایت به تو خواهد بخشید، عمری طولانی و پربرکت خواهی داشت.

۱۷ «قتل نکن.

۱۸ «زنا نکن.

۱۹ «دزدی نکن.

۲۰ «دروغ نگو.

۲۱ «چشم طمع به مال و ناموس دیگران نداشته باش. به فکر تصاحب غلام و کنیز، گاو و الاغ، زمین و اموال همسایه‌ات نباش.»

۱۱:۵
تث ۱۳:۶ ؛ ۲۰:۱۰
متی ۳۳:۵

۱۲:۵
خرو ۱۱:۲۰
لاو ۲:۲۶

۱۵:۵
خرو ۱۱:۲۰
تث ۱۵:۱۵ ؛ ۱۲:۱۶

۱۶:۵
خرو ۱۲:۲۰ ؛ ۱۷:۲۱
افس ۳:۲۶

۱۷:۵
خرو ۱۳:۲۰
متی ۲۱:۵

۱۸:۵
خرو ۱۴:۲۰
لو ۲۰:۱۸

۱۹:۵
یوش ۱۱:۲

۲۰:۵
خرو ۱۵:۲۰
روم ۹:۱۳

۲۱:۵
خرو ۱۶:۲۰
روم ۷:۷ ؛ ۹:۱۳

عیسی درباره این حکم نشان می‌دهد که ما در وجود خود مستعد قتل هستیم. حتی اگر ما شرعاً بی‌گناه باشیم، اما همگی از لحاظ اخلاقی مرتکب قتل شده‌ایم و باید از خدا طلب بخشش کنیم. ما باید خود را متعهد سازیم که رفتاری مبتنی بر صلح و محبت را در پیش بگیریم که نقطه مقابل خشم و نفرت است.

۲۱:۵ ما نباید به هیچیک از اموال مردم طمع بورزیم. طمع نه تنها می‌تواند ما را بدبخت کند، بلکه می‌تواند ما را به گناهان دیگر از قبیل زنا و دزدی نیز بکشاند. طمع احساس بی‌موردی است، چون خدا قادر است هر نیاز واقعی ما را برآورده سازد، حتی اگر همیشه هر چیزی را که می‌خواهیم، به ما ندهد. برای ریشه‌کن کردن طمع باید تمرین کنیم که به آنچه که داریم، قانع باشیم. پولس رسول در فیلیپیان ۱۱:۴ بر اهمیت قناعت تأکید می‌کند. سخن پولس جای تعمق دارد. به جای فکر کردن درباره چیزهایی که نداریم، باید خدا را برای چیزهایی که از آن ما است، سپاس گوئیم و بکوشیم که قانع باشیم. نباید فراموش کنیم که مهم‌ترین دارایی ما، حیات جاودانی از طریق مسیح است؛ این هدیه‌ای است رایگان و قابل دسترس برای همه.

۱۶:۵ اطاعت از پدر و مادرمان به‌هنگام جوانی، وظیفه اصلی ماست، اما بعد از درگذشتشان نیز باید کماکان به آنها احترام بگذاریم. یک طریق برای احترام گذاشتن به والدین این است که احتیاجات مالی آنها را تأمین کنیم، یا وقتی بیمارند و قادر به مراقبت از خودشان نیستند، به آنها برسیم. شاید بهترین طریق گرامی داشتن آنها، انتقال ارزشهای خداپسندانه آنها به فرزندانمان باشد. احترام گذاشتن به والدین شامل نحوه زندگی جوانان نیز می‌شود، یعنی طرز عمل و صحبت آنها، ارزشهایی که به آن پایبند هستند و اصول اخلاقی‌ای که به کار می‌بندند. شما برای گرامی داشتن والدین خود چه می‌کنید؟ آیا طوری زندگی می‌کنید که مایه فخر آنها باشد؟

۱۷:۵ ممکن است بگوئید: «من که کسی را نکشته‌ام و هیچوقت هم چنین کاری نخواهم کرد!» بسیار خوب است! با این کار، صورت این حکم شریعت را اجرا می‌کنید. اما عیسی توضیح داد که خشم توأم با نفرت، این حکم را نقض می‌کند (متی ۵:۲۱، ۲۲). آیا تا به حال از کسی که با شما بدرفتاری کرده است، آنقدر متنفر شده‌اید که یک لحظه آرزوی مرگ او را کرده باشید؟ آیا تا به حال در عالم خیال به فکر «کشتن کسی» افتاده‌اید؟ تعلیم

این بود قوانینی که خداوند در کوه سینا به شما داد. او این قوانین را با صدای بلند از میان آتش و ابر غلیظ اعلام فرمود و غیر از این قوانین، قانون دیگری نداد. آنها را روی دو لوح سنگی نوشت و به من داد. ^{۳۳} ولی وقتی که آن صدای بلند از درون تاریکی به گوشتان رسید و آتش مهیب سر کوه را دیدید کلیه رهبران قبیله‌هایتان نزد من آمدند ^{۲۴} و گفتند: «امروز خداوند، خدایمان جلال و عظمتش را به ما نشان داده است، ما حتی صدایش را از درون آتش شنیدیم. اکنون می‌دانیم که ممکن است خدا با انسان صحبت کند و او نمیرد. ^{۲۵} ولی مطمئناً اگر دوباره با ما سخن بگوید خواهیم مرد. این آتش هولناک، ما را خواهد سوزانید. ^{۲۶} و ^{۲۷} چه کسی می‌تواند صدای خداوند زنده را که از درون آتش سخن می‌گوید، بشنود و زنده بماند؟ پس تو برو و به تمامی سخنانی که خداوند می‌گوید گوش کن، بعد آمده، آنها را برای ما بازگو کن و ما آنها را پذیرفته، اطاعت خواهیم کرد.» ^{۲۸} خداوند درخواستان را پذیرفت و به من گفت: «آنچه که قوم اسرائیل به تو گفتند شنیدم و می‌پذیرم. ^{۲۹} ای کاش همیشه چنین دلی داشته باشند و از من بترسند و تمام اوامر مرا بجا آورند. در آنصورت زندگی خودشان و زندگی فرزندانشان در تمام نسل‌ها با خیر و برکت خواهد گذشت. ^{۳۰} اکنون برو و به آنها بگو که به خیمه‌هایشان بازگردند. ^{۳۱} سپس برگشته، اینجا در کنار من بایست و من تمامی اوامر را به تو خواهم داد. تو باید آنها را به قوم تعلیم دهی تا قوانین مرا در سرزمینی که به ایشان می‌دهم اطاعت کنند.»

^{۳۲} پس بایستی تمام اوامر خداوند، خدایان را اطاعت کنید و دستورات او را بدقت بجا آورید و آنچه را که او می‌خواهد انجام دهید. اگر چنین کنید در سرزمینی که به تصرف در می‌آورید زندگی طولانی و پربرکتی خواهید داشت.

۲- خدا را دوست بدارید و از فرامینش اطاعت کنید

خداوند، خدایان به من فرمود که تمامی این قوانین را به شما تعلیم دهم **۶** تا در سرزمینی که بزودی وارد آن می‌شوید، آنها را بجا آورید، و بدین ترتیب شما و پسران و نوادگانتان خداوند، خدایان را با اطاعت از کلیه احکامش در تمام طول زندگی خود احترام کنید تا عمر طولانی داشته باشید. ^۳ بنابراین ای اسرائیل به هر یک از فرامین بدقت گوش کنید و مواظب باشید آنها را اطاعت کنید تا زندگی پربرکتی داشته باشید. اگر این دستورات را بجا

۲۲:۵
خرو ۱۹:۱۶-۱۹

۲۵:۵
خرو ۱۹:۱۸:۲۰
تث ۱۶:۱۸
عبر ۱۹:۱۲
۲۶:۵
خرو ۳۲:۲۴

۲۸:۵
تث ۱۷:۱۸
۲۹:۵
تث ۳۳:۱۶
مز ۱۳:۸۱
اش ۱۸:۴۸
متی ۳۷:۲۳
لو ۴۲:۱۹
۳۱:۵
خرو ۱۲:۲۴
تث ۲۱:۱۵؛ ۲۱:۱۶؛ ۲۱:۱۱
حز ۱۱:۲۰
۳۲:۵
تث ۱۴:۲۸؛ ۲۰:۱۷
یوش ۱۷:۱؛ ۲۳:۶
۳۳:۵
خرو ۱۲:۲۰
تث ۴۰:۱۴؛ ۴۰:۱۵؛ ۲۵:۶
۱۵-۱۳:۲۵

۱:۶
تث ۱:۵؛ ۱:۱۲
۲:۶
تث ۹:۴؛ ۱۲:۱۰

۳:۶
خرو ۱۷۸:۳
تث ۳۳:۵

بیاوریم. او می‌خواهد ما زندگی خود را از روی میل و عشق، وقف او کنیم. **۳:۶** برای قومی که ۴۰ سال در بیابانی خشک سرگردان بودند، سرزمینی که در آن «شیر و عسل جاری بود»، به بهشت می‌ماند. تصویری که چنین سرزمینی در ذهن

۲۹:۵ خداوند به موسی فرمود که مایل است مردم همیشه چنین دلی داشته باشند، یعنی خواهان اطاعت از او باشند. ما می‌توانیم کاری را یا فقط به خاطر رفع تکلیف انجام دهیم، یا از روی میل و رضاء. خدا دوست ندارد که ما فرایض دینی را برای رفع تکلیف و انجام وظیفه به‌جا

آوريد در سرزمين حاصلخيزی که در آن شير و عسل جاری است همچنانکه خداوند، خدای پدرانتان به شما وعده فرمود، قوم بزرگی خواهيد شد.

به فرزندان خود تعليم دهيد که از خدا اطاعت کنند

آی بنی اسرائیل گوش کنید: تنها خدایی که وجود دارد، خداوند ماست.

۵:۴:۶
تث ۳۹:۳۵:۴
متی ۲۲:۳۷
مر ۲۹:۱۲:۲
لو ۱۰:۲۷
اقرن ۱:۶:۸

نقض های بارز	ده فرمان	قوانین نقض شده
سلیمان (۱ پادشاهان فصل ۱۱) واقعه گوساله طلایی (خروج فصل ۳۲) نسل های بعد از یوشع (داوران ۲: ۱۴-۱۰؛ ۲ پادشاهان ۲۱: ۱۵-۱؛ ارمیا ۱: ۱۶) صدقیا (حزقیال ۱۸: ۲۱-۲۱) یهودا (۲ تواریخ ۳۶: ۲۱) پسران عیلي، حفنی و فنیحاس (۱ سموئیل ۲: ۱۲، ۲۳-۲۵) حزائیل (۲ پادشاهان ۸: ۱۵) داود (۲ سموئیل ۱۱: ۵-۲) اخاب (۱ پادشاهان ۲۱: ۱۹-۱) شائول (۱ سموئیل ۱۵: ۱۳-۲۵) عخان (یوشع ۷: ۱۹-۲۶)	«تو را خدایان دیگر غیر از من نباشد.» «هیچگونه بتی... برای خود درست نکن و در برابر آنها زانو نزن و آنها را پرستش نکن.» «از نام من که خداوند، خدای تو هستم سوءاستفاده نکن.» «روز سبت را به یاد داشته باش و آن را مقدس بدار.» «پدر و مادر خود را احترام کن.» «قتل نکن.» «زنا نکن.» «دزدی نکن.» «دروغ نگو» «چشم طمع به مال و ناموس دیگران نداشته باش. به فکر تصاحب غلام و کنیز، گاو و الاغ، زمین و اموال همسایهات نباش.»	ده فرمان معیارهای خدا برای یک زندگی درست بود. اطاعت از آنها، اطاعت از خدا بود. با وجود این، در سرتاسر عهدعتیق می توانیم ببینیم که چطور تک تک احکام ده فرمان نقض می شد. وقتی این ماجراها را می خوانید، به عواقب مصیبت بار نقض شریعت توجه کنید.

را بر «خدایان» مختلف قرار دهند. اما روزی فرا خواهد رسید که همه خدا را به عتوان تنها خدای واقعی خواهند پذیرفت. در آن روز او فرمانروای سراسر جهان خواهد بود (زکریا ۹: ۱۴).

۸:۴:۶ معمولاً نظر بر این است که این قسمت، موضوع مرکزی کتاب تثنيه را تشکیل می دهد. این قسمت الگویی به دست می دهد تا ما کلام خدا را به زندگی روزمره مان مرتبط سازیم. ما باید خدا را دوست بداریم، دائم به فرامین او بیندیشیم، احکامش را به فرزندانمان تعليم دهیم، و هر روز زندگی خود را با رهنمودهای کلام او سپری کنیم. خدا بر اهمیت تعليم کتاب مقدس به فرزندان توسط والدین تأکید کرده است. کلیسا و مدارس مسیحی نمی توانند مورد استفاده قرار گیرند تا والدین از بار این مسؤلیت شانه خالی کنند. کتاب مقدس پر است از نمونه های زنده و تعليم عملی، از اینرو حیف است که فقط یک روز در هفته به مطالعه آن پرداخت. فرزندان

تداعی می کرد، محصول فراوان، نهرهای روان، بارانهای فرخ بخش، و کشتزارهای سرسبز، و دامداری پر رونق بود. قوم اسرائیل می توانستند ۴۰ سال زودتر همه اینها را داشته باشند. اعداد فصل های ۱۳ و ۱۴ شرح می دهد که ایشان چطور این فرصت را از دست دادند. اینک موسی تصمیم داشت به مردم کمک کند تا با تجسم چنین صحنه های دل انگیزی، مرتکب اشتباه قبلی نشوند و برای تصرف سرزمین موعود کمر همت ببندند. سپس به وضوح شرایط ورود به آن سرزمین را برای ایشان شرح داد.

۴:۶ «تنها خدا» گاه «خداوند واحد» نیز ترجمه می شود. این آیه نشان می دهد که علی رغم اعتقاد بسیاری از ادیان باستانی، خدایان متعدد وجود نداشت؛ یهوه تنها خدای حقیقی است. این بینش برای قوم اسرائیل حائز اهمیت بود، چون آنها در شرف ورود به سرزمینی بودند که مردمش به خدایان متعدد اعتقاد داشتند. هم در آن زمان و هم امروز، هستند کسانی که ترجیح می دهند ایمان خود

شما باید او را با تمامی دل و جان و توانایی خود دوست بدارید. ^۴ این قوانینی که امروز به شما می‌دهم باید دایم در فکرتان باشد. ^۷ آنها را به فرزندان خود بیاموزید و همیشه درباره آنها صحبت کنید خواه در خانه باشید خواه در بیرون، خواه هنگام خواب باشد خواه اول صبح. ^۸ آنها را روی انگشت و پیشانی خود بنویسید؛ ^۹ آنها را بر سر در منازل خود و بر دروازه‌هایتان بنویسید.

۱۰ و ۱۱ وقتی که خداوند، خدایان شما را به سرزمینی که به پدرانتان ابراهیم و اسحاق و یعقوب وعده داده است برساند یعنی به شهرهای بزرگ و زیبایی که شما بنا نکرده‌اید و خانه‌هایی پر از چیزهای خوب که شما آنها را تهیه نکرده‌اید، چاه‌هایی که شما نکرده‌اید، تاکستانها و درختان زیتونی که شما نکاشته‌اید، آنگاه وقتی که خوردید و سیر شدید مواظب باشید خداوند را که شما را از سرزمین بندگی مصر بیرون آورد فراموش نکنید. ^{۱۳} از خداوند، خدایان بترسید، او را عبادت کنید و به نام او قسم بخورید.

۱۴ خدایان قوم‌های همسایه را پرستش نکنید؛ ^{۱۵} زیرا خداوند، خدایان که در میان شما زندگی می‌کند خدای غیوری است و ممکن است خشم او بر شما افروخته شده، شما را از روی زمین نابود کند. ^{۱۶} او را به خشم نیاورید چنانکه در «مسا» این کار را کردید.

۱۷ هر کاری را که دستور می‌دهد بدقت اطاعت کنید. ^{۱۸} آنچه را که خداوند می‌پسندد انجام دهید تا زندگیتان پربرکت شود و به سرزمین حاصلخیزی که خداوند به پدرانتان وعده داده، وارد شوید و آن را تصرف کنید ^{۱۹} و تمام دشمنان را به کمک خداوند بیرون رانید، همانطور که خداوند به شما وعده داده است.

۶:۶
تث ۱۰:۱۲ ؛ ۱۱:۱۳
یوش ۸:۱
۷:۶
خرو ۱۲:۲۶
تث ۹:۴
مز ۷۸:۴-۶
۸:۶
خرو ۱۳:۹
تث ۱۱:۱۸
۹:۶
تث ۱۱:۲۰
۱۰:۶
تث ۸:۱۰ ؛ ۹:۱
یوش ۲۴:۱۳

۱۳:۶
متی ۱۰:۴
لو ۸:۴
۱۵:۶
تث ۴:۲۴ ؛ ۹:۱۰
۱۱:۱۶
۱۶:۶
خرو ۱۷:۷
متی ۷:۴
لو ۱۲:۴
اقرن ۱۰:۹
۱۷:۶
خرو ۱۵:۲۶
تث ۱۱:۲۲
۱۸:۶
تث ۴:۴۰ ؛ ۸:۱۱
۲۵:۲۴ ؛ ۱۲

۱۳:۱۰-۱۳ موسی به قوم گوشزد کرد که وقتی وارد سرزمین موعود شدند و به رفاه رسیدند، خدا را فراموش نکنند. رفاه بیشتر از فقر می‌تواند دید روحانی ما را ضعیف کند، چون رفاه فکر ما را به‌جای تمرکز بر امور فعلی، متمرکز بر رفاه و آسایش بیشتر می‌سازد. به‌جای قانع بودن به آنچه که داریم یا آنچه خدا انجام داده است، آرزوی داشتن چیزی را می‌کنیم که در حال حاضر نداریم، یا حسرت داشتن چیزی را می‌خوریم که می‌توانست از آن ما باشد. از آن پس، نیاز ما را به آنجایی سوق می‌دهد که بخواهیم بیشتر و بیشتر داشته باشیم، یعنی همه چیز به‌جز خدا. همین مورد می‌تواند در کلیسا نیز پیش آید. به محض این که کلیسا از حیث تعداد، برنامه و ساختمان به موفقیت دست یافت، می‌تواند خیلی راحت نسبت به نیاز خود به خدا بی‌توجه شود. این امر کلیسا را به‌جای متمرکز شدن بر شکرگزاری و خدمت به خدا، به حفظ و بقای موجودیت خود سوق می‌دهد.

حقایق جاودانی کلام خدا را در محیط پر مهر خانواده‌ای خداترس بهتر فرا می‌گیرند.

۵:۶ عیسی فرمود که دوست داشتن خدا با تمام دل و جان و توانایی، اولین و بزرگترین حکم است (متی ۲۲:۳۷-۳۹). این حکم در کنار حکم دوست داشتن همسایه، تمامی قوانین عهدعتیق را در دل خود دارد.

۷:۶ عبرانی‌ها در تبدیل مذهب به جزئی لاینفک از زندگی، بسیار موفق بودند. دلیل موفقیت آنها این بود که آموزش دینی برای ایشان زندگی - محور بود، نه اطلاعات - محور. آنها از امور زندگی روزمره استفاده می‌کردند تا درباره امور الهی تعلیم دهند. در این آیات، به روشنی و سادگی بیان شده که چگونه می‌توان عشق به خدا را به فرزندان آموخت. اگر می‌خواهید فرزندانان از خدا متابعت کنند، باید خدا را جزئی از زندگی روزانه‌تان سازید. شما باید به فرزندانان بیاموزید که او را در همه جنبه‌های زندگی ببینید، نه فقط در جنبه‌هایی که به کلیسا مربوط می‌شود.

۲۰ در سالهای آینده، زمانی که پسرانتان از شما پیرسند: «منظور از این قوانینی که خداوند، خدایمان به ما داده است چیست؟»^{۲۱} به ایشان بگویید: «ما بردگان فرعون مصر بودیم و خداوند با قدرت عظیمش^{۲۲} و با معجزات بزرگ و بلاهای وحشتناکی که بر مصر و فرعون و تمام افرادش نازل کرد ما را از سرزمین مصر بیرون آورد. ما همه این کارها را با چشمان خود دیدیم.^{۲۳} او ما را از زمین مصر بیرون آورد تا بتواند این سرزمین را که به پدرانمان وعده داده بود به ما بدهد.^{۲۴} او به ما امر فرموده است که تمامی این قوانین را اطاعت کرده، به او احترام بگذاریم. اگر چنین کنیم او ما را برکت می‌دهد و زنده نگه می‌دارد، چنانکه تا امروز کرده است.^{۲۵} اگر هر چه را خداوند فرموده است با اطاعت کامل انجام دهیم، او از ما خشنود خواهد شد.»

شکست دادن دشمنان

۱:۷ هنگامی که خداوند شما را به سرزمینی که در شرف تصرفش هستید، خرو ۸:۳
تث ۱۷:۲۰
یوش ۱۰:۳
اعما ۱۹:۱۳
۲:۷ خواهد ساخت: حیتیه‌ها، جرجاشیها، اموریها، کنعانیها، فرزیه‌ها، حویها و یوسیها. آزمانی که خداوند، خدایان آنها را به شما تسلیم کند و شما آنها را مغلوب نمایید، باید همه آنها را بکشید. با آنها معاهده‌ای ننیدید و به آنها رحم نکنید، بلکه ایشان را بکلی نابود سازید.^۳ با آنها ازدواج نکنید و نگذارید فرزندانان با پسران و دختران ایشان ازدواج کنند. ^۴ چون در نتیجه ازدواج با آنها جوانانان به بت‌پرستی کشیده خواهند شد و همین سبب خواهد شد که خشم خداوند نسبت به شما افروخته شود و شما را بکلی نابود سازد.
۳:۷ قربانگاه‌های کافران را بشکنید، ستونهایی را که می‌پرستند خرد کنید و خرو ۳۲:۲۳
یوش ۱۲:۲۳
۵:۷ خرو ۱۳:۳۴ ؛ ۲۴:۲۳

درست مانند قوم اسرائیل جزئی از خلقت خدا بودند، اما خدا اجازه نمی‌دهد که شروران بدون مجازات بمانند. دستور نابودسازی این اقوام اقدامی بود هم برای اجرای مجازات و هم ایجاد امنیت. از یک طرف، مردمی که در سرزمین موعود زندگی می‌کردند، برای گناهشان مجازات می‌شدند و بنی اسرائیل ابزاری بود در دست خدا برای مجازات آنها، درست همان طور که خدا می‌رفت که یک روز قوم اسرائیل را به‌خاطر گناهانشان به‌دست اقوام دیگر مجازات کند (۲تواریخ ۱۷:۳۶ ؛ اشعیا ۱۰:۱۲). از طرف دیگر، فرمان خدا برای این منظور بود که قوم اسرائیل را از نابود شدن به وسیله بت‌پرستی و فساد دشمنانش حفظ کند. این تفکر که خدا آنقدر «مهربان» است که نمی‌تواند گناه را مجازات کند، فکر نادرستی است.

۲۵:۶ آیا این آیه بدین معناست که اگر از خدا اطاعت کنیم، باید فقط سعادت را انتظار داشته باشیم، بدون هیچ رنجی؟ چیزی که اینجا وعده داده شده است، رابطه‌ای درست با خدا برای کسانی است که می‌کوشند خدا را با تمامی دل خود دوست بدارند. پس این آیه از رابطه با خدا سخن می‌گوید، نه سعادت مادی یا در امان بودن از رنج و درد جسمانی. از دید خدا، خوشبختی یعنی رابطه‌ای قوی و زنده با او. اطاعت از خدا اولین قدم برای ایجاد چنین رابطه‌ای است.

۲۶:۷ خدا به اسرائیلی‌ها دستور داد که دشمنانشان را به کلی نابود سازند. چطور خدای محبت و رحمت می‌تواند حکم به نابودی همه، حتی کودکان، بدهد؟ خدا گرچه مهربان و رحیم است، اما عادل نیز هست. این اقوام بت‌پرست

مجمسه‌های شرم‌آور را تکه تکه نموده، بت‌هایشان را بسوزانید؛^۶ چون شما قوم مقدسی هستید که به خداوند، خدایان اختصاص یافته‌اید. او از بین تمام مردم روی زمین شما را انتخاب کرده است تا برگزیدگان او باشید.^۷ شما کوچکترین قوم روی زمین بودید، پس او شما را بسبب اینکه قومی بزرگتر از سایر قوم‌ها بودید برگزید و محبت نکرد،^۸ بلکه به این دلیل که شما را دوست داشت و می‌خواست عهد خود را که با پدرانتان بسته بود بجا آورد. بهمین دلیل است که او شما را با چنین قدرت و معجزات عجیب و بزرگی از بردگی در مصر رها کنید.

^۹ پس بدانید که تنها خدایی که وجود دارد خداوند، خدایان است و او همان خدای امینی است که تا هزاران نسل وعده‌های خود را نگاه داشته پیوسته کسانی را که او را دوست می‌دارند و دستوراتش را اطاعت می‌کنند محبت می‌نماید.^{۱۰} ولی آنانی را که از او نفرت دارند بی‌درنگ مجازات و نابود می‌کند.^{۱۱} بنابراین، تمام این فرمانهایی را که امروز به شما می‌دهم اجرا کنید.

۶:۷
خرو ۶:۵:۱۹
تث ۲:۱۴ : ۱۸:۲۶
عا ۲:۳
۱ پط ۹:۲
۷:۷
تث ۳۷:۴
یو ۱۶:۱۵
۸:۷
لو ۱۳:۷۲، ۵۵:۱

۹:۷
خرو ۶:۲۰ : ۷:۳۴
تث ۳۹:۴ : ۱۰:۹:۵
اقرن ۱:۱
اقرن ۲ ۱۸:۱
تسا ۳:۳
۲ تیمو ۱۳:۲
عبر ۱۱:۱۱

توضیحات	محل آیات	شخص	خطرات رفاه و فراوانی
آدم در دنیای کاملی زندگی می‌کرد و رابطه کاملی با خدا داشت. نیازهایش تأمین بود؛ او همه چیز داشت. اما در دام وسوسه شیطان افتاد.	پیدایش فصل ۳	آدم	«... آنگاه وقتی که خوردید و سیر شدید مواظب باشید خداوند را... فراموش نکنید» (تثنيه ۶:۱۲). وقتی زندگی بدون دغدغه پیش می‌رود، پیروی از خدا معمولاً سخت‌تر از مواقع دیگر می‌شود؛ در این شرایط در دام وسوسه می‌افتیم و لغزش می‌خوریم. در اینجا چند نمونه بارز از این حقیقت آمده است.
نوح و خانواده‌اش از طوفان عظیم جان سالم بدر بردند و تمام جهان از آن ایشان بود. آنها مرفه بودند، و زندگی‌شان بدون دغدغه سپری می‌شد. نوح با باده‌گساری و لعنت کردن پسرش، حام، خود را بی‌آبرو کرد.	پیدایش فصل ۹	نوح	
خدا سرزمین موعود را به قوم اسرائیل داده بود و به ایشان وعده داده بود که سرانجام سرگردانی تمام خواهد شد. اما به محض آنکه یوشع شجاع و وفادار در گذشت، آنها در دام آداب و رسوم بت‌پرستی کنعانی‌ها افتادند.	داوران فصل ۲	قوم اسرائیل	
داود خوب سلطنت کرد و اسرائیل از لحاظ سیاسی، اقتصادی، نظامی، تفوق یافت. داود در رفاه و موفقیت، با بتشیع زنا کرد و موجبات قتل شوهر او، اوریا را فراهم ساخت.	۲ سموئیل فصل ۱۱	داود	
سلیمان حقیقتاً همه چیز داشت: قدرت، ثروت، شهرت و حکمت. اما همین وفور نعمت منشأ سقوط او بود. او به قدری زنان کافر و بت‌پرستش را دوست داشت که به خود و بنی اسرائیل این اجازه را داد که از رسوم نفرت‌انگیز مذهبی آنها پیروی کنند.	۱ پادشاهان فصل ۱۱	سلیمان	

۱۲ اگر به این فرمانها توجه کرده، آنها را اطاعت نمایید، خداوند، خدایتان عهدی را که از روی رحمت خویش با پدران شما برقرار نمود ادا خواهد کرد.

۱۳ او شما را دوست خواهد داشت و برکت خواهد داد و از شما قومی بزرگ بوجود خواهد آورد. او شما را بارور نموده، زمین و حیواناتان را برکت خواهد داد تا محصول زیادی از گندم، انگور، زیتون و گله‌های گاو و گوسفند داشته باشید. تمام این برکات را در سرزمینی که به پدرانتان وعده فرمود، به شما خواهد بخشید.^{۱۴} بیشتر از تمامی قوم‌های روی زمین برکت خواهید یافت و هیچکدام از شما و حتی گله‌هایتان نازا نخواهد بود.^{۱۵} خداوند تمام امراضتان را از شما دور نموده، اجازه نخواهد داد به هیچکدام از بیماریهایی که در مصر دیده‌اید دچار شوید. او همه این مرضها را به دشمنانتان خواهد داد.

۱۶ تمامی قوم‌هایی را که خداوند، خدایتان بدست شما گرفتار می‌سازد نابود کنید. به ایشان رحم نکنید و خدایان ایشان را پرستش ننمایید، و گرنه در دام مهلکی گرفتار خواهید شد.^{۱۷} شاید پیش خودتان فکر کنید: «چگونه می‌توانیم بر این قوم‌هایی که از ما قویترند پیروز شویم؟»^{۱۸} ولی از آنها باک نداشته باشید! کافست آنچه را خداوند، خدایتان با فرعون و سراسر سرزمین مصر کرد به خاطر آورید.^{۱۹} آیا بلاهای وحشتناکی را که خداوند بر سر آنها آورد و شما با چشمان خود آن را دیدید و نیز معجزات بزرگ و قوت و قدرت خداوند را که بدان وسیله شما را از سرزمین مصر بیرون آورد به خاطر دارید؟ پس بدانید که خداوند، خدایتان همین قدرت را علیه مردمی که از آنها می‌ترسید به کار خواهد برد.^{۲۰} از این گذشته، خداوند، خدایتان زنبورهای سرخ و درشتی خواهد فرستاد تا آن عده از دشمنانتان را نیز که خود را پنهان کرده‌اند، نابود سازد.

۲۱ بنابراین از آن قوم‌ها نترسید، زیرا خداوند، خدایتان در میان شماست. او خدایی است بزرگ و مهیب.^{۲۲} او بتدریج آنها را بیرون خواهد راند. این کار را بسرعت انجام نخواهد داد، زیرا اگر چنین کند حیوانات وحشی بزودی افزایش یافته، برای شما ایجاد خطر خواهند کرد.^{۲۳} او این کار را بتدریج انجام خواهد داد و شما هم به آن قوم‌ها حمله نموده، آنها را از بین خواهید برد.^{۲۴} او

۱۲:۷

لاو ۳:۲۶

تث ۱:۲۸

۱۳:۷

لاو ۹:۲۶

تث ۲:۲۸، ۳:۳۰، ۶:۵

۱۴:۷

خرو ۲۶:۳۳

تث ۲۹:۳۳

مز ۲۰:۱۹، ۱۴۷

۱۵:۷

خرو ۲۶:۱۵، ۲۶:۲۳

۱۶:۷

خرو ۳۲:۳۳

تث ۲:۷

۱۷:۷

تث ۱۷:۸

۱۸:۷

اعد ۹:۱۴

تث ۲۱:۹، ۲۱:۸، ۲۵:۸

۱۹:۷

تث ۳۴:۱۱، ۱۷:۵۸، ۴۵:۱۱

۲۰:۷

خرو ۲۸:۳۳

یوش ۱۲:۲۴

۲۱:۷

خرو ۴۵:۲۹

لاو ۱۱:۲۶

مز ۱۸:۶۸

۲۲:۷

خرو ۲۷:۲۳-۳۰

۲۴:۷

تث ۲۵:۱۱

یوش ۵:۱، ۲:۶، ۸:۱۰، ۹:۲۳

سلسله‌وار به شما تعلیم دهد. به‌جای آنکه توقع رشد روحانی آتی و حل فوری تمام مشکلاتان را داشته باشید، از سرعت خود بکاهید و کارها را یکی یکی انجام دهید، و به خدا اعتماد کنید چون او شما را از آنچه که اکنون هستید، به آنچه که باید باشید، هدایت خواهد فرمود. به‌زودی به پشت سر خود نگاه خواهید کرد و خواهید دید که چه دگرگونی معجزه‌آسایی صورت گرفته است.

۲۱:۷-۲۴ موسی به قوم اسرائیل گفت که خدا دشمنانتان را از سرزمین موعود بیرون خواهد کرد، اما نه همه را با هم. خدا این قدرت را داشت که آن اقوام را یکجا نابود سازد، اما بر آن شد که این کار را به‌تدریج انجام دهد. خدا به همان طریق و با همان قدرت، می‌توانست زندگی شما را به طور معجزه‌آسا و فوری عوض کند. با وجود این، او معمولاً ترجیح می‌دهد که به‌تدریج به شما کمک کند و درسی را

پادشاهان آنها را بدست شما خواهد سپرد و شما نام ایشان را از صفحه روزگار محو خواهید کرد. هیچکس یارای مقاومت در برابر شما را نخواهد داشت.

^{۲۵} بت‌هایشان را بسوزانید و به طلا و نقره‌ای که این بتها از آن ساخته شده‌اند طمع نکنید و آن را برنارید و گرنه گرفتار خواهید شد، زیرا خداوند، خدایتان از بتها متنفر است. ^{۲۶} بتی را به خانه خود نبرید، چون همان لعنتی که بر آن است بر شما نیز خواهد بود. از بتها نفرت و کراهت داشته باشید، چون لعنت شده‌اند.

خدا را فراموش نکنید

اگر تمام فرامینی را که امروز به شما می‌دهم اطاعت کنید نه تنها زنده خواهید ماند، بلکه تعدادتان نیز افزایش خواهد یافت و به سرزمینی که خداوند به پدران‌تان وعده نموده، خواهید رفت و آن را تصرف خواهید کرد. ^۲ به خاطر آورید چگونه خداوند شما را در بیابان چهل سال تمام هدایت کرد و شما را در تنگی قرار داده، آزمایش کرد تا ببیند عکس‌العمل شما چیست و آیا واقعاً از او اطاعت می‌کنید یا نه. ^۳ آری، او شما را در سختی و گرسنگی نگه داشت و بعد به شما «مَن» را داد تا بخورید، غذایی که شما و پدران‌تان قبلاً از آن بی‌اطلاع بودید. او چنین کرد تا به شما بفهماند که زندگی فقط به خوراک نیست، بلکه به اطاعت از کلام خداوند. ^۴ در تمام این چهل سال لباس‌هایتان کهنه نشد و پاهایتان تاول نزد. ^۵ بنابراین باید بفهمید چنانکه پدر پسر خود را تنبیه می‌کند، خداوند نیز شما را تأدیب نموده است. ^۶ دستورات خداوند، خدایتان را اطاعت کنید. از او پیروی نمایید و از وی بترسید. ^۷ خداوند، خدایتان شما را به سرزمین حاصلخیزی می‌برد، سرزمینی که در دره‌ها و کوه‌هایش نهرها و رودها و چشمه‌ها جاری است. ^۸ آنجا سرزمین گندم و جو، انگور و انجیر، انار و زیتون، و عسل است. ^۹ سرزمینی است که در آن آهن مثل ریگ، فراوان است و مس در تپه‌هایش به وفور یافت می‌شود. سرزمینی است که خوراک در آن فراوان است و شما محتاج به چیزی نخواهید بود.

۱:۸

لاو ۳:۲۶

تث ۱۱:۷؛ ۱:۴

۲:۸

خرو ۲۵:۱۵

یوش ۳:۱۳

ایو ۱۸:۱۶؛ ۳۳

مز ۷:۸۱

۳:۸

مز ۲۴:۷۸

۴:۸

تث ۵:۲۹

نح ۲۱:۹

۵:۸

مز ۳۲:۳۰؛ ۸۹

امت ۱۲:۱۱؛ ۳

عبر ۶:۱۲

۷:۸

تث ۱۵:۹؛ ۱۱:۷؛ ۱۰

ار ۷:۲

۸:۸

تث ۱۳:۳۲

۳:۸ به نظر شما، مفهوم واقعی «زندگی» چیست؟ اکثریت مردم فکر می‌کنند که زندگی خوب یعنی موفقیت، شهرت، ثروت، زیبایی ظاهری، خوردن یا نوشیدن، تفریحات گوناگون، و نظایر این. این قبیل مردم فکر می‌کنند اگر بتوانند اینها را به دست آورند، «زندگی خوبی» خواهند داشت. اما این چیزها فقط عطش ما را فرو می‌نشانند، نه اساسی‌ترین آرزوهایمان را. حتی اگر همه اینها را داشته باشیم، باز در آخر احساس خلأ و نارضایتی درون خواهیم کرد. زندگی واقعی به گفته

موسی، سرسپردگی کامل به خدا می‌باشد، به کسی که زندگی را پدید آورد. این سرسپردگی مستلزم انضباط، ایثار و سخت‌کوشی است؛ به همین دلیل بیشتر مردم به آن دست نمی‌یابند. ابتدا ممکن است این نوع زندگی به اندازه شیوه زندگی دنیوی جالب به نظر نرسد، اما به تدریج با عمیق شدن رفاقتمان با خدا، به استحکام شخصیت، سلامت فکر و رضایت کامل می‌انجامد. پاداش درازمدت در نتیجه اطاعت از خدا، برتر از هر چیزی است که دنیا عرضه می‌کند.

۱۰:۸ در آنجا خواهید خورد و سیر خواهید شد و خداوند، خدایتان را بخاطر
سرزمین حاصلخیزی که به شما داده است شکر خواهید کرد.

۱۱:۸ اما مواظب باشید که در هنگام فراوانی، خداوند، خدایتان را فراموش نکنید
و از اوامر او که امروز به شما می‌دهم سرپیچی ننمایید. ^{۱۲} و ^{۱۳} زیرا وقتی که
شکمتان سیر شود و برای سکونت خود خانه‌های خوبی بسازید و گله‌ها و
رمه‌هایتان فراوان شوند و طلا و نقره و امولتان زیاد گردد، ^{۱۴} همان وقت
است که باید مواظب باشید مغرور نشوید و خداوند، خدایتان را که شما را از
بردگی در مصر بیرون آورد فراموش نکنید. ^{۱۵} مواظب باشید خدایی را که شما
را در بیابان ترسناک و بزرگ، در آن زمین خشک و بی‌آب و علف که پر
از مارهای سمی و عقربها بود، هدایت کرد فراموش نکنید. او از دل صخره
به شما آب داد! ^{۱۶} او با من شما را در بیابان سیر کرد، غذایی که پدران
از آن بی‌اطلاع بودند، و او شما را در تنگی قرار داد و آزمایش کرد تا در
آخر به شما برکت دهد. ^{۱۷} او چنین کرد تا شما هیچگاه تصور نکنید که با
قدرت و توانایی خودتان ثروتمند شدید. ^{۱۸} همیشه به خاطر داشته باشید که
خداوند، خدایتان است که توانایی ثروتمند شدن را به شما می‌دهد. او این کار
را می‌کند تا وعده‌ای را که به پدرانتان داد، بجا آورد.

۱۹:۱ و ^{۲۰} اولی اگر خداوند، خدایتان را فراموش کنید و بدنبال خدایان دیگر رفته،
آنها را پرستش کنید حتما نابود خواهید شد، درست همانطور که خداوند
ملتهای دیگر را که با شما مقابله می‌کنند نابود می‌سازد. اگر از خداوند،
خدایتان اطاعت نکنید سرنوشت شما نیز چنین خواهد بود.

رحمت خدا را فراموش نکنید

۹ ای قوم اسرائیل گوش کنید! امروز باید از رود اردن بگذرید تا سرزمین
آنسوی رودخانه را تصرف کنید. قومهایی که در آنجا زندگی می‌کنند

۱۰:۸

مز ۲:۱۰۳

۱۱:۸

تث ۲۳:۹، ۶:۲۱-۱۲

۱۲:۸

امت ۹:۳

هوشع ۶:۱۳

۱۵:۸

خرو ۶:۱۷

اعد ۱۱:۲۰، ۶:۲۱

مز ۱۹:۱-۲۱، ۱۳:۳۲

مز ۱۵:۷۸، ۸:۱۱۴

۱۶:۸

خرو ۱۵:۱۶

تث ۲:۸

یو ۳۱:۳۰، ۶

۱۸:۸

امت ۲۲:۱۰

هو ۸:۲

۱۹:۸

تث ۲۶:۴، ۱۸:۳۰

۲۰:۸

دان ۱۲:۱۱، ۹

۱:۹

اعد ۲۷:۱۳-۳۰

تث ۱۸:۲، ۱۰:۱۲

یوش ۱۰:۱، ۲۱:۱۱

چیزی نمی‌گذرد که در می‌باید که خدا را از زندگی‌تان
کنار گذاشته‌اید. اما این خداست که ما را به فراوانی برکت
می‌دهد و این خداست که از ما می‌خواهد از آن برای او
بهره بجوییم. در فراوانی و رفاه، خدا را فراموش نکنید و گرنه
سرانجام همه چیز خود را از دست خواهید داد (۱۹:۸). به
خاطر داشته باشید که برارزش‌ترین چیزهای زندگی، یعنی
رابطه‌تان با خدا و زندگی جاودانی، رایگان می‌باشند.

۳:۲، ۹ عنایان مردمی بودند غول‌پیکر. قامت بعضی از
آنها به سه متر می‌رسید. جلیات که احتمالاً از تبار همین
قوم بود، بیش از سه متر قد داشت (۱ سموئیل ۱۷:۴-۷).
متأسفانه این مردان غول‌پیکر به‌جای استفاده از قامت
خود برای مقاصد درست، آن را ابزاری ساختند برای

۱۰:۸ قوم اسرائیل بعد از خوردن و سیر شدن در سرزمین
موعود، می‌بایست خدا را شکر می‌کردند. معمولاً به این آیه
استناد می‌کنند تا تعلیم دهند که پیش یا پس از صرف غذا
باید دعا کرد. مقصود این آیه، فقط ایجاد فرصتی برای دعا
نبود، بلکه تا به بنی اسرائیل گوشزد شود که وقتی احتیاجات
و خواسته‌هایشان بر طرف شد، خدا را فراموش نکنند. بگذارید
دعای سر میز شما، یادآور همیشه‌گی نیکویی خدا باشد.

۱۹-۱۱:۸ به‌هنگام فراوانی و رفاه، فخر فروختن به خوشبختی
خود آسان است؛ در این مواقع است که کم‌کم احساس
می‌کنید سخت‌کوشی و زرنگی خودتان شما را ثروتمند
کرده است. با وجود این، به‌هنگام فراوانی به‌قدری مشغول
جمع کردن ثروت خود و بهره‌برداری از آن می‌شوید که

بزرگتر و قویتر از شما هستند و شهرهایی حصاردار دارند. آنها غولهایی هستند که کسی نمی‌تواند در برابر ایشان ایستادگی کند. ^۳ولی بدانید که خداوند، خدایان مثل آتشی سوزاننده پیشاپیش شما در حرکت خواهد بود و آنها را هلاک خواهد کرد. همانطور که خداوند فرموده است شما بزودی بر آنها پیروز شده، آنها را از سرزمین‌شان بیرون خواهید راند.

^۴پس از اینکه خداوند این کار را برایتان کرد، نگوئید: «چون ما مردم خوبی هستیم خداوند، ما را به این سرزمین آورده تا آن را تصاحب کنیم.» زیرا خداوند به دلیل شرارت اقوام این سرزمین است که آنها را از آنجا بیرون می‌راند. ^۵خداوند به هیچ وجه بسبب اینکه شما قومی خوب و درستکار هستید

۳:۹
مز ۵۳:۵۲:۷۸

۴:۹
لاو ۳۰-۲۳:۱۸
تث ۲۴:۷؛ ۳۱:۱۲
۲۷:۳۱؛ ۱۴-۹:۱۸

اطاعت	قلب ما
تثنيه ۱:۸ می‌فرماید که از فرمان خدا اطاعت کنیم. اطاعت ما از خدا، در بر دارنده ابعاد زیر می‌باشد:	با دوست داشتن او بیش از هر رابطه، فعالیت، موفقیت یا ثروتی.
	با سپردن کامل خود به او.
	با کوشش برای شناخت او و کلامش، طوری که معیارها و ارزشهای او اساس تمام تفکرات و اعمال ما را تشکیل دهد.
	با تصدیق این امر که نیروها، استعدادها و تمایلات جنسی را خدا به ما داده است تا از آنها مطابق با قوانین او و نه خودمان، برای بهره‌گیری و خرسندی‌مان استفاده کنیم.
	با درک این نکته که همه ثروت ما نهایتاً از خداست و ما باید فقط ناظر بر آن باشیم نه صاحب آن.
	با بذل توجه به این امر که خدمت کردن به خدا و انسان، مهم‌ترین هدف زندگی ماست.
	با بذل توجه به این امر که خدمت کردن به خدا و انسان، مهم‌ترین هدف زندگی ماست.

است. خدا و بنی اسرائیل پیمانی با هم بسته بودند (پیدایش ۱۷و۱۵؛ خروج ۱۹و ۲۰). خدا وعده داد که به آنها وفادار باشد و آنها وعده دادند که از او اطاعت کنند. این قرارداد دائمی و غیرقابل فسخ بود. با آنکه قوم اسرائیل در انتها به ندرت شرایط معامله‌ای را که با خدا کرده بودند رعایت نمودند، اما خدا همیشه سهم خود را ایفا می‌کرد. (با آنکه او چندین بار آنها را تنبیه کرده، اما همیشه وفادار مانده است.) (۲) رحمت خدا بی‌قید و شرط است. مهم نبود که مردم چند بار از خدا روی بر گردانند، چون او همیشه حاضر بود تا ایشان را به وضعیت اول باز گرداند. دانستن این حقیقت که علی‌رغم ناسازگاری‌ها و گناهان ما، خدا بی‌قید و شرط ما را دوست دارد، تسلی‌بخش است. زندگی جاودانی از روی لیاقت شخصی به دست نمی‌آید، بلکه بر اساس رحمت خدا، یعنی درک این حقیقت که خدا ما را دوست دارد بدون توجه به اینکه چه کسی هستیم و چه کاری انجام داده‌ایم.

ارباب دیگران. فقط ظاهر آنها کافی بود که جاسوسان اسرائیلی را بترساند (اعداد ۱۳:۲۸)؛ شاید شهرت بد آنها نیز در تصمیم‌گیری ایشان دخیل بود و موجب شد که قوم اسرائیل ۴۰ سال پیش وارد سرزمین موعود نگردند (اعداد فصل‌های ۱۳و ۱۴). موسی تمام قدرت خود را به کار گرفت تا قومش را متقاعد سازد که خدا می‌تواند از پس این غولها بر آید. او از استعاره «آتشی سوزاننده» برای اشاره به خدا استفاده کرد، چون هیچ غولی نمی‌توانست در برابر آن مقاومت کند.

۳:۹ خدا قول داد که برای کمک به قوم اسرائیل در شکست دادن دشمنانشان، همچون آتشی سوزاننده پیشاپیش ایشان برود. آتش نماد تقدس و طهارت بود و علاقه خدا را نشان می‌داد به پاک کردن سرزمین موعود از مردمان شرور تا از بنی اسرائیل قومی مقدس بسازد.

۵:۹ اگر قوم اسرائیل اینقدر شرور و سرکش بودند (۶:۹)، چرا خدا وعده‌هایی چنین عالی به آنها داد؟ دو دلیل خوب برای آن وجود دارد: (۱) معامله، معامله

این سرزمین را به شما نمی دهد، بلکه بسبب شرارت این اقوام و برای وعده‌هایی که به پدرانتان ابراهیم و اسحاق و یعقوب داده است این کار را می کند. ^۶باز هم تکرار می کنم: خداوند، خدایتان به این دلیل این سرزمین حاصلخیز را به شما نمی دهد که مردم خوبی هستید. شما مردمی سرکش هستید.

^۷افراموش نکنید که از روزی که از مصر بیرون آمدید تا بحال مدام خداوند، خدایتان را در بیابان به خشم آوردید و در تمام این مدت علیه او قیام کردید. ^۸او را در کوه حوریب غضبناک ساختید بحدی که خواست شما را ناپود کند.

^۹من به کوه رفته بودم تا عهدهی را که خداوند، خدایتان با شما بسته بود یعنی همان لوح‌های سنگی که قوانین روی آنها حک شده بود، بگیرم. چهل شبانه روز در آنجا بودم و در تمام این مدت لب به غذا نردم و حتی یک جرعه آب هم ننوشیدم. ^{۱۰}در پایان آن چهل شبانه روز، خداوند آن دو لوح سنگی را که قوانین عهد خود را بر آنها نوشته بود، به من داد. این همان قوانینی بود که او هنگامی که مردم در پای کوه جمع شده بودند از درون آتش اعلام فرموده بود. ^{۱۱}او به من امر فرمود که فوراً از کوه پایین بروم، زیرا قومی که من آنها را راهنمایی کرده، از مصر بیرون آورده بودم فاسد شده و خیلی زود از احکام خداوند روی گردان شده، بتی ساخته بودند.

^{۱۲}خداوند به من گفت: «مرا واگذار تا این قوم سرکش را ناپود کنم و نامشان را از زیر آسمان محو ساخته، قوم دیگری از تو بوجود آورم، قومی که بزرگتر و قوی‌تر از ایشان باشد.»

^{۱۳}من در حالیکه دو لوح قوانین خداوند را در دست داشتم از کوه که شعله‌های آتش، آن را فرا گرفته بود، پایین آمدم. ^{۱۴}در آنجا چشمم به بت گوساله شکلی افتاد که شما ساخته بودید. چه زود از فرمان خداوند، خدایتان سرپیچی کرده، نسبت به او گناه ورزیدید! ^{۱۵}من لوح‌ها را به زمین انداختم و در برابر چشمانتان آنها را خرد کردم. ^{۱۶}آنگاه به مدت چهل شبانه روز دیگر، در حضور خداوند روبر زمین نهادم. نه نانی خوردم و نه آبی نوشیدم؛ زیرا شما برضد خدا گناه کرده، او را به خشم آورده بودید. ^{۱۷}می ترسیدم از شدت خشم، شما را ناپود کند. ولی یک بار دیگر خداوند خواهش مرا اجابت کرد. ^{۱۸}هارون نیز در خطر بزرگی بود چون خداوند بر او غضبناک شده، می‌خواست او را بکشد، ولی من دعا کردم و خداوند او را بخشید. ^{۱۹}من آن گوساله را که شما از طلا ساخته بودید و مظهر گناه شما بود برداشته، در آتش انداختم، بعد آن را کوبیدم و بصورت غباری نرم در آورده، به داخل نهی که از دل کوه جاری بود ریختم.

^{۲۰}شما در تبعیره و مسا و قبروت هتاوه نیز خشم خداوند را برافروختید.

۶:۹
تث ۱۴:۱۱، ۱۶:۱۰،
۲۷:۳۱

۷:۹
خرو ۱۱:۱۴
تث ۲۲:۲۰، ۲۴:۵، ۲۷:۳۱،
۲۷:۳۲، ۲۸:۳۲،
۲۸:۳۱

۸:۹
خرو ۷:۳۲
مز ۲۰:۱۹، ۱۰۶:۹

۹:۹
خرو ۱۸:۲۴
تث ۱۸:۹

۱۲:۹
خرو ۸:۷، ۳۲:۸

۱۳:۹
خرو ۱۰:۳۲

۱۵:۹
خرو ۱۵:۳۲
۱۶:۹
خرو ۱۹:۳۲
اعمال ۷:۴۰، ۴۱

۱۷:۹
خرو ۱۹:۳۲
۱۸:۹
خرو ۲۸:۹، ۳۴:۲۸
تث ۹:۹، ۱۰:۱۰

۱۹:۹
خرو ۱۱:۱۰، ۳۲:۱۱
عبر ۲۱:۱۲

۲۰:۹
خرو ۲۱:۳۲، ۲۳:۲۱
۲۱:۹
خرو ۲۰:۳۲

۲۲:۹
خرو ۷:۱۷
اعد ۳۴:۳۰، ۱۱:۳۴

۲۳ در قاشد برنیع وقتی که خداوند به شما گفت به سرزمینی که به شما داده است داخل شوید از او اطاعت نمودید زیرا باور نکردید که او به شما کمک خواهد کرد. ۲۴ آری، از اولین روزی که شما را شناختم، علیه خداوند یاغیگری کرده‌اید. ۲۵ پس خداوند خواست شما را هلاک کند، ولی من چهل شبانه روز در برابر او به خاک افتادم ۲۶ و التماس کرده، گفتم: «ای خداوند، قوم خود را نابود نکن. آنها میراث تو هستند که با قدرت عظیمت از مصر نجات یافتند. ۲۷ خدمتگزاران ابراهیم و اسحاق و یعقوب را به یاد آور و از لجاجت و عصیان و گناه این قوم چشم پوشی کن. ۲۸ زیرا اگر آنها را از بین ببری مصریها خواهند گفت که خداوند قادر نبود آنها را به سرزمینی که به ایشان وعده داده بود برساند. آنها خواهند گفت که خداوند ایشان را نابود کرد، چون ازایشان بیزار بود و آنها را به بیابان برد تا آنها را بکشد. ۲۹ ای خداوند، آنها قوم تو و میراث تو هستند که آنها را با قدرت عظیم و دست توانای خود از مصر بیرون آوردی.»

۲۴:۹

خرو ۹:۳۲

تث ۷:۹ ؛ ۲۷:۳۱

۲۵:۹

خرو ۸:۳۴

تث ۱۸:۹

۲۶:۹

خرو ۱۱:۳۲-۱۳ ؛ ۹:۳۴

اعد ۱۳:۱۴

۲۷:۹

خرو ۳۱:۳۲

مز ۸۱:۷-۷۸

۲۹:۹

تث ۳۴:۴

ترس از خدا را فراموش نکنید

در آن هنگام خداوند به من فرمود: «دو لوح سنگی دیگر مانند لوح‌های قبلی بتراش و یک صندوق چوبی برای نگهداری آنها بساز و لوح‌ها را همراه خود نزد من به کوه بیآور. ۲ من روی آن لوحها همان فرامینی را که روی لوح‌های اولی بود و تو آنها را شکستی، دوباره خواهم نوشت. آنگاه آنها را در صندوق بگذار.»

۱:۱۰

خرو ۱۰:۲۵ ؛ ۱:۳۴

۲:۱۰

خرو ۱۶:۲۵

تث ۱۳:۴

عبر ۴:۹

۳ بنابراین من یک صندوق از چوب افاقیا ساخته، دو لوح سنگی مانند لوحهای اول تراشیدم و لوح‌ها را برداشته، از کوه بالا رفتم. ۴ خدا دوباره ده فرمان را روی آنها نوشت و آنها را به من داد. (آنها همان فرامینی بودند که وقتی همگی شما در پایین کوه جمع شده بودید، از درون آتش روی کوه به شما داده بود.)

۳:۱۰

خرو ۴:۳۴ ؛ ۱:۳۷

۴:۱۰

خرو ۲۸:۳۴

تث ۱۳:۴

۵ آنگاه از کوه پایین آمدم و طبق فرمان خداوند لوح‌ها را در صندوقی که ساخته بودم گذاشتم. آن لوح‌ها تا امروز هم در آنجا قرار دارند.

۵:۱۰

خرو ۲۰:۴۰

۶:۱۰

اعد ۲۵:۲۰ و ۲۶:۳۳ ؛ ۳۸:۱۵

۶ سپس قوم اسرائیل از بئیروت بنی‌یعقان به موسیره کوچ کردند. در آنجا

و هدایت به همه جا چشم دوخته‌اید، جز به خدا (رجوع کنید به مزمور ۱۲۶:۸ ؛ ۸:۹۵ ؛ ۱۳:۱۰۶ ؛ ۲۰:۳) .
۵:۱۰ «تا امروز هم در آنجا قرار دارند»، به زمان نگارش این کتاب اشاره دارد (۱۴۰۷/۶ ق.م). حتی تا زمان پادشاهی سلیمان (۹۷۱ ق.م)، لوح‌های سنگی در صندوق عهد نگهداری می‌شد (۱ پادشاهان ۹:۸).

۲۳:۹ علی‌رغم تمام کارهایی که خدا انجام داده بود، قوم اسرائیل باور نمی‌کردند که خدا قادر است به آنها کمک کند. آنها از خدا متابعت نکردند، چون به‌جای کمک گرفتن از او، به کمک دیگران چشم دوختند. بی‌ایمانی ریشه بسیاری از گناهان و مشکلات زندگی است. وقتی احساس سرگشتگی می‌کنید، شاید به‌خاطر این باشد که برای کمک

هارون در گذشت و مدفون گردید و پسرش العازار بجای او به خدمت کاهنی پرداخت. ^۷آنگاه به جُدجوده و از آنجا به یطبات که نهرهای فراوانی داشت، سفر کردند. ^۸در آنجا بود که خداوند قبیلهٔ لاوی را برای حمل صندوقی که در آن ده فرمان خداوند قرار داشت انتخاب نمود تا در حضور او بایستند و او را خدمت کنند و به نام او برکت دهند، بطوریکه تا امروز هم این کار را انجام می‌دهند. ^۹(به همین دلیل است که برای قبیلهٔ لاوی مثل قبایل دیگر سهمی در سرزمین موعود در نظر گرفته نشده است، زیرا همچنانکه خداوند به ایشان فرمود او خود میراث ایشان است.)

^{۱۰}چنانکه قبلاً هم گفتم برای دومین بار چهل شبانه روز در حضور خداوند در بالای کوه ماندم و خداوند بار دیگر التماس‌های مرا اجابت فرمود و از نابود کردن شما صرف نظر نمود. ^{۱۱}او به من فرمود: «برخیز و بنی اسرائیل را به سرزمینی که به پدرانشان وعده داده‌ام هدایت کن تا به آنجا داخل شده، آن را تصاحب کنند.»

اطاعت از خدا را فراموش نکنید

^{۱۲}و^{۱۳}اکنون ای قوم اسرائیل، خداوند از شما چه می‌خواهد، جز اینکه به سخنان او بدقت گوش کنید و برای خیر و آسایش خود، فرامینی را که امروز به شما می‌دهد اطاعت کنید و او را دوست داشته، با تمامی دل و جان او را پرستش کنید.

^{۱۴}ازمین و آسمان از آن خداوند، خدای شماسست؛ ^{۱۵}با وجود این، او آنقدر به پدرانتان علاقمند بود و بحدی ایشان را دوست می‌داشت که شما را که فرزندان آنها هستید انتخاب نمود تا بالاتر از هر ملت دیگری باشید، همچنانکه امروز آشکار است. ^{۱۶}بنابراین دست از سرکشی بردارید و با تمام دل، مطیع خداوند شوید.

۸:۱۰

اعد ۱:۱۸ ؛ ۶:۳ ؛ ۶۲:۲۶

تث ۵:۱۸ ؛ ۵:۲۱ ؛ ۹:۳۱

۹:۱۰

اعد ۱:۱۸ ؛ ۲۴:۲۶ ؛ ۶۲:۲۶

تث ۲:۱۸

یوش ۴:۳ ؛ ۱۴:۴۴

جز ۲۸:۴۴

۱۰:۱۰

تث ۱۸:۹

۱۱:۱۰

خرو ۱:۳۳ ؛ ۳۴:۳۲

۱۲:۱۰

تث ۵:۶

ار ۲۳:۲۲ ؛ ۲۷:۳۰

۱۴:۱۰

مز ۱۶:۱۱۵ ؛ ۳۳:۶۸

۱۶:۱۰

لاو ۲۶:۴۱ ؛ ۴۲:۴۱

تث ۶:۳۰

آن چیزهای ساده‌ای که خدا از شما می‌خواهد متمرکز شوید، یعنی گوش دادن، اطاعت کردن و دوست داشتن. **۱۶:۱۰** انسان اساساً طبیعتی سرکش دارد و دوست دارد هر کاری را به میل خود انجام دهد. موسی قوم را ترغیب کرد که دیگر به میل خود عمل نکنند (دست از سرکشی بردارند) و بکوشند با تمام دل مطیع خداوند شوند. اگر دل ما با خدا راست باشد، اگر رابطه عمودی ما با خدا درست باشد، رابطه افقی ما با دیگران نیز می‌تواند درست شود. وقتی با تمام دل مطیع خدا شوید و با خدا در صلح باشید، دوست داشتن دیگران برای شما امری طبیعی خواهد بود.

۱۳:۱۲؛ ۱۴:۱۰ بسیاری از اوقات از خود می‌پرسیم: «خدا از من چه می‌خواهد؟ در سرسپردگی من به او چه چیزی اساسی است؟» اینجا موسی خلاصه‌ای از چیزهایی را که خدا از ما می‌خواهد، به ما ارائه می‌دهد. بیان موسی ساده است و به خاطر سپردن آن آسان. چیزهای اساسی که خدا از ما می‌خواهد، از این قرارند: (۱) به دقت به سخنان خدا گوش بسپاریم؛ (۲) از احکام او اطاعت کنیم؛ (۳) او را با تمامی دل دوست بداریم و پرستش کنیم. چه بسیار پیش می‌آید که ایمان ساده و قلبی را با تعابیر و تفاسیر انسانی پیچیده می‌سازیم. آیا از تلاش سخت برای راضی کردن خدا، درمانده و خسته شده‌اید؟ اگر چنین است، بر

۱۷ خداوند، خدایتان، خدای خدایان و رب الارباب است. او خدایی بزرگ و تواناست، خدای مهیبی که از هیچکس جانبداری نمی‌کند و رشوه نمی‌گیرد. ۱۸ به داد بیوه زنان و یتیمان می‌رسد. ۱۹ غریبان را دوست می‌دارد و به آنها غذا و لباس می‌دهد. (شما هم باید غریبان را دوست بدارید، زیرا خودتان هم در سرزمین مصر غریب بودید). ۲۰ باید از خداوند، خدایتان بترسید و او را پرستش کنید و از او جدا نشوید و فقط به نام او سوگند یاد کنید. ۲۱ او فخر شما و خدای شماست، خدایی که معجزات عظیمی برای شما انجام داد و خود شاهد آنها بوده‌اید. ۲۲ وقتی که اجداد شما به مصر رفتند فقط هفتاد نفر بودند، ولی اکنون خداوند، خدایتان شما را به اندازه ستارگان آسمان افزایش داده است!

۱۷:۱۰
مز ۲:۱۳۶

۱۸:۱۰
خرو ۲۲:۲۲
تث ۱۹:۲۷
مز ۶:۱۰۳
۱۹:۱۰
خرو ۲۱:۲۲
لاو ۳۴:۱۹
۲۱:۱۰
خرو ۲:۱۵
۲۲:۱۰
پیدا ۲۷:۴۶

۱۱ خداوند، خدایتان را دوست بدارید و اوامرش را همیشه اطاعت کنید. ۲ گوش کنید! من با فرزندان شما سخن نمی‌گویم که مزه تثنیه خداوند را نچشیده و بزرگی و قدرت مهیبش را ندیده‌اند. ۳ ایشان آنجا نبودند تا معجزاتی را که او در مصر علیه فرعون و تمامی سرزمینش انجام داد ببینند. ۴ آنها ندیده‌اند که خداوند با لشکر مصر و با اسبان و عرابه‌های ایشان چه کرد و چگونه کسانی را که در تعقیب شما بودند در دریای سرخ غرق نموده، هلاک کرد. ۵ آنها ندیده‌اند در طول سالهایی که شما در بیابان سرگردان بودید، چگونه خداوند بارها از شما مراقبت کرده است تا شما را به اینجا برساند. ۶ آنها آنجا نبودند وقتی که داتان و ابیرام، پسران الیاب، از نسل رثوین، مرتکب گناه شدند و زمین دهان باز کرده، جلو چشم تمامی قوم اسرائیل آنها را با خانواده و خیمه و اموالشان بلعید.

۱:۱۱
لاو ۳۰:۲۹:۱۸
تث ۱۳:۱۲:۱۰
۱:۲۸
۲:۱۱
تث ۳۸:۱۹:۷
۴:۱۱
خرو ۴:۱۵
مز ۱۱:۱۰۶
۵:۱۱
مز ۲۰:۱۹:۷
۶:۱۱
اعد ۱۱:۱۶

انتخاب برکت یا لعنت

۷ ولی شما با چشمانتان این معجزات عظیم را دیده‌اید. ۸ پس این فرمانهایی را

۸:۱۱
تث ۲۳:۷:۶:۳۱
یوش ۱:۷۶

است، اما خدا بر آن شده است که محبت و رحمت خود را به تمام کسانی که او را می‌جویند، نشان دهد. ۱۹:۱۰ قوم اسرائیل می‌بایست با غریبانی که در جستجوی زندگی تازه بودند، مثل دوست رفتار کنند، درست همان طور که اجداد آنها زمانی در سرزمینی بیگانه، غریب بودند. به همان شکل، به ما نیز حکم شده که غریبان را دوست بداریم. با نشان دادن محبت واقعی، ممکن است کسانی را که هنوز مسیحی نیستند، به سوی مسیح هدایت نماییم. نباید فراموش کنیم که محبت یک شخص دیگر به ما بود که ما را به سوی او کشاند.

۷:۱۱ دلایل محکمی وجود داشت برای اینکه قوم اسرائیل به خدا ایمان داشته باشند و از او اطاعت کنند. ایشان

۱۷:۱۰ موسی گفت که خدا (یهوه) خدای خدایان و رب الارباب است. با این گفته، او خدای حقیقی را از تمام خدایان محلی که در سرتاسر سرزمین موعود پرستش می‌شدند، متمایز کرد. سپس موسی قدم دیگری برداشت و خدا را خدایی مهیب خواند. او فرمود که از خدا بترسید، چون فقط در آن صورت است که به رحمت او پی می‌برید. خدا، خدای مهیبی است و در هیبت خود چنان قدرت و عدالت ترسناکی دارد که اگر رحمت او نباشد، انسان نمی‌تواند در مقابلش بایستد. وقتی انسان کم‌کم به گستره رحمت خدا نسبت به خود پی می‌برد، می‌فهمد که محبت واقعی چیست؛ پی‌می‌برد که خدا عمیقاً انسان را دوست دارد. اگر چه گناهان ما مستحق مجازات سخت

که امروز به شما می‌دهم با دقت اطاعت کنید تا توانایی آن را داشته باشید که سرزمینی را که بزودی وارد آن می‌شوید تصرف کنید.

^۹ اگر از این اوامر اطاعت کنید در سرزمینی که خداوند به پدرانان و به شما که فرزندان ایشان هستید وعده داد، عمر طولانی و خوبی خواهید داشت، در سرزمینی که شیر و عسل در آن جاری است. ^{۱۰} چون سرزمینی که بزودی وارد آن می‌شوید و آن را تصاحب می‌کنید مثل سرزمین مصر که از آنجا آمده‌اید نیست و احتیاجی به آبیاری ندارد. ^{۱۱} سرزمین کوه‌ها و دره‌های پر آب است. ^{۱۲} سرزمینی است که خداوند، خدایتان خود از آن مراقبت می‌کند و چشمان او دائم در تمامی سال بر آن دوخته شده است.

^{۱۳} اگر شما تمام فرامین او را که من امروز به شما می‌دهم با دقت اطاعت کنید و اگر خداوند، خدایتان را با تمامی دل و جان دوست داشته باشید و او را پرستش کنید ^{۱۴} آنوقت او باز هم باران را به موقع خواهد فرستاد تا غله، شراب تازه و روغن زیتون فراوان داشته باشید. ^{۱۵} او به شما مراتع سرسبز برای چریدن گله‌هایتان خواهد داد و خود نیز غذای کافی خواهید داشت که بخورید و سیر شوید.

^{۱۶} ولی هوشیار باشید که دل‌هایتان از خداوند برنگردد تا خدایان دیگر را بپرستید، ^{۱۷} چون اگر چنین کنید خشم خداوند نسبت به شما فروخته شده، آسمانها را خواهد بست و دیگر باران نخواهد بارید و شما محصولی نخواهید داشت، و بزودی در سرزمین حاصلخیزی که خداوند به شما داده است نابود خواهید شد. ^{۱۸} بنابراین، این فرمانها را در دل و جان خود جای دهید. آنها را به دستهای خود و همچنین به پیشانی‌تان ببندید تا همیشه به خاطر داشته باشید که باید آنها را اطاعت کنید. ^{۱۹} آنها را به فرزندان خود بیاموزید و همیشه درباره آنها صحبت کنید، خواه در خانه باشید خواه در بیرون، خواه هنگام خواب باشد خواه اول صبح. ^{۲۰} آنها را بر سر در منازل خود و بر دروازه‌هایتان بنویسید. ^{۲۱} آنگاه تا زمین و آسمان باقی است شما و فرزندانان در سرزمینی که خداوند به پدرانان وعده داد زندگی خواهید کرد.

^{۲۲} اگر با دقت همه دستوراتی را که به شما می‌دهم اطاعت کرده، خداوند، خدایتان را دوست بدارید و آنچه را که او می‌خواهد انجام داده، از او جدا

۹:۱۱

تث ۴:۰۴؛ ۳۳:۵؛ ۲:۶

مز ۱۲:۳۴

امت ۲:۱:۳

۱۱:۱۱

تث ۶:۷۸

مز ۱۰۴:۱۰؛ ۱۰۴:۱۳

ار ۷:۲

۱۳:۱۱

تث ۴:۲۹؛ ۵:۶؛ ۶:۸

۱۴:۱۱

لاو ۲۶:۵۴

تث ۲۸:۱۲

۱۵:۱۱

تث ۱۰:۶؛ ۱۲:۱۰؛ ۱۰:۸

یول ۱۹:۲

۱۶:۱۱

تث ۱۹:۸؛ ۱۷:۳۰

۱۷:۱۱

تث ۴:۲۶؛ ۲۴:۲۸

یوش ۱۳:۲۳

۱۸:۱۱

خرو ۱۳:۱۶

مز ۱۱۹:۱۱

۱۹:۱۱

تث ۴:۹؛ ۷:۶

مز ۷۸:۵؛ ۷۸:۶

۲۲:۱۱

تث ۱۷:۶؛ ۲۰:۱۰؛ ۱۱:۱

ما کتاب مقدس یعنی گزارش مکتوب اعمال خدا در طول تاریخ را داریم. خواندن کلام خدا دید وسیعی به ما می‌دهد، هم از معجزاتی که اسرائیل دید و هم معجزات دیگری که آنها ندیدند. درسهایی از گذشته، دستورالعمل‌هایی برای زمان حال، و چشم‌اندازی به آینده، همه اینها امکان این را فراهم می‌آورند که ایمان خود را به خدا تقویت بخشیم.

معجزات عظیم و بسیاری از او به چشم خود دیده بودند، معجزاتی که بیانگر محبت خدا به آنها و توجه او به ایشان بود. با وجود این، با کمال تعجب، ایشان نمی‌توانستند نسبت به او وفادار بمانند. از آنجایی که تعداد بسیار کمی از ما این چنین معجزات چشمگیر را دیده است، شاید اطاعت از خدا و وفادار ماندن به او برای ما سخت‌تر به نظر برسد. اما

نشوید^{۲۳} آنوقت خداوند همه قوم‌هایی را که با شما مقاومت می‌کنند، هر قدر هم از شما بزرگتر و قویتر باشند، بیرون خواهد کرد و شما زمینهایشان را تسخیر خواهید نمود.^{۲۴} هر جا که قدم بگذارید به شما تعلق خواهد داشت. مرزهایتان از بیابان نَگب در جنوب تا لبنان در شمال، و از رود فرات در مشرق تا دریای مدیترانه در مغرب خواهد بود.^{۲۵} هیچکس یارای مقاومت با شما را نخواهد داشت، چون خداوند، خدایتان همانطور که قول داده است هر جا که بروید ترس شما را در دل مردمی که با آنها روبرو می‌شوید، خواهد گذاشت.

۲۳:۱۱
تث ۳۸:۴ : ۱:۷

۲۴:۱۱
پیدا ۸:۱۵
خرو ۳۱:۲۳
تث ۸:۷:۱
یوش ۳:۱

۲۵:۱۱
خرو ۲۷:۲۳
تث ۲۴:۷

^{۲۶} من امروز به شما حق انتخاب می‌دهم تا بین برکت و لعنت یکی را انتخاب کنید.^{۲۷} اگر فرامین خداوند، خدایتان را که امروز به شما می‌دهم اطاعت کنید برکت خواهید یافت^{۲۸} و اگر از آنها سرپیچی کرده، خدایان قوم‌های دیگر را پرستش کنید، مورد لعنت قرار خواهید گرفت.^{۲۹} وقتی که خداوند، خدایتان شما را وارد سرزمینی می‌کند که باید آن را تصرف کنید، از کوه جرزیم برکت و از کوه عیبال، لعنت اعلام خواهد شد.^{۳۰} (جرزیم و عیبال کوه‌هایی هستند در غرب رود اردن، یعنی در سرزمین کنعانیهایی که در آنجا در اراضی بیابانی نزدیک جلجال زندگی می‌کنند، بلوستان موره هم در آنجا قرار دارد.)^{۳۱} شما بزودی از رود اردن عبور کرده، در سرزمینی که خداوند به شما می‌دهد ساکن خواهید شد.^{۳۲} فراموش نکنید که در آنجا باید همه قوانینی را که امروز به شما می‌دهم اطاعت کنید.

۲۶:۱۱
تث ۲۰:۱۵، ۱:۳۰

۲۹:۱۱
تث ۲۶:۱۲-۲۷
یوش ۳۵:۳-۸

۳۰:۱۱
پیدا ۶:۱۲
یوش ۲۶:۲۴ : ۱۹:۴

۳۱:۱۱
یوش ۱۱:۱۰:۱

۳- قوانینی برای عبادت صحیح

وقتی به سرزمینی می‌رسید که خداوند، خدای پدران‌تان آن را به شما داده است، باید این اوامر را تا وقتی که در آن سرزمین زندگی

۱۲

می‌کنید، اطاعت نمایید.

۱:۱۲
تث ۱:۴ : ۱:۶

نیست، بلکه به شرایط پیمان خدا و بنی اسرائیل اشاره دارد. هر دو طرف با شروط پیمان موافقت کرده بودند. اگر قوم اسرائیل به سهمی که در پیمان بود عمل می‌کردند، از برکت بهره‌مند می‌شدند، به این معنا که سرزمین موعود را به‌دست می‌آوردند، برای همیشه در آنجا زندگی می‌کردند، محصول فراوان می‌داشتند، و دشمنانشان را از آن سرزمین بیرون می‌راندند. اگر پیمان را نقض می‌کردند، لعنت یعنی مجازات، تنبیه و داوری، انتظار ایشان را می‌کشید. بعدها یوشع این برکات و لعنت‌ها را برای تمامی قوم مرور کرد (یوشع ۸:۳۴).

۲۶:۱۱ عجیب است که خدا قوم اسرائیل را آزاد گذاشت تا بین برکت و لعنت یکی را انتخاب کنند. عجیب‌تر این است که بیشتر آنها با ناطاعتی‌هایی که کردند، عملاً لعنت را برگزیدند. ما امروز در مقابل همان انتخاب بنیادین قرار داریم. ما می‌توانیم یا برای خودمان زندگی کنیم یا برای خدمت به خدا. انتخاب زندگی‌ای که طبق میل خودمان باشد، گام برداشتن در جاده‌ای است که به مرگ منتهی می‌شود؛ اما انتخاب خدا و سلوک در طریقت او، به‌دست آوردن زندگی جاودانی است.

۲۶:۱۱ لعنت خدا چیست؟ لعنت خدا وردی جادویی

فقط باید یک قربانگاه برای قربانی کردن وجود داشته باشد

۲در هر جا که بتخانه‌ای می‌بینید، چه در بالای کوه‌ها و تپه‌ها، و چه در زیر درختان، باید آن را نابود کنید. ۳قربانگاه‌های بت پرستان را بشکنید، ستون‌هایی را که می‌پرستند خرد کنید، مجسمه‌های شرم‌آورشان را بسوزانید و بت‌های آنها را قطعه قطعه کنید و چیزی باقی نگذارید که شما را به یاد آنها بیندازد.

۴مانند بت پرستان در هر جا برای خداوند، خدایتان قربانی نکنید، بلکه در محلی که خودش در میان قبیله‌های اسرائیل بعنوان عبادتگاه خود انتخاب می‌کند، او را عبادت نمایید. ۵قربانی‌های سوختنی و سایر قربانی‌ها، عشر دارایی‌تان، هدایای مخصوص، هدایای نذری، هدایای داوطلبانه، و نخست‌زاده‌های گله‌ها و رمه‌هایتان را به آنجا بیاورید. ۷در آنجا شما و خانواده‌هایتان در حضور خداوند، خدایتان خواهید خورد و از دسترنج خود لذت خواهید برد، زیرا او شما را برکت داده است.

۸وقتی به سرزمینی که در آنجا خداوند، خدایتان به شما صلح و آرامش می‌بخشد رسیدید، دیگر نباید مثل امروز هر جا که خواستید او را عبادت کنید. ۹زمانی که از رود اردن بگذرید و در آن سرزمین اقامت کنید و خداوند به شما آرامش ببخشد و شما را از دست دشمنانتان حفظ کند، ۱۱آنگاه باید تمام قربانی‌های سوختنی و سایر هدایای خود را که به شما امر کرده‌ام به عبادتگاه او در محلی که خود انتخاب خواهد کرد بیاورید. ۱۲در آنجا با پسران و دختران، غلامان و کنیزان خود، در حضور خداوند شادی خواهید کرد. به

۲:۱۲

خرو ۱۳:۳۴

لاو ۳۰:۲۶

اعد ۵۲:۳۳

تث ۵:۷

داو ۲:۲

۵:۴:۱۲

خرو ۲۴:۲۰

تث ۲:۲۶

یوش ۱:۱۸ ؛ ۲۷:۹

پاد ۴:۱۶ ؛ ۱۱:۱۰

ار ۶:۳

یو ۲۰:۱۹:۴

۶:۱۲

لاو ۴۳:۱۷

تث ۳:۲:۲۶ ؛ ۲۲:۱۴

۷:۱۲

تث ۱۸:۱۲:۱۲ ؛ ۲۶:۱۴

۲۰:۱۵

۸:۱۲

داو ۶:۱۷

۱۰:۱۲

یوش ۲۳:۱۱ ؛ ۱۷:۳

۱۲:۱۲

تث ۹:۱۰ ؛ ۱۹:۱۸:۷:۱۲

۱۱:۲۶

کردن قربانگاههایی که فعلاً در مقابل خود می‌بینیم، دست به کار شویم.

۵:۴:۱۲ خدا به جدا کردن قومش از آداب و رسوم بت پرستان ادامه داد. در کنعان بت پرستان می‌توانستند هر جا و به هر شکلی قربانی تقدیم کنند. اما قوم اسرائیل می‌بایست یک خدا را به یک شکل و در مکانی معین پرستش می‌کردند. این نوعی «کنترل کیفیت» بود تا قوم را از ابداع شیوه‌های جدید پرستش باز دارد، شیوه‌هایی که می‌توانست به بت پرستی و سایر اشکال متنوع عبادت خدا منتهی شود. این امر به معنی این نیست که عبادت فردی و خودجوش از میان برداشته شود، بلکه منظور از آن این است که بر گرد آمدن ایمانداران در مکان و زمانی معین برای عبادت خدا تأکید بگذارد.

۱۸:۱۲:۱۲ عبرانی‌ها اهمیت زیادی به عبادت خانوادگی می‌دادند. اعضای خانواده چه برای تقدیم قربانی و چه شرکت در عیدی بزرگ، معمولاً به صورت گروهی عمل می‌کردند. این امر به فرزندان نگرش سالمی نسبت به عبادت می‌داد و به بزرگسالان نیز معنای عمیق تری از عبادت را عرضه

۳:۲:۱۲ قوم اسرائیل هر گاه که بر قومی پیروز می‌شدند، می‌بایست همه بتخانه‌ها و بت‌های آن سرزمین را نابود سازند. خدا می‌دانست که اگر آنها شروع به استفاده از آن قربانگاهها بکنند، به آسانی اعتقادشان تحت تأثیر عقاید بت پرستی قرار می‌گرفت؛ بنابراین نمی‌بایست چیزی از آنچه که ایشان را به یاد بت پرستی می‌انداخت، باقی می‌ماند. ما هم باید در پیدا کردن «بتخانه‌ها» در زندگی خود و ویران کردن آنها سنگدل باشیم. این بتخانه‌ها یا قربانگاهها ممکن است یک فعالیت خاص، یک رفتار، یکی از اموالمان، رابطه‌مان با شخصی خاص، محل‌هایی به خصوص، یا یک نوع عادت باشد؛ خلاصه هر چیزی که ما را به یاد گناه می‌اندازد و ما را به گناه وسوسه می‌کند، می‌تواند بتخانه یا قربانگاه ما باشد. این چیزها دل ما را از خدا دور می‌سازد. ما هرگز نباید خود را با این فکر که «من قوی‌تر از آنم که وسوسه بشوم»، گول بزنیم. قوم اسرائیل این درس را فرا گرفتند. آنها همچنین آموختند که زدودن همه قربانگاهها وقت می‌برد. این کار در زندگی ما نیز طول می‌کشد، اما ما می‌توانیم با منهدم

خاطر داشته باشید که لاوی‌های شهرتان را به جشن و شادی خود دعوت کنید، چون ایشان زمینی از خود ندارند.

^{۱۳} قربانی‌های سوختنی خود را نباید در هر جایی که رسیدید قربانی کنید. ^{۱۴} آنها را فقط در جایی می‌توانید قربانی کنید که خداوند انتخاب کرده باشد. او در زمینی که به یکی از قبیله‌ها اختصاص یافته است محلی را انتخاب خواهد کرد. تنها آنجاست که می‌توانید قربانی‌ها و هدایای خود را تقدیم کنید. ^{۱۵} اولی حیواناتی را که گوشتشان را می‌خورید می‌توانید در هر جا سر ببرید همانطور که غزال و آهو را سر می‌برید. از این گوشت هر قدر میل دارید و هر وقت که خداوند به شما بدهد، بخورید. کسانی که شرعاً نجس باشند نیز می‌توانند آن را بخورند. ^{۱۶} تنها چیزی که نباید بخورید خون آن است که باید آن را مثل آب بر زمین بریزید.

^{۱۷} اولی هیچکدام از هدایا را نباید در خانه بخورید، نه عشر غله و شراب تازه و روغن زیتون‌تان و نه نخست‌زاده گله‌ها و رمه‌هایتان و نه چیزی که برای خداوند نذر کرده‌اید و نه هدایای داوطلبانه و نه هدایای مخصوصستان. ^{۱۸} همه اینها را باید به قربانگاه بیاورید و همراه فرزندان خود و لایوهای که در شهر شما هستند، در آنجا در حضور خداوند، خدایان آن خوراکی‌ها را بخورید. او به شما خواهد گفت که این قربانگاه در کجا باید ساخته شود. در هر کاری که می‌کنید در حضور خداوند، خدایان شادی کنید. ^{۱۹} (ضمناً مواظب باشید لایوها را فراموش نکنید.)

^{۲۰-۲۳} هنگامی که خداوند، خدایان طبق وعده خود مرزهایتان را توسعه دهد اگر قربانگاه از شما دور باشد آنگاه می‌توانید گله‌ها و رمه‌هایتان را که خداوند به شما می‌بخشد، در هر وقت و در هر جا که خواستید سر ببرید و بخورید، همانطور که غزال و آهویتان را سر می‌برید و می‌خورید. حتی اشخاصی که شرعاً نجس هستند می‌توانند آنها را بخورند. اما مواظب باشید گوشت را با خونس که بدان حیات می‌بخشد، نخورید، ^{۲۴} بلکه خون را مثل آب بر زمین بریزید. اگر چنین کنید، خداوند از شما راضی خواهد شد و زندگی شما و فرزندان‌تان به خیر خواهد بود. ^{۲۵} آنچه را که به خداوند وقف می‌کنید، و هدایایی را که نذر کرده‌اید و قربانی‌های سوختنی خود را به قربانگاه ببرید.

۱۳:۱۲
تث ۵:۴:۱۲

۱۵:۱۲
تث ۵:۳:۱۴؛ ۲۳:۲۰:۱۲

۱۶:۱۲
لاو ۱۲:۱۰:۱۷
تث ۲۳:۱۵

۱۷:۱۲
تث ۲۶:۱۲؛ ۲۲:۱۴؛
۱۲:۲۶

۱۸:۱۲
تث ۲۶:۵:۴:۱۲

۲۰:۱۲
لاو ۳:۲:۱۱
تث ۲۳:۱۵؛ ۱۶:۱۲؛
۵:۳:۱۸

۲۴:۱۲
تث ۴۰:۴

۲۶:۱۲
لاو ۱:۳
تث ۲۰:۱۲

(۱) جزئی ضروری از رسوم بت‌پرستان سرزمینی بود که قوم اسرائیل در شرف ورود به آن بودند؛ (۲) نشانه حیات بود؛ (۳) نماد قربانی‌ای بود که می‌بایست برای گناه تقدیم می‌شد. (برای کسب اطلاعات بیشتر درباره دلیل ممنوعیت خوردن خون، مراجعه کنید به توضیحات مربوط به لایوان ۱۷:۱۴).

می‌داشت. مشاهده اعتراف به گناه اعضای خانواده، درست به اندازه برگزاری عیدی بزرگ اهمیت داشت. با آنکه در مواقعی لازم است که افراد بر حسب سنشان برنامه‌های خاص خود را داشته باشند، اما بعضی از پرمعناترین عبادت‌ها را فقط به صورت خانوادگی می‌توان تجربه کرد.

۱۶:۱۲ به چند دلیل خوردن خون ممنوع بود: خون

اینها را باید فقط بر قربانگاه خداوند، خدایتان قربانی کنید. خون را باید روی قربانگاه ریخته، گوشت آن را بخورید.

۲۸:۱۲
تث ۴:۴

^{۲۸} مواظب باشید آنچه را که به شما امر می‌کنم، اطاعت کنید. اگر آنچه در نظر خداوند، خدایتان پسندیده است انجام دهید، همه چیز برای شما و فرزندانان تا به ابد به خیر خواهد بود. ^{۲۹} وقتی خداوند، قوم‌های سرزمینی را که در آن

۳۰:۱۲
روم ۱۹:۱۶

زندگی خواهید کرد نابود کند، ^{۳۰} در پرستیدن خدایانشان از ایشان پیروی نکنید و گرنه در دام مهلکی گرفتار خواهید شد. سؤال نکنید که این قومها چگونه خدایانشان را می‌پرستند و بعد رفته مثل آنها پرستش کنید. ^{۳۱} هرگز

۳۱:۱۲
لاو ۲۱:۱۸
تث ۵:۹، ۱۰:۱۸
مز ۳۸:۱۰، ۳۷:۱۰۶

نباید چنین اهانتی به خداوند، خدایتان بکنید. این قوم‌ها کارهای ناپسندی را که خداوند از آنها نفرت دارد، برای خدایانشان بجا می‌آورند. آنها حتی پسران و دخترانشان را برای خدایانشان می‌سوزانند. ^{۳۲} تمام اوامری را که به شما می‌دهم اطاعت کنید. چیزی به آنها نیافزایید و چیزی هم از آنها کم نکنید.

۳۲:۱۲
تث ۲:۴

هشدار در مورد پرستش خدایان دیگر

اگر در میان شما پیشگو یا تعبیرکننده خواب وجود دارد که آینده را پیشگویی می‌کند ^۲ و پیشگویی‌هایش نیز درست از آب

۱۳

۲۱:۱۳
اعد ۶:۱۲
تث ۱۸:۲۰-۲۲

(نگاه کنید به یوحنا فصل ۹)، غافل از اینکه با این کار، داشتند حکم دیگر خدا را زیر پا می‌گذاشتند، حکمی که می‌گفت: «همسایه‌ات را مثل خودت دوست داشته باش» (لاویان ۱۹:۱۸). هر حکم خدا دلیلی خاص داشت. قوانین را ساده‌تر یا پیچیده‌تر کردن از آن چه که هست، قطعاً منجر به مخدوش شدن هدف اصلی آنها می‌شود، هدفی که ما را متوجه خدا می‌سازد.

۱۳:۱-۳ رهبران خوب همیشه اشخاص خداترسی نیستند. موسی به قوم اسرائیل هشدار داد که مراقب انبیای دروغینی باشند که ایشان را تشویق به پرستش و عبادتی می‌کنند که معطوف به خدا نیست. اغلب اوقات، افکار جدیدی که از سوی افراد متنفذ مطرح می‌شوند، جذاب به نظر می‌رسند، اما باید آنها را با کلام خدا سنجید تا یقین حاصل شود که با آن مطابقت دارند یا نه. امروزه وقتی کسی ادعا می‌کند که از جانب خدا سخن می‌گوید، باید او را در زمینه‌های ذیل مورد ارزیابی قرار داد: آیا حقیقت را بیان می‌کند؟ آیا مرکز توجهش خداست؟ آیا گفته‌هایش با آنچه که تا کنون حقیقت می‌پنداشتید، سازگار است؟ آیا حقیقت را بیان می‌دارد تا شما را به سوی خدا هدایت کند، یا سخنان مجاب‌کننده‌ای می‌گوید تا شما را بسوی خودش جذب کند؟ شخص ممکن است چیزهای درستی بگوید ولی باینحال شما را به مسیر نادرستی سوق دهد. خدا با افکار و

۳۱:۳۰-۳۱:۱۲ خدا حتی نمی‌خواست قوم اسرائیل درباره مذاهب بت‌پرستی پیرامون خود سؤال بکنند. بت‌پرستی تمام سرزمین کنعان را فرا گرفته بود. قوم اسرائیل می‌توانستند به سادگی جذب و سوسه‌های ظریفی شوند که ظاهراً چیزی جز مراسمی بی‌ضرر نمی‌نمود. بعضی اوقات، دانش سدی بر سر راه انسان قرار می‌دهد. اما شناخت شریر اغلب می‌تواند مضر باشد چون شریری که ما درباره او شناخت پیدا می‌کنیم می‌تواند آنقدر و سوسه‌انگیز باشد که نتوان در مقابلش مقاومت کرد. اجتناب از شناخت بعضی از مسائل مضر، نشان‌دهنده احتیاط و فرمانبرداری است.

۲۲:۱۲ بعضی از مردم می‌خواهند چیزی به فرامین خدا اضافه یا چیزی از آن کم کنند. هدف از کم کردن از آن، یافتن راهی است برای انجام ندادن آن. اضافه کردن به آن ممکن است کاری مذهبی به نظر برسد؛ اما این امر می‌تواند بار سنگینی را بر روی دوش انسان بگذارد. عجیب است که وقتی ما چیزی را از خود به یکی از احکام خدا اضافه می‌کنیم، این کار اغلب به کم شدن چیزی از حکمی دیگر می‌انجامد. مثلاً فریسیان در زمان عیسی محدودیت‌های زیادی به قوانین روز سبت اضافه کرده بودند. به دلیل همین تعابیر «من‌درآوردی» بود که مایل نبودند عیسی در روز سبت کسی را شفا دهد

در می آیند، ولی می گوید: «بیاید تا خدایان قوم های دیگر را بپرستیم.»^۳ به حرف او گوش نکنید؛ چون خداوند بدین ترتیب شما را امتحان می کند تا معلوم شود آیا حقیقتاً او را با تمامی دل و جانتان دوست دارید یا نه. فقط از خداوند، خدایان پیروی نمایید، از او اطاعت کنید و اوامرش را بجا آورید، او را پرستش کنید و از او جدا مشوید. آن پیشگو یا تعبیر کننده خواب را که سعی می کند شما را گمراه سازد، بکشید، چون قصد داشته شما را بر ضد خداوند، خدایان که شما را از بردگی در مصر بیرون آورد، برانگیزد. با کشتن او شرارت را از میان خود پاک خواهید کرد.

^۴ اگر نزدیکترین خویشاوند یا صمیمی ترین دوست شما، حتی برادر، پسر، دختر و یا همسران در گوش شما نجوا کند که بیا برویم و این خدایان بیگانه را بپرستیم؛^۵ راضی نشوید و به او گوش ندهید. پیشنهاد ناپسندش را بر ملا سازید و بر او رحم نکنید.^۶ او را بکشید. دست خودتان باید اولین دستی باشد که او را سنگسار می کند و بعد دستهای تمامی قوم اسرائیل.^۷ او را سنگسار کنید تا بمیرد، چون قصد داشته است شما را از خداوند، خدایان که شما را از مصر یعنی سرزمین بردگی بیرون آورد دور کند.^۸ آنگاه تمام بنی اسرائیل از کردار شرورانه اش آگاه شده، از ارتکاب چنین شرارتی در میان قوم خواهند ترسید.

^۹ و ^{۱۰} اهرگاه بشنوید در یکی از شهرهای اسرائیل می گویند که گروهی او باش با پیشنهاد پرستیدن خدایان بیگانه همشهریان خود را گمراه کرده اند، اول حقایق را بررسی کنید و ببینید آیا آن شایعه حقیقت دارد یا نه. اگر دیدید حقیقت دارد و چنین عمل زشتی واقعاً در میان شما در یکی از شهرهایی که

۳:۱۳
تث ۵:۶؛ ۱۶:۲۸؛
مز ۷:۸۱

۴:۱۳
تث ۲۰:۱۰
ار ۲۳:۷

۵:۱۳
تث ۴:۷؛ ۹:۱۳؛ ۵:۱۷؛
۲۱:۲۲

ار ۱۵:۱۴
زکر ۳:۱۳

۷:۱۳
تث ۲:۱۳؛ ۲:۱۷-۷

۱۸:۲۹
میکا ۵:۷

۸:۱۳
تث ۲:۷

جز ۵:۹
۹:۱۳

لاو ۱۴:۱۳؛ ۲۴
تث ۷:۱۳؛ ۵:۱۳

۱۰:۱۳
لاو ۱۵:۲۴

اعد ۳۵:۱۵
یوش ۲۵:۷

۱۱:۱۳
تث ۲۰:۱۷؛ ۱۳:۱۹

۱۲:۱۳
تث ۲:۱۳

یوش ۱۱:۲۲

حضور خدا در دعا و با مطالعه کلام خدا توأم با پشتکار، می توانیم بر وسوسه های زمزمه گونه چیره شویم.
۱۲:۱۳-۱۴ شهری که خدا را به طور کامل رد کرده بود می بایست نابود شود تا باعث گمراهی بقیه قوم نگردد. اما قوم اسرائیل نمی بایست نسبت به چنین شهری دست به اقدام می زدند، مگر آنکه اول خبر رد کردن خدا از سوی اهالی آن، به اثبات می رسید. این دستورالعمل جان بسیاری را نجات داد آنگاه که رهبران قوم اسرائیل به اشتباه بر سه قبیله اتهام وارد آوردند که ایمان خود را از دست داده اند (یوشع ۲۲). اگر بشنویم که دوستی از خداوند دور شده یا اینکه کلیسایی تماماً لغزش خورده است، پیش از اقدام به عملی یا بیان مطلبی که ممکن است باعث آسیب شود، باید اطلاعات را بسنجیم و حقیقت را کشف کنیم. البته مواردی هست که خدا از ما می خواهد دست به عمل بزیم و دوست گمراهی را توبیخ کنیم، یا کودکی را تأدیب نماییم، یا

اندیشه های نوین مخالفی ندارد، اما او خواستار تشخیص است. هنگامی که اندیشه ای نو و جذاب می شنوید، پیش از آنکه هیجان زده شوید، این سؤالات را از خود بپرسید. انبیای دروغین امروز نیز هستند. شخص دانا این اندیشه ها را به دقت با حقایق کلام خدا محک می زند.

۵:۱۳-۱۱ قوم اسرائیل این هشدار را دریافت داشتند که به انبیای دروغین یا به هر کس دیگری که می کوشید ایشان را به عبادت خدایان دیگر ترغیب کند، گوش نسیارند، حتی اگر این شخص دوستی نزدیک یا یکی از اعضای خانواده می بود. وسوسه ترک احکام خدا اغلب به سراغ ما می آید. این وسوسه ممکن است با فریادی بلند به ما نرسد، بلکه از طریق زمزمه شک و تردید. و زمزمه می تواند بسیار مجاب کننده باشد، خاصه اگر از سوی عزیزان ما باشد. اما محبت به خویشان و نزدیکان نباید بر سرسپردگی ما به خدا برتری بیابد. با ریختن قلبمان در

خداوند به شما داده است اتفاق افتاده،^{۱۵} باید بی‌درنگ شهر و کلیه ساکنانش را کاملاً نابود کنید و گله‌هایشان را نیز از بین ببرید.^{۱۶} سپس باید تمام غنایم را در میدان شهر انباشته، بسوزانید. پس از آن، تمام شهر را بعنوان قربانی سوختنی برای خداوند، خدایتان به آتش بکشید. آن شهر برای همیشه باید ویرانه بماند و نباید هرگز دوباره آباد گردد.^{۱۷} ذره‌ای از این غنایم حرام را نگاه ندارید. آنگاه خداوند از غضب خود بر می‌گردد و شما را مورد لطف و مرحمت خویش قرار داده، همچنانکه به پدرانتان وعده فرمود، تعداد شما را زیاد خواهد کرد،^{۱۸} بشرطی که فقط از او و فرمانهای او که امروز به شما می‌دهم اطاعت نموده، آنچه را که در نظر خداوند پسندیده است بجا آورید.

خوراکهای حلال و حرام

۱۴ شما قوم خداوند هستید، پس هنگام عزاداری برای مردگان خود، مثل بت پرستان، خود را زخمی نکنید و موی جلو سرتان را تتراشید. شما منحصرأً به خداوند، خدایتان تعلق دارید و او شما را از میان قوم‌های روی زمین برگزیده است تا قوم خاص او باشید.^{۱۹} گوشت هیچ حیوانی را که من آن را حرام اعلام کرده‌ام نباید بخورید. حیواناتی که می‌توانید گوشت آنها را بخورید از این قرارند: گاو، گوسفند، بز، آهو، غزال، گوزن و انواع بز کوهی.^{۲۰} هر حیوانی را که سم شکافته دارد و نشخوار می‌کند می‌توانید بخورید.^{۲۱} پس اگر حیوانی این دو خصوصیت را نداشته باشد، نباید آن را بخورید. بنابراین شتر، خرگوش و گورکن را نباید بخورید. اینها نشخوار می‌کنند، ولی سمهای شکافته ندارند.^{۲۲} خوک را نباید بخورید، چون با اینکه سم شکافته دارد نشخوار نمی‌کند. حتی به لاشه چنین حیواناتی نباید دست بزنید.

۱۶:۱۳

۲:۲۱

تث ۲۵:۷ و ۲۶

یوش ۲۴:۶

۱۷:۱۳

خرو ۱۲:۳۲

اعد ۴:۲۵

تث ۱۳:۷ ؛ ۳:۳۰

۱۸:۱۳

تث ۲۸:۱۲

متی ۳۴ و ۳۳:۶

۱:۱۴

لاو ۲۸:۲۷، ۲۱:۵

ار ۱:۶

۲:۱۴

خرو ۵:۱۹

۳:۱۴

لاو ۲۲:۱۱

جز ۱۴:۴

اعما ۱۰:۱۲-۱۴

می‌رفت (اشعیا ۶۶:۱۷). (۳) شاید بعضی از محدودیت‌ها فقط برای این بود که دائماً به قوم اسرائیل یادآوری کند که آنها قومی متفاوت و مجزا و مختص خدا هستند. با آنکه ما دیگر نباید از قوانین مربوط به خوراکهای حلال و حرام متابعت کنیم (اعمال ۹:۱۰-۱۶)، اما هنوز می‌توانیم از آنها این درس را بگیریم که تقدس باید در همه قسمت‌های زندگی ما وجود داشته باشد. ما نمی‌توانیم تقدس را فقط به جنبه روحانی زندگی خود محدود سازیم، بلکه باید در همه جنبه‌های زندگی روزمره‌مان نیز مقدس باشیم. رعایت اصول بهداشتی و اصول درست مالی و استفاده درست از اوقات فراغت، همگی این امکان را فراهم می‌آورند که در زندگی روزمره‌مان مقدس باشیم.

تعلیم نادرستی را رد کنیم، اما نخست باید اطمینان حاصل کنیم که تمام اطلاعات درست را در اختیار داریم. ۲۱:۳-۱۴ چرا قوم اسرائیل از خوردن برخی از خوراکیها منع شد؟ دلایل متعددی برای آن وجود دارد: (۱) حیوانات شکاری خون سایر حیوانات را می‌خوردند. از آنجا که مردم نمی‌توانستند خون بخورند، نمی‌بایست این قبیل حیوانات را بخورند. (۲) بعضی از حیوانات در فرهنگ قوم اسرائیل تداعی گر شرّ و بدی بودند، درست مانند خفاش، مار و عنکبوت برای بعضی از مردم امروز. هر فرهنگی غذاهای حرام خودش را دارد. غذاهایی که خوردن آنها منع شده بود، در فرهنگ اسرائیل بیانگر گناه یا عادات ناسالم بود. بعضی از آنها هم شاید در مراسم مذهبی بت پرستان به کار

^{۱۸}از حیواناتی که در آب زندگی می کنند فقط آنهایی را که باله و فلس دارند می توانید بخورید. ^{۱۹}تمام جانوران آبی دیگر برای شما حرامند.

^{۱۸-۱۱}همه پرندگان را می توانید بخورید بجز این پرندگان را:

عقاب، جغد، باز، شاهین، لاشخور، کرکس، کلاغ، شترمرغ، مرغ دریایی، لک لک، مرغ ماهیخوار، مرغ سقا، قره قاز، هدهد و خفاش.

^{۲۰}و ^{۲۱}حشرات بالدار، بجز تعداد معدودی از آنها، نباید خورده شوند.

^{۲۱}حیوانی را که به مرگ طبیعی مرده است نخورید. آن را به غریبی که در میان شما باشد بدهید تا بخورد و یا آن را به بیگانگان بفروشید؛ ولی خودتان آن را نخورید، چون نزد خداوند، خدایتان مقدس هستید.

بزغاله را در شیر مادرش نیزید.

۲۱:۱۴

خرو ۱۹:۲۳ ؛ ۲۶:۳۴

لاو ۱۵:۱۷ ؛ ۸:۲۲

تث ۲:۱۴

حز ۱۴:۴

عشریه

^{۲۲}از تمامی محصولاتان هر ساله باید یک دهم را کنار بگذارید. ^{۲۳}این عشریه را بیاورید تا در محلی که خداوند، خدایتان بعنوان عبادتگاه خود انتخاب خواهد کرد در حضورش بخورید. این شامل عشریه های غله، شراب تازه، روغن زیتون و نخست زاده گله ها و رمه هایتان می باشد. منظور از این کار این است که بیاموزید همیشه خداوند را در زندگی خود احترام کنید. ^{۲۴}اگر

مکانی که خداوند بعنوان عبادتگاه خود انتخاب می کند بقدری دور باشد که براحتی نتوانید عشریه های خود را به آنجا حمل کنید، ^{۲۵}آنجا می توانید عشریه محصولات و رمه هایتان را بفروشید و پولش را به عبادتگاه خداوند ببرید.

^{۲۶}وقتی که به آنجا رسیدید با آن پول هر چه خواستید بخرید گاو، گوسفند، شراب یا مشروبات دیگر تا در آنجا در حضور خداوند، خدایتان جشن گرفته، با خانواده خود به شادی پردازید. ^{۲۷}در ضمن لاوی های شهرتان را فراموش نکنید، چون آنها مثل شما صاحب ملک و محصول نیستند.

^{۲۸}در آخر هر سه سال باید عشریه تمام محصولات خود را در شهر خود جمع کنید ^{۲۹}تا آن را به لاوی ها که در میان شما ملکی ندارند، و همچنین غریبان،

۲۲:۱۴

تث ۱۷:۲۶ ؛ ۱۲:۲۶

۲۳:۱۴

تث ۱۰:۴ ؛ ۴:۱۲

۲۴:۱۴

تث ۱۰:۱۲

۲۶:۱۴

تث ۱۸:۱۲

۲۷:۱۴

اعد ۲۰:۱۸

تث ۹:۱۰ ؛ ۱۲:۱۲

۲۸:۱۴

تث ۱۲:۲۶

۲۹:۱۴

تث ۱۶:۱۱ ؛ ۱۴:۲۴ ؛ ۱۹:۲۴

عادت به دادن عشریه منظم، می تواند خدا را در بالای اولویت های ما قرار دهد؛ همچنین نگرش صحیحی عرضه می دارد در خصوص چیزهای دیگری که داریم.

۲۹:۲۸؛ ۲۹ کتاب مقدس از شیوه منظم تأمین نیازهای فقرا حمایت می کند. خدا به قومش گفت که هر سه سال یک بار عشریه های خود را برای کمک به ناتوانان، گرسنگان یا فقرا به مصرف برسانند. این مقررات بدین منظور وضع شد که از سقوط کشور در اثر فشار خردکننده فقر و ظلم پیشگیری گردد. همه وظیفه داشتند که به قشر کم بضاعت

۲۳:۲۲؛ ۲۳ کتاب مقدس هدف از عشریه یا ده یک را کاملاً روشن می کند: قرار دادن خدا در بالاترین جایگاه زندگی خود. ما باید اولین و بهترین قسمت هر چیزی را که به دست می آوریم به خدا بدهیم. مثلاً اولین کاری که پیش از هر چیز با پول خود می کنیم، نشان می دهد که چه چیزی برای ما بیشترین ارزش را دارد. به محض گرفتن حقوق، قسمت اول آن را به خدا دادن، موجب می شود که توجه ما به او معطوف گردد. این کار همچنین به ما یادآوری می کند که هر چه داریم متعلق به خدا است.

بیوه زنان و یتیمان داخل شهرتان بدهید تا بخورند و سیر شوند. آنگاه خداوند، خدایتان شما را در کارهایتان برکت خواهد داد.

پول قرض دادن

۱۵

در پایان هر هفت سال، باید تمام قرضهای بدهکاران خود را ببخشید.^۲ هر که از برادر یهودی خود طلبی داشته باشد باید آن طلب را لغو نماید. او نباید در صدد پس گرفتن طلبش باشد، زیرا خود خداوند این طلب را لغو نموده است.^۳ ولی این قانون شامل حال بدهکاران غیریهودی نمی‌شود.^۴ اگر بدقت، تمام دستورات خداوند، خدایتان را اطاعت کنید و اوامری را که امروز به شما می‌دهم اجرا نمایید در سرزمینی که خداوند به شما می‌دهد برکت زیادی خواهید یافت، بطوریکه فقیری در میانتان نخواهد بود.^۵ او چنانکه وعده داده است برکتتان خواهد داد، بطوری که به قوم‌های زیادی پول قرض خواهید داد، ولی هرگز احتیاجی به قرض گرفتن نخواهید داشت. بر قوم‌های بسیاری حکومت خواهید کرد، ولی آنان بر شما حکومت نخواهند نمود.

^۶ وقتی به سرزمینی که خداوند به شما می‌دهد وارد شدید، اگر در بین شما اشخاص فقیری باشند نسبت به آنان دست و دل باز باشید،^۸ و هر قدر احتیاج دارند به ایشان قرض بدهید.^۹ این فکر پلید را به خود راه ندهید که سال الغای قرض بزودی فرا می‌رسد و در نتیجه از دادن قرض خودداری کنید؛ زیرا اگر از دادن قرض خودداری کنید و مرد محتاج پیش خداوند ناله کند این عمل برای شما گناه محسوب خواهد شد.^{۱۰} باید آنچه نیاز دارد، از صمیم قلب به او بدهید و خداوند هم بخاطر این امر، شما را در هر کاری برکت خواهد داد.

۱:۱۵

تث ۱۱:۱۰-۳۱

۲:۱۵

ع ۷:۵

ع ۸:۴-۸

۳:۱۵

تث ۲۰:۲۳

۴:۱۵

تث ۲۹:۱۴ ؛ ۲۸:۱-۸

۶:۱۵

تث ۱۳:۱۲-۲۸

۷:۱۵

تث ۱۱:۱۵

امت ۱۱:۱۹

۹:۱۵

خرو ۲۳:۲۲-۲۳

تث ۱۵:۱۴-۲۴ ؛ ۱۰:۱۵

ایو ۲۸:۳۴

۱۰:۱۵

قرن ۷:۹

۱۱-۷:۱۵ خدا به قوم اسرائیل فرمود که وقتی به سرزمین موعود رسیدند، به اشخاص فقیری که در بین خود دارند، کمک کنند. این کار جزء مهمی از تصاحب سرزمین موعود بود. بسیاری از مردم این نتیجه‌گیری را می‌کنند که فقرا به‌خاطر بعضی از اشتباهات خودشان فقیر هستند. این نوع استدلال باعث می‌شود که به‌راحتی دل خود را به روی آنها سخت کنیم و از کمک به آنها دست بکشیم. اما ما نباید برای کمک نکردن به فقرا دلیل تراشی کنیم. ما باید به احتیاجات فقرا توجه کنیم، بدون توجه به اینکه چه کسی یا چه چیزی مسبب وضعیت آنها بوده است. در جامعه شما فقرا چه کسانی هستند؟ کلیسای شما چطور می‌تواند به آنها کمک کند؟ اگر کلیسای شما برنامه‌ای برای شناسایی فقرا ندارد و برای رفع احتیاجات آنها همکاری نمی‌کند، آیا نباید یکی از اعضاء این کار را در کلیسا شروع کند؟

کمک کنند. خانواده‌ها می‌بایست به خانواده‌های دیگر، و ساکنین هر شهری می‌بایست به هم‌وطنان دیگرشان کمک می‌کردند. گرچه قوانین مدنی از حقوق فقرا دفاع می‌کرد، اما کمک به فقرا قسمت مهمی از وظایف مذهبی فرد نیز بود. خدا برای تأمین احتیاجات نیازمندان، روی ایمانداران حساب می‌کند. ما باید از هر چیزی که خدا به ما داده است برای کمک به افراد کم‌بضاعت استفاده کنیم. از بخششهای معمولی یا را فراتر گذارید و راهایی برای کمک به نیازمندان بیابید. این اقدام به شما کمک خواهد کرد که نشان دهید به خدا به‌عنوان خالق همه انسان‌ها احترام می‌گذارید و کمک خواهد کرد که محبت خدا را با دیگران قسمت کنید و آنها را به‌سوی او هدایت کنید. این روش، طریقی عملی و اساسی است برای به مرحله اجرا در آوردن ایمان در زندگی روزانه.

۱۱ در میان شما همیشه فقیر وجود خواهد داشت به همین دلیل است که اجرای این فرمان ضروری است. شما باید با سخاوت به آنها قرض بدهید.

۱۱:۱۵
یو ۸:۱۲

غلامان عبرانی

۱۲ هرگاه غلامی عبرانی بخرید، چه مرد باشد چه زن، باید پس از شش سال خدمت، در سال هفتم او را آزاد نمایید. ۱۳ او را دست خالی روانه نکنید، بلکه هدیه‌ای از گله و غله و شراب مطابق برکتی که خداوند، خدایتان به شما بخشیده است به وی بدهید. ۱۵ به خاطر بیاورید که در سرزمین مصر برده بودید و خداوند، خدایتان شما را نجات داد. به همین دلیل است که امروز این فرمان را به شما می‌دهم.

۱۲:۱۵
خرو ۲:۲۱
لاو ۳۹:۲۵
ار ۱۴:۳۴

۱۵:۱۵
خرو ۲:۲۰
تث ۱۵:۵؛ ۱۲:۱۶

۱۶ ولی اگر غلام عبرانی شما نخواهد برود و بگوید شما و خانواده‌تان را دوست دارد و از بودن در خانه شما لذت می‌برد، ۱۷ آنوقت او را به دم در برده با درفشی گوشش را سوراخ کنید تا از آن پس، همیشه غلام شما باشد. همین کار را با کنیزان خود بکنید. ۱۸ اما وقتی که برده‌ای را آزاد می‌کنید نباید ناراحت شوید، چون او در طی شش سال برای شما کمتر از نصف دستمزد یک کارگر عادی خرج برداشته است. خداوند، خدایتان برای اینکه او را آزاد ساخته‌اید شما را در هر کاری برکت خواهد داد.

۱۶:۱۵
خرو ۶:۵؛ ۲۱
۱۷:۱۵
لاو ۳۹:۲۵

نخست‌زاده‌های حیوانات

۱۹ باید تمامی نخست‌زاده‌های نرگله‌ها و رمه‌هایتان را برای خداوند وقف کنید. از نخست‌زاده‌های رمه‌هایتان جهت کار کردن در مزارع خود استفاده نکنید و پشم نخست‌زاده‌های گله‌های گوسفندان را قیچی نکنید. ۲۰ بجای آن، شما و خانواده‌تان هر ساله گوشت این حیوانات را در حضور خداوند، خدایتان در محلی که او تعیین خواهد کرد بخورید. ۲۱ ولی اگر حیوان نخست‌زاده معیوب باشد، مثلاً چلاق یا کور بوده، یا عیب دیگری داشته باشد، نباید آن را برای خداوند، خدایتان قربانی کنید. ۲۲ در عوض از آن برای خوراک خانواده خود در منزل استفاده کنید. هر کس می‌تواند آن را بخورد، حتی اگر شرعاً نجس باشد، درست همانطور که غزال یا آهو را می‌خورد؛ ۲۳ ولی خون آن را نخورید، بلکه آن را مثل آب بر زمین بریزید.

۱۹:۱۵
خرو ۱۹:۳۴؛ ۱:۱۳
لاو ۲۶:۲۷
اعد ۱۳:۳
۲۰:۱۵
لاو ۱۵:۷
تث ۷:۱۲
۲۱:۱۵
لاو ۱۹:۲۲
ملا ۸:۷؛ ۱
۲۲:۱۵
تث ۱۵:۱۲

منزلت خلق کرده است. این عمل همچنین به قوم اسرائیل یادآوری می‌کرد که آنها نیز زمانی در مصر غلام بودند و آزادی فعلی‌شان هدیه‌ای است از جانب خدا. ما امروز باید به یاد داشته باشیم که با کارمندان خود با احترام رفتار کنیم و حق‌الزحمه‌شان را عادلانه پردازیم.

۱۴-۱۲:۱۵ قوم اسرائیل می‌بایست هر شش سال یکبار، یعنی در هفتمین سال، غلامان خود را آزاد کنند و آنها را با غذای کافی روانه نمایند تا پیش از تأمین احتیاجاتشان از طریقی دیگر، نیازمند نمانند. این عمل انسان‌دوستانه بیانگر این حقیقت است که خدا هر فرد بشری را با قدر و

اعیاد

۱۶

همیشه به یاد داشته باشید که در ماه اییوب، مراسم عید پسخ را به احترام خداوند، خدایان بجا آورید، چون در این ماه بود که او شما را شبانه، از سرزمین مصر بیرون آورد.^۲ برای عید پسخ، شما باید یک بره یا یک گاو در محلی که خداوند، خدایان بعنوان عبادتگاه خود برمی گزیند، برای او قربانی کنید.^۳ گوشت قربانی را با نان خمیرمایه دار نخورید. هفت روز نان بدون خمیرمایه بخورید. این نان، یادگار سختیهای شما در مصر و نیز یادگار روزی است که با عجله از مصر خارج شدید. این روز را در تمام عمر خود به خاطر داشته باشید.^۴ مدت هفت روز اثری از خمیرمایه در خانه شما نباشد و از گوشت قربانی پسخ تا صبح روز بعد چیزی باقی نماند.

^۵عقربانی پسخ را فقط باید در مکانی که خداوند، خدایان بعنوان عبادتگاه تعیین می کند، ذبح نمایید و نه در جای دیگری از سرزمینی که او به شما می دهد. قربانی پسخ را هنگام غروب سرببرید، زیرا هنگامی که از مصر خارج شدید، غروب بود.^۷ گوشت قربانی را در همانجا بپزید و بخورید و صبح روز بعد، راهی خانه هایتان بشوید.^۸ تمام شش روز بعد را هم نان فطیر بخورید. در روز هفتم، تمام قوم برای عبادت خداوند، خدای خود جمع شوند و هیچ کار دیگری نکنند.

^۹هفت هفته پس از شروع فصل درو،^{۱۰} عید دیگری در حضور خداوند، خدایان خواهید داشت که عید هفته ها خوانده می شود. در این عید هدیه داوطلبانه ای مطابق برکتی که خداوند به شما داده است نزد خداوند بیاورید.^{۱۱} در این عید با پسران و دختران، غلامان و کنیزان خود در حضور خداوند شادی کنید. فراموش نکنید که لایها، غریبان، بیوه زنان و یتیمان شهرتان را هم دعوت کنید تا در مراسم جشن، در مکانی که خداوند بعنوان عبادتگاه خود تعیین می کند، شرکت کنند.^{۱۲} این دستور را حتماً بجا آورید، زیرا خود شما هم در مصر برده بوده اید.

^{۱۳}جشن دیگر، عید سایانه است که باید به مدت هفت روز در پایان فصل درو، پس از اینکه خرمن خود را کوبیدید و آب انگورتان را گرفتید، برگزار کنید.^{۱۴} در این عید به اتفاق پسران و دختران، غلامان و کنیزان خود شادی نمایید. فراموش نکنید که لایها، غریبان، یتیمان و بیوه زنان شهر خود را نیز دعوت کنید.

^{۱۵}این عید را در محلی که خداوند تعیین خواهد کرد به مدت هفت روز برای او برگزار کنید. در این عید شادی کنید، زیرا خداوند محصول و دسترنج شما را برکت داده است.

۱:۱۶

خرو ۲:۱۲

لاو ۵:۲۳

اعد ۱۶:۲۸ ؛ ۳۲:۹

۲:۱۶

خرو ۵:۱۲

۳:۱۶

خرو ۱۵:۸؛ ۱۸:۳۴

۴:۱۶

خرو ۷:۵؛ ۲۵:۳۴

۶:۱۶

تث ۵:۴؛ ۱۲

پاد ۲۳-۲۱؛ ۲۳

یو ۱۳:۲ ؛ ۵۵:۱۱

۷:۱۶

توا ۱۳:۳۵

۹:۱۶

خرو ۱۶:۲۳ ؛ ۲۲:۳۴

لاو ۱۵:۲۳

اعد ۲۶:۲۸

۱۰:۱۶

لاو ۷:۵ ؛ ۸:۱۲

۱۱:۱۶

تث ۱۲:۷؛ ۱۲:۱۴ ؛ ۲۹:۱۴

۱۹:۲۴

۱۲:۱۶

خرو ۲:۲۱

تث ۱۵:۱۵

۱۳:۱۶

لاو ۴۰:۲۳

حز ۲۵:۴۵

۱۶ مردان اسرائیلی باید سه بار در سال در حضور خداوند، خدایشان در محلی که خداوند تعیین خواهد کرد بخاطر این سه عید حاضر شوند: عید پسخ، عید هفته‌ها و عید سایانها. در هر کدام از این اعیاد، هدایایی برای خداوند بیاورید. ۱۷ تا جایی که از دستتان برمی‌آید به نسبت برکتی که از خداوند یافته‌اید هدیه بدهید.

۱۶:۱۶
خرو ۲۹:۲۲ ؛ ۱۴:۲۳ ؛
۲۴:۲۲ ، ۲۰:۳۴

۱۷:۱۶
تث ۱۰:۱۶

۴- قوانینی برای اداره قوم عدالت در دادگاهها

۱۸ برای هر یک از قبایل خود در شهرهایی که خداوند، خدایتان به شما می‌دهد قضاوت و رهبرانی تعیین کنید تا ایشان مردم را عادلانه داوری کنند. ۱۹ هنگام داوری از کسی طرفداری نکنید، عدالت را زیر پا نگذارید و رشوه نگیرید، چون رشوه حتی چشمان عادلان را کور می‌کند و راستگویان را به دروغگویی وا می‌دارد. ۲۰ عدل و انصاف را همیشه بجا آورید تا بتوانید زنده مانده، سرزمینی را که خداوند، خدایتان به شما می‌بخشد تصرف نمایید.

۱۸:۱۶
خرو ۲۵:۱۸
تث ۱۷:۱
۱۹:۱۶
خرو ۳۲:۲۳
لاو ۱۵:۱۹
۲۰:۱۶
تث ۱۵:۱۳-۲۵

۲۱ هرگز مجسمه‌های شرم آور بت پرستان را در کنار قربانگاه خداوند، خدایتان نسازید ۲۲ و ستونهای آنها را برپا نکنید، چون خداوند از این بتها بیزار است.

۲۱:۱۶
خرو ۱۳:۳۴
۲۲:۱۶
لاو ۱۰:۲۶

هرگز گاو یا گوسفند مریض و معیوب، برای خداوند، خدایتان قربانی نکنید. خداوند از این کار متنفر است.

۱۷

۱:۱۷
لاو ۲۰:۲۲
تث ۲۱:۱۵

شورش و بی‌عدالتی گرفتار شد. این وظیفه مردم است که به دقت مأمورینی تعیین یا انتخاب کنند که حکیم و عادل باشند. در حوزه نفوذ خود مانند خانه، کلیسا، مدرسه و محل کار، آیا اطمینان دارید که عدل و انصاف برقرار می‌شود؟ قصور در انتخاب رهبرانی که عدالت را به جا نمی‌آورند، می‌تواند به مشکل بزرگتری منجر شود، همان طور که قوم اسرائیل متوجه این حقیقت شد.

۱۷:۱۷ علت صدور این حکم احتمالاً این بوده که بعضی از قوم اسرائیل حیوانات ناقص یا معیوب برای خدا قربانی می‌کردند. امروز نیز مانند آن زمان، تقدیم بهترین چیزها به خدا دشوار به نظر می‌رسد و گران تمام می‌شود. ما همیشه وسوسه می‌شویم که در این زمینه‌ها سر خدا کلاه بگذاریم، چون فکر می‌کنیم دستمان رو نخواهد شد. اما نحوه دادن ما به او اولویت‌های واقعی ما را نشان می‌دهد. اگر از باقیمانده‌های اموال و امکاناتمان به خدا بدهیم، مشخص است که خدا در مرکز زندگی ما قرار ندارد. برای خود افتخار بدانید که بهترین قسمت از اموال و وقت و استعدادهایتان را به خدا تقدیم کنید.

۱۷:۱۶ هر یک از افراد مذکور می‌بایست سه بار در سال به مکان مقدس واقع در شهری که آن را به‌عنوان مرکز مذهبی بنی اسرائیل تعیین کرده بودند، برود. در این اعیاد هر یک از شرکت کنندگان هدایایی متناسب با چیزی که خدا به آنها داده بود، می‌دادند. خدا از ما انتظار ندارد که بیش از توانایی به او هدیه بدهیم، اما اگر بتوانیم با شادمانی هدیه بدهیم، برکت می‌یابیم. برای بعضی از ما، ده یک ممکن است باری باشد. برای بیشتر ما، چیزی به حساب نمی‌آید. به چیزی که دارید نگاهی بیندازید و بعد متناسب با مقداری که از خدا می‌گیرید، هدیه بدهید.

۱۸:۱-۲۰ این آیات خبر از مشکل بزرگی می‌دهد که قوم اسرائیل بعد از ورود به سرزمین موعود با آن رو به رو خواهند شد. ایشان با آنکه یوشع را به‌عنوان رهبر ملی خود داشتند، اما در انجام کامل وظیفه‌شان قصور ورزیدند و رهبران روحانی دیگری بر نگزیدند تا قبایل، مناطق و شهرها را با عدل و انصاف رهبری کنند. چون آنها داوران و ناظران پرهیزکار تعیین نکردند، جامعه آنها به

۳۹ اگر بشنوید مرد یا زنی در یکی از شهرهای سرزمینتان از عهد خدا تخلف نموده، بت یا خورشید و ماه و ستارگان را که من پرستش آنها را اکیداً قدغن کرده‌ام عبادت می‌کند، اول خوب تحقیق کنید و بعد که معلوم شد چنین گناهی در اسرائیل بوقوع پیوسته است،^۵ آنگاه آن مرد یا زن را به بیرون شهر ببرید و سنگسارش کنید تا بمیرد. ^۶ولی هرگز شخصی را بنا به شهادت یک گواه به قتل نرسانید؛ حداقل باید دو یا سه شاهد وجود داشته باشند. ^۷اول، شاهدان باید سنگها را پرتاب کنند و سپس تمام مردم. به این طریق، این شرارت را از میان خود پاک خواهید ساخت.

^۸ اگر واقعه‌ای در میان شما اتفاق بیفتد که قضاوت راجع به آن برای شما سخت باشد چه قتل باشد، چه ضرب و جرح، و چه دعوا، در اینصورت باید آن مرافعه را به محلی که خداوند، خدایان تعیین می‌کند ^۹ نزد کاهنان نسل لاوی و قاضی وقت ببرید تا ایشان در این مورد قضاوت کنند. ^{۱۰} هر چه آنها بگویند باید بدون چون و چرا اجرا گردد. مواظب باشید که از حکم و دستورات ایشان سرپیچی نکنید. ^{۱۱} اگر محکوم از قبول حکم قاضی یا کاهن که خادم خداوند است، خودداری کند مجازات او مرگ است. اسرائیل را باید از وجود چنین گناهکارانی پاک نمود. ^{۱۲} آنگاه همه مردم از این مجازات با خبر شده، خواهند ترسید و جرأت نخواهند کرد با رأی دادگاه مخالفت کنند.

رهنمودهایی برای پادشاه

^{۱۴} هرگاه در سرزمینی که خداوند آن را به شما خواهد داد، ساکن شده، به این فکر بیفتید که «ما هم باید مثل قوم‌های دیگری که اطراف ما هستند

۲:۱۷

تث ۲۶:۲۹ ؛ ۲۳:۱۹، ۴

یوش ۱۶:۲۲

۲ پاد ۵۳:۲۱

اعما ۴۳:۷

۴:۱۷

تث ۱۸:۱۹ ؛ ۱۴:۱۲، ۱۳

۵:۱۷

تث ۲۱:۲۱ ؛ ۱۰:۱۳

۶:۱۷

اعد ۳۰:۳۵

تث ۱۵:۱۹

۷:۱۷

لاو ۱۴:۱۳، ۲۴

تث ۹:۱۳

۸:۱۷

تث ۱۷:۱ ؛ ۱۷:۱۹

۱۱:۱۷

تث ۱:۲۵

۱۳:۱۷

تث ۲۰:۱۹ ؛ ۱۱:۱۳

۱۴:۱۷

تث ۳۱:۱۱

یوش ۴۳:۲۱

که دوباره به اتهام خود فکر کنند. آنها مسؤول بودند کاری را که خود شروع کرده بودند، به پایان برسانند.

۱۷:۱۳-۱۷ گاه موردی پیش می‌آید که تصمیم‌گیری در باره آن برای مردم محل بسیار دشوار می‌بود. شاید شاهدی نبود، یا مدرک کافی وجود نداشت، یا شرایطی غیرعادی مانع از تشخیص واقعیت می‌شد. در چنین مواردی، مرافعه باید به محلی که خداوند تعیین کرده بود، ارجاع داده می‌شد. در آنجا کاهنی که در مقام قضاوت بود، باید درباره این مورد خاص تصمیم می‌گرفت. حرف او قطعی بود. این عادلانه‌ترین راه برای فیصله دادن قطعی به مرافعه بود. بسیار حیاتی بود که مردی عادل و خداترس در این مقام باشد.

۱۷:۱۴-۲۰ خدا قوم اسرائیل را تشویق نکرد که پادشاهی برای خود تعیین کنند. خدا مخالف چنین امری بود، چون او خود پادشاه ایشان بود؛ قوم اسرائیل می‌بایست فقط از او اطاعت و پیروی می‌کردند. اما خدا می‌دانست که مردم روزی به دلایل خودخواهانه طالب پادشاه خواهند

۱۷:۲، ۱۷ نه تنها پرستش بت‌های چوبی و سنگی بلکه پرستش خورشید، ماه و ستارگان هم امری رایج بود. این نیز نوع دیگری از بت‌پرستی بود، چون به‌جای سر تعظیم فرود آوردن در مقابل خود خالق، تعظیم کردن در برابر مخلوق بود.

۱۷:۷ شخص را نباید به شهادت تنها یک شاهد محکوم به مرگ نمود. بنا به شهادت دو یا سه شاهد، می‌توانستند شخص را محکوم به سنگسار شدن و مرگ نمایند. شخص محکوم را به بیرون از دروازه شهر می‌بردند و شاهدان پیش از دیگران سنگهای بزرگی را به طرف او پرتاب می‌کردند. سپس جماعت حاضر به طرف محکوم که در حال احتضار بود، سنگ پرت می‌کردند. با کشتن شخص بت‌پرست، شرارت از میان آنها پاک می‌شد. در عین حال با این روش از دو طریق از حقوق متهمین دفاع می‌شد. اولاً با ضروری کردن شهادت چند نفر، مانع می‌شدند که فردی خشمگین شهادت دروغ بدهد. دوم، وقتی از محکوم کنندگان خواسته می‌شد که سنگ اول را بزنند، آنها خود را موظف می‌دیدند

یک پادشاه داشته باشیم»،^{۱۵} باید مردی را به پادشاهی برگزینید که خداوند، خدایتان انتخاب می‌کند. او باید اسرائیلی باشد و نه خارجی.^{۱۶} او نباید به فکر جمع کردن اسب باشد و افرادش را به مصر بفرستد تا از آنجا برایش اسب بیاورند، چون خداوند به شما گفته است: «هرگز بار دیگر به مصر بازنگردید.»^{۱۷} او نباید زنان زیادی برای خود بگیرد مبادا دلش از خداوند دور شود؛ همچنین نباید برای خود ثروت ببندد.

^{۱۸} وقتی او بر تخت پادشاهی نشست، باید نسخه‌ای از قوانین خدا را که بوسیله کاهنان لاوی نگهداری می‌شود، تهیه کند.^{۱۹} او باید این رونوشت قوانین را نزد خود نگهدارد و در تمام روزهای عمرش آن را مطالعه کند تا یاد بگیرد خداوند، خدایش را احترام کند و دستورات و قوانین او را اطاعت نماید.^{۲۰} این کار او باعث خواهد شد خود را از دیگران برتر نداند و از هیچ یک از اوامر خداوند انحراف نرزد. بدین ترتیب سلطنت او طولانی خواهد بود و پس از او نیز پسرانش، نسل‌های زیادی بر اسرائیل سلطنت خواهند کرد.

۱۶:۱۷
پاد ۲۶:۴

۱۷:۱۷
۲ سمو ۱۳
پاد ۴:۱۱

۱۸:۱۷
تث ۲۴:۹، ۳۱
پاد ۲:۱۱، ۱۲:۲۲

۱۹:۱۷
تث ۱۸:۱۱، ۱۶:۶
مز ۱۱۹

هدایای کاهنان و لاویان

کاهنان و سایر افراد قبیله لاوی نباید در اسرائیل ملکی داشته باشند. بنابراین شما باید با آوردن قربانی‌ها و هدایا به قربانگاه خداوند،

۱۸

۱:۱۸
تث ۹:۱۰
اقرن ۱۳:۹

کلام او را نخوانیم، نمی‌توانیم بفهمیم خدا چه می‌خواهد؛ تا آن را به‌طور مرتب نخوانیم و درباره‌اش تفکر نکنیم، کلام او بر زندگی ما تأثیری نخواهد گذاشت. امروز که کتاب مقدس به فراوانی موجود است، دستیابی به منبع حکمت پادشاه سخت نیست. آنچه سخت است، پیروی از چیزهایی است که خدا از پادشاه خواست.

۱۸:۱-۸ کاهنان و لاویان تقریباً همان کاری را می‌کردند که امروز کشیشان می‌کنند. وظایف آنها شامل این امور بود: (۱) تعلیم به مردم درباره خدا؛ (۲) دادن الگویی از زندگی خداپسندانه؛ (۳) مراقبت از مکان مقدس و خادمین آن؛ و (۴) تقسیم هدایا. از آنجا که کاهنان نمی‌توانستند ملکی داشته باشند یا به مشاغل غیر مذهبی بپردازند، خدا ترتیبات خاصی داد تا قوم از موقعیت کاهنان سوء استفاده نکنند. کلیساها اغلب از موقعیت افرادی که خدا ایشان را وارد کار رهبری کلیسا کرده است، سوء استفاده می‌کنند. مثلاً شاید حق‌الزحمه شبان متناسب با دانش و مهارت‌ها یا ساعت کاری او نباشد. یا شاید از آنها انتظار برود که هر روز در جلسات عصر حضور داشته باشند، حتی اگر این امر برای اعضای خانواده ایشان زیانبار باشد. وقتی در چارچوب کلام خدا به کلیسای خودتان می‌نگرید، به چه طریقی می‌توانید رهبرانی را که خدا به شما داده است، گرامی بدارید.

شد و خواهند خواست که مانند اقوام اطراف خود باشند (۱ سموئیل فصل ۸). حال که آنها اصرار داشتند پادشاه داشته باشند، خدا می‌خواست ترتیباتی اتخاذ شود که شخص مناسب را برای آن سمت برگزینند. این حکم خدا، هم به نفع قوم بود چون ایشان را در انتخاب پادشاه هدایت می‌کرد، و هم به نفع پادشاهی بود که می‌خواست قوم را مطابق با احکام الهی رهبری کند.

۱۷:۱۶-۱۷ پادشاهان اسرائیل توجهی به این اخطار نکردند و رفتار آنها موجب سقوط خود و ملتشان شد. سلیمان پادشاه از همه چیز برخوردار بود، اما وقتی ثروتمند شد، سپاه عظیمی تشکیل داد و زنان زیادی گرفت، و دلش از خدا بر گشت. عواقب گناه سلیمان، ناطاعتی و تفرقه و اسارت قوم اسرائیل بود.

۱۸:۱-۲۰ پادشاه می‌بایست مردی مطابق با معیارهای کلام خدا باشد. او می‌بایست (۱) نسخه‌ای از شریعت را برای استفاده شخصی خود تهیه می‌کرد؛ (۲) همیشه آن را با خود می‌داشت؛ (۳) قسمتی از آن را هر روز می‌خواند؛ و (۴) کاملاً از آن اطاعت می‌کرد. با چنین تمهیداتی، او فرا می‌گرفت که به خدا احترام بگذارد، و خود را از این احساس که از دیگران مهم‌تر است دور نگه دارد، و از بی‌توجهی به خدا به‌هنگام رفاه و سعادت اجتناب نماید. تا

زندگی ایشان را تأمین کنید.^۲ کاهنان و لاویان نباید ملکی داشته باشند، زیرا همانطور که خداوند وعده داده، خود او میراث ایشان است. ^۳شانه، دو بناگوش و شکمبه هر گاو و گوسفندی را که برای قربانی می آورید به کاهنان بدهید. ^۴علاوه بر اینها، نوبر محصول خود یعنی نوبر غلات، شراب تازه، روغن زیتون و همچنین پشم گوسفندان خود را نیز به ایشان بدهید؛ ^۵زیرا خداوند، خدایتان قبیله لاوی را از بین تمام قبیله‌ها انتخاب کرده است تا نسل اندر نسل خداوند را خدمت کنند.

^۶هر فرد لاوی، در هر گوشه‌ای از سرزمین اسرائیل که باشد این حق را دارد که هر وقت بخواهد به مکانی که خداوند بعنوان عبادتگاه خود تعیین می کند آمده، به نام خداوند خدمت کند، درست مانند دیگر برادران لاوی خود که بطور مداوم در آنجا خدمت می کنند. ^۸از قربانی‌ها و هدایایی که به لاویان داده می شود به او نیز باید سهمی تعلق گیرد، چه محتاج باشد و چه نباشد.

اخطار در مورد آداب و رسوم ناپاک

^۱وقتی وارد سرزمین موعود شدید، مواظب باشید که از آداب و رسوم نفرت‌انگیز قوم‌هایی که در آنجا زندگی می کنند پیروی نکنید. ^{۱۰}«مثل آنها بچه‌های خود را روی آتش قربانگاه قربانی نکنید. هیچ یک از شما نباید به جادوگری بپردازد یا غیبگویی و رمالی و فالگیری کند و یا ارواح مردگان را

۲:۱۸

تث ۱۲:۱۲

مز ۵:۱۶

۳:۱۸

لاو ۳۲:۷

اعد ۱۱:۱۸

۴:۱۸

خرو ۲۹:۲۲؛ ۱۹:۲۳

۵:۱۸

خرو ۱:۲۸

اعد ۱۰:۳

تث ۸:۱۰

۶:۱۸

اعد ۳:۲۳؛ ۳:۲۵

۸:۱۸

لاو ۳۰:۲۷

اعد ۲۱:۱۸

۹:۱۸

لاو ۲۶:۱۸

تث ۵:۹؛ ۱۲:۲۹؛ ۳۰

۱۰:۱۸

خرو ۱۸:۲۲

لاو ۳۱:۱۹؛ ۳۱:۲۶

تث ۳۱:۱۲

ار ۱۰:۹؛ ۲۷

می کردند. به خاطر این رسوم پلید، خدا اقوام بت پرست ساکن کنعان را ریشه کن ساخت (۱۲:۱۸). قوم اسرائیل می بایست پرستش خدای واحد حقیقی را جایگزین رسوم شیطانی ایشان می کردند.

۱۳-۱۰:۱۸ درست همان طور که بسیاری از ما به طور طبیعی نسبت به شگردهای جادوگران کنجکاو هستیم، قوم اسرائیل نیز نسبت به رسوم سحرآمیز مذاهب کنعانی کنجکاو بودند. اما شیطان در پس این سحر و جادوها است، و خدا اکیداً اسرائیل را منع کرد که کاری با این امور نداشته باشند. امروز هنوز مردم مجذوب طالع بینی، فال بینی، جادوگری، احضار ارواح، و آیین‌های عجیب و غریب می شوند. غالباً علاقه آنها به این چیزها ناشی از میل به دانستن آینده و تسلط یافتن بر آن است. اما خطر حیل‌های شیطان در روزگار ما کمتر از زمان موسی نیست. خدا هر آنچه را که ضروری است تا در باره آینده بدانیم، در کتاب مقدس مکتشف ساخته است. اطلاعاتی که شیطان می دهد معمولاً تحریف شده یا کاملاً دروغ است. با هدایت قابل اعتماد روح القدس از طریق کتاب مقدس و کلیسا، دیگر لازم نیست برای اطلاعات غلط درباره آینده خود به سحر و جادو متوسل شویم.

۹:۱۸ خدا به قوم اسرائیل هشدار داد که همه مشکلاتشان صرفاً به خاطر ورود به سرزمین موعود، از میان نخواهد رفت. خدا آنها را از بدیهایی که در انتظارشان بود دور نگه نمی داشت، اما پشتیبانی لازم را از ایشان به عمل می آورد تا در آن سرزمین زندگی کنند و بر دشمن پیروز شوند. دنیا محیطی خالی از مشکل نیست. تا وقتی که دنیا از مردم گناهکار پر است، مشکل همیشه وجود خواهد داشت. حتی کلیساها، مدارس و انجمنهای مسیحی، و خانه مسیحیان نیز به دور از مشکلات نیستند. اما با به کار بستن کلام خدا، می توانید از پس مشکلات محیط خود بر آید. به جای پناه بردن به محلی امن و دوری از تأثیرات فاسد جامعه، باید چشم به خدا بدوزیم تا به ما شجاعت ببخشد که از پس مشکلات محیط فاسد خود بر آییم و قدرت دهد تا بر آن چیره شویم.

۱۰:۱۸ خدا قربانی کردن کودکان، جادوگری و فالگیری را شدیداً منع فرمود. این کارها در بین مذاهب بت پرستی رایج بود. ملل مجاور قوم اسرائیل فرزندانشان را برای بت مولک قربانی می کردند (لاویان ۲۰:۲-۵). در این مذاهب، برای پیشگویی آینده و کسب هدایت، از روشهای ماوراءالطبیعی نظیر جادو و احضار ارواح استفاده

احضار نماید.^{۱۲} خداوند از تمام کسانی که دست به چنین کارها می‌زنند متنفر است. بخاطر انجام همین کارهاست که خداوند، خدایان این قوم‌ها را ریشه کن می‌کند.^{۱۳} شما باید در حضور خداوند، خدایان پاک و بی‌عیب باشید.

۱۳:۱۸

پیدا ۱۰:۷-۱۰:۱۷

ایو ۱:۱

متی ۴۸:۵

راهنمایی‌هایی در باره انبیا

^{۱۴} قوم‌هایی که شما سرزمینشان را تصرف می‌کنید به غیبگویان و فالگیران گوش می‌دهند، ولی خداوند، خدایان به شما اجازه نمی‌دهد چنین کنید.^{۱۵} او از میان قوم اسرائیل پیامبری مانند من برای شما خواهد فرستاد و شما باید به او گوش دهید و از او اطاعت کنید.

۱۵:۱۸

لو ۱۹:۲۴

یو ۱:۲۱، ۲۴، ۲۵؛ ۱۴:۶

۵۲:۷

اعما ۳:۲۰-۳:۲۷

عبر ۲:۳

۱۶:۱۸

تث ۲۷:۲۳-۵

^{۱۶} روزی که در دامنه کوه حوریب جمع شده بودید از خداوند خواستید که صدای مهیب او را بار دیگر نشنوید و آن آتش هولناک را در بالای کوه نبینید، چون می‌ترسیدید بمیرید.^{۱۷} پس خداوند به من فرمود: «درخواست آنها بجاست.^{۱۸} من از میان آنها پیامبری مانند تو برای ایشان خواهم فرستاد. به او خواهم گفت که چه بگوید و او سخنگوی من نزد مردم خواهد بود.^{۱۹} فردی که به او گوش ندهد و به پیامش که از جانب من است توجه نکند، او را مجازات خواهم کرد.^{۲۰} هر پیامبری که به دروغ ادعا کند پیامش از جانب من است، خواهد مرد و هر پیامبری که ادعا کند پیامش از جانب خدایان دیگر است باید کشته شود.»

۱۸:۱۸

اعما ۳:۲۱-۲۳

۱۹:۱۸

تث ۱۲:۱۷

عبر ۲۵:۱۲

۲۰:۱۸

تث ۴۱:۱۳

ار ۱۶:۱۵-۲۸

^{۲۱} اگر دودل هستید که پیامی از جانب خداوند است یا نه،^{۲۲} راه فهمیدنش این است: اگر چیزی که او می‌گوید اتفاق نیفتد، پیام او از جانب خداوند نبوده بلکه ساخته و پرداخته خودش است؛ پس، از او نترسید.

۲۲:۱۸

اش ۲۲:۴۱

ار ۹:۲۸

شهرهای پناهگاه

هنگامی که خداوند، خدایان قوم‌هایی را که باید سرزمینشان را بگیرید، نابود کند و شما در شهرها و خانه‌هایشان ساکن شوید،

۱۹

۱:۱۹

تث ۱۰:۶-۱۲:۱۷

طرف خدا سخن می‌گوید؟ (۱) از روش قدیمی قضاوت در باره انبیا استفاده کنیم، یعنی ببینیم آیا گفته آنها به واقعیت می‌پیوندد یا نه. (۲) می‌توانیم سخنان آنها را با کتاب مقدس مقایسه کنیم. خدا هرگز برخلاف گفته خود سخن نمی‌گوید؛ بنابراین اگر کسی چیزی مغایر با کتاب مقدس بگوید، می‌توانیم بدانیم که سخن او از جانب خدا نیست. در اعتماد کردن به این افراد باید مراقب باشیم و بر طبق تعالیم کتاب مقدس و کلیسا، در باره آنها قضاوت کنیم.

۱۵:۱۸ این نبی کیست؟ استیفان برای تأیید ادعای خود که عیسی مسیح واقعاً پسر خدا و مسیح است، از این آیه استفاده کرد (اعمال ۷:۳۷). آمدن عیسی مسیح به دنیا بعدها طرح‌ریزی نشد، بلکه بخشی از نقشه اولیه خدا بود. **۲۲:۲۱-۱۸** امروز نیز همچون روزگار اسرائیل باستان، بعضی ادعا می‌کنند که از جانب خدا پیغام دارند. خدا هنوز هم با قوم خود سخن می‌گوید، اما پیش از آنکه بگوییم که خداوند از طریق شخصی سخن گفته است، باید احتیاط کنیم. چه موقع می‌توانیم بگوییم که کسی از

۳۰:۱۹ آنگاه باید سه شهر بعنوان پناهگاه تعیین کنید تا اگر کسی تصادفاً شخصی را بکشد، بتواند به آنجا فرار کرده، در امان باشد. کشورتان را به سه منطقه تقسیم کنید بطوری که هر کدام از این سه شهر در یکی از آن سه منطقه واقع گردد. جاده‌هایی را که به این شهرها می‌روند خوب نگه دارید.

۳:۲۰
اعد ۶:۳۵
تث ۴۲:۴۱:۴
یوش ۷:۲۰

۴ اگر کسی تصادفاً مرتکب قتل شود می‌تواند به یکی از این شهرها فرار کرده، در آنجا پناه گیرد. مثلاً اگر مردی با همسایه خود برای بریدن هیزم به جنگل برود و سر تبر از دسته‌اش جدا شده، باعث قتل همسایه‌اش گردد، آن مرد می‌تواند به یکی از این شهرها گریخته، در امان باشد. ^۷بدین ترتیب مدعی خون مقتول نمی‌تواند او را بکشد. این شهرها باید پراکنده باشند تا همه بتوانند به آن دسترسی داشته باشند و گر نه مدعی عصبانی، ممکن است قاتل بی‌گناه را بکشد.

۴:۱۹
اعد ۳۴:۳۵

۸ اگر خداوند طبق وعده‌ای که به پدران شما داده است مرزهای سرزمینتان را وسیعتر کند و تمام سرزمینی را که وعده داده است، به شما ببخشد ^۹(البته چنین کاری بستگی دارد به اینکه از کلیه فرمانهایی که امروز به شما می‌دهم اطاعت نموده خداوند، خدایتان را دوست بدارید و دائماً در راه او گام بردارید) در اینصورت باید سه شهر پناهگاه دیگر نیز داشته باشید. ^{۱۰}چنین عمل کنید تا در سرزمینی که خداوند به شما می‌دهد اشخاص بی‌گناه کشته نشوند و خون کسی به گردن شما نباشد.

۸:۱۹
تث ۲۴:۱۱؛ ۲۴:۲۰:۱۲
۹:۱۹
تث ۲۲:۱۱؛ ۱۵:۶

۱۱ اولی اگر کسی از همسایه خود نفرت داشته باشد و با قصد قبلی او را بکشد و سپس به یکی از شهرهای پناهگاه فرار نماید، ^{۱۲}آنگاه ریش سفیدان شهر باید دنبال او فرستاده، او را بازگردانند و تحویل مدعی خون مقتول بدهند تا او را بکشد. ^{۱۳}به او رحم نکنید! اسرائیل را از خون بی‌گناه پاک کنید تا در همه کارهایتان کامیاب باشید.

۱۰:۱۹
اعد ۳۳:۳۵
تث ۹:۱؛ ۲۱:۹

۱۱:۱۹
تث ۲۴:۲۷
۱۲:۱۹
اعد ۲۴:۲۱:۳۵

۱۳:۱۹
تث ۸:۱۳؛ ۱۶:۷

بیشتر درباره شهرهای پناهگاه به توضیحات مربوط به اعداد ۶:۳۵ مراجعه کنید.)

۳۶:۲۰:۱۹ اگر جاده‌هایی که به شهرهای پناهگاه منتهی می‌شد خراب می‌بودند، وجود این شهرها بی‌فایده می‌شد. بیشتر کسانی که به شهرهای پناهگاه می‌آمدند، جانشان واقعاً در خطر بود. جاده‌های خوب تعیین‌کننده مرگ و زندگی شخص بود. «خوب نگه داشتن» به معنای حفاظت مداوم از جاده بود. این جاده‌ها خاکی بودند، و آب می‌توانست آنها را به کلی بشوید؛ گاه نیز سنگ آنها را می‌پوشاند؛ یا شیارهای عمیقی در آنها ایجاد می‌شد. نه فقط مهم بود که چنین نظام عادلانه‌ای وضع شود، بلکه لازم بود امکانات ضروری برای اجرای آنها نیز فراهم آید.

۲۰:۱۹ هر جامعه‌ای باید به مسأله قتل رسیدگی کند. اما جامعه چطور باید با کسانی که بی‌غرض و تصادفاً کسی را کشته‌اند، برخورد کند؟ خدا در این مورد برای قوم اسرائیل راه حلی داشت. از آنجا که در زمان موسی انتقام شخصی معمول بود، خدا به قوم اسرائیل فرمود که بعضی از شهرها را «شهر پناهگاه» اعلام کنند. هر کسی که ادعا می‌کرد تصادفاً کسی را کشته است، می‌توانست به یکی از این شهرها پناه ببرد تا زمانی که عادلانه محاکمه گردد. اگر مشخص می‌شد که مرتکب قتل عمد نشده است، می‌توانست در آن شهر بماند و از کسانی که در پی گرفتن انتقام بودند، در امان باشد. این نمونه‌ای است زیبا از ترکیب عدالت و رحمت خدا. (برای کسب اطلاعات

۱۴هنگامی که وارد سرزمینی شدید که خداوند، خدایتان به شما می‌دهد، مواظب باشید مرزهای ملک همسایه‌تان را که از قدیم تعیین شده است به نفع خود تغییر ندهید.

۱۴:۱۹
تث ۱۷:۲۷
امت ۱۱:۰۲۳

۱۵هرگز کسی را بر اساس شهادت یک نفر محکوم نکنید. حداقل دو یا سه شاهد باید وجود داشته باشند. ۱۶اگر کسی شهادت دروغ بدهد و ادعا کند که شخصی را هنگام ارتکاب جرمی دیده است، ۱۷هر دو نفر باید به نزد کاهنان و قضاتی که در آن موقع در حضور خداوند مشغول خدمتند، آورده شوند. ۱۸قضات باید این امر را بدقت تحقیق کنند. اگر معلوم شد که شاهد دروغ می‌گوید، ۱۹مجازاتش باید همان باشد که او فکر می‌کرد مرد دیگر به آن محکوم می‌شد. به این طریق شرارت را از میان خود پاک خواهید کرد. ۲۰بعد از آن، کسانی که این خبر را بشنوند از دروغ گفتن در جایگاه شهود خواهند ترسید. ۲۱به شاهد دروغگو نباید رحم کنید. حکم شما در اینگونه موارد باید چنین باشد: جان در برابر جان، چشم در برابر چشم، دندان در برابر دندان، دست در برابر دست و پا در برابر پا.

۱۵:۱۹
اعد ۳۰:۳۵
تث ۱۶:۱۷
متی ۱۶:۱۸
قرن ۱:۱۳
۱۶:۱۹
خرو ۱:۲۳
امت ۲۵:۱۴
۱۷:۱۹
تث ۵:۲۱ ؛ ۹:۱۷
۱۹:۱۹
تث ۷:۱۷ ؛ ۵:۱۳
امت ۹:۵
۲۱:۱۹
خرو ۲۳:۲۱
لاو ۲۰:۱۷، ۲۴
متی ۳۸:۵

دستورالعمل‌هایی برای سربازان

۲۰ زمانی که به جنگ می‌روید و در برابر خود لشکری نیرومندتر از خود با اسبها و عرابه‌های جنگی زیاد می‌بینید، وحشت نکنید. خداوند، خدایتان با شماست، همان خدایی که شما را از مصر بیرون آورد. ۲قبل از شروع جنگ، کاهنی در برابر لشکر اسرائیل بایستد و بگوید: ۳«ای مردان اسرائیلی به من گوش کنید! امروز که به جنگ می‌روید از دشمن نترسید و جرأت خود را از دست ندهید؛ ۴چون خداوند، خدایتان همراه شماست. او برای شما با دشمنانتان می‌جنگد و به شما پیروزی می‌بخشد.»

۱:۲۰
تث ۲۰:۲۹؛ ۳۰:۳۳ ؛ ۲۲:۳ ؛ ۱۸:۷
۷:۶؛ ۳۱
یوش ۶:۱۱
۲:۲۰
اعد ۶:۳۱ ؛ ۸:۱۰
۳:۲۰
مز ۳-۱:۲۷
اش ۱۰:۴۱ ؛ ۴:۳۵

۵آنگاه سرداران سپاه باید سربازان را خطاب کرده، چنین بگویند: «آیا در اینجا کسی هست که به تازگی خانه‌ای ساخته، ولی هنوز از آن استفاده نکرده

۵:۲۰
نح ۲۷:۱۲

شده بود. اصل متناسب بودن جرم با مجازات امروز نیز باید رعایت شود.

۱۵:۲۰ بعضی اوقات، مادرست مانند قوم اسرائیل با مخالفت‌های توان‌فرسایی روبه‌رو می‌شویم. در مدرسه، در محل کار، یا حتی در خانه ممکن است خود را در اقلیت و ضعیف احساس کنیم. خدا به قوم اسرائیل یادآوری کرد که همیشه با آنها بوده و قبلاً ایشان را از خطرات آشکار و نهان نجات داده است؛ بدینسان، خدا اعتماد به نفس آنان را تقویت بخشید. اگر بدانیم خدا قادر است حتی بر دشوارترین مسائلی که بر نیروی ما برتری دارند چیره شود، ما نیز می‌توانیم احساس امنیت کنیم.

۲۱:۱۹ چنین نگرشی در مورد مجازات شاید ابتدایی به نظر برسد، اما در آن روزگار که اکثر اقوام از روشهای مستبدانه برای تنبیه مجرمین استفاده می‌کردند، این عملاً گامی بود برای اجرای عدل و انصاف. این رهنمود منعکس‌کننده این واقعیت است که به‌جز توجه به مجازات، جایی هم برای عدل و انصاف در نظر گرفته می‌شد؛ یعنی متضمن این بود که کسانی که قانون را زیر پا می‌گذاشتند، شدیدتر از میزانی که سزاوار جرمشان بود، مجازات نشوند. به همین ترتیب، شاهد دروغین می‌بایست همان مجازاتی را متحمل می‌شد که شخص متهم متحمل

باشد؟ اگر چنین کسی هست به خانه برگردد، چون ممکن است در این جنگ کشته شود و شخص دیگری از آن استفاده کند.^۶ آیا کسی هست که به تازگی تاکستانی غرس کرده، ولی هنوز میوه‌ای از آن نخورده باشد؟ اگر چنین کسی هست به خانه باز گردد، چون ممکن است در این جنگ کشته شود و شخص دیگری میوه آن را بخورد.^۷ آیا کسی به تازگی دختری را نامزد کرده است؟ اگر چنین کسی هست به خانه خود باز گردد و با نامزدش ازدواج کند، چون ممکن است در این جنگ بمیرد و شخص دیگری نامزد او را به زنی بگیرد.^۸ اسپس سرداران بگویند: «آیا در اینجا کسی هست که می‌ترسد؟ اگر چنین کسی هست به خانه باز گردد تا روحیه دیگران را تضعیف نکند.»^۹ پس از نطق سرداران، فرماندهانی برای سپاه تعیین شوند.

۶:۲۰
لاو ۲۳:۱۹

۷:۲۰
تث ۵:۲۴

۸:۲۰
داو ۳:۷

۱۰:۲۰
اسمو ۲۱-۱۷:۲۰

۱۳:۲۰
اعد ۱۱.۷:۳۱
پاد ۱۵:۱۱

۱۴:۲۰
یوش ۲۵:۸ ؛ ۱۴:۱۱
توا ۱۵:۱۳-۱۴

۱۶:۲۰
خرو ۳۱:۲۳
تث ۲:۱۰-۷

۱۸:۲۰
تث ۴:۷ ؛ ۵:۹ ؛ ۳۱:۱۲

۲۰، ۱۹:۲۰
توا ۱۵:۲۶

آنها فرصت دهید خود را تسلیم کنند.^{۱۱} اگر آنها دروازه‌های شهر را به روی شما باز کردند، وارد شهر بشوید و مردم آنها را اسیر کرده، به خدمت خود بگیرید؛^{۱۲} ولی اگر تسلیم نشدند، شهر را محاصره کنید.^{۱۳} هنگامی که خداوند، خدایتان آن شهر را به شما داد، همه مردان آن را از بین ببرید؛^{۱۴} ولی زن‌ها و بچه‌ها، گاو‌ها و گوسفندها، و هر چه را که در شهر باشد می‌توانید برای خود نگه‌دارید. تمام غنایمی را که از دشمن بدست می‌آورید مال شماست. خداوند آنها را به شما داده است.^{۱۵} این دستورات فقط شامل شهرهای دور دست می‌باشد و نه شهرهایی که در خود سرزمین موعود هستند.

^{۱۶} در شهرهای داخل مرزهای سرزمین موعود، هیچکس را نباید زنده بگذارد. هر موجود زنده‌ای را از بین ببرید.^{۱۷} حیثیها، اموریها، کنعانیها، فرزیها، حویها و یبوسیها را بکلی نابود کنید. این حکمی است که خداوند، خدایتان داده است.^{۱۸} منظور از این فرمان آن است که نگذارد مردم این سرزمین، شما را فریب داده، در دام بت‌پرستی و آداب و رسوم قبیح خود گرفتار سازند و شما را وادارند گناه بزرگی نسبت به خداوند، خدایتان مرتکب شوید.

^{۱۹} زمانی که شهری را برای مدت طولانی محاصره می‌کنید، درختان میوه را از بین نبرید. از میوه آنها بخورید، ولی درختان را قطع نکنید. درختان، دشمنان

از دستورات خدا اطاعت کرده بودند، متحمل خونریزی و نابودی کمتری می‌شدند.

۲۰، ۱۹:۲۰ برای جلوگیری از نابودی سرزمین موعود، مردم از قطع بی‌جهت درختان با ارزش میوه منع شدند. سرزمین فلسطین تا پیش از قرون وسطی سرزمینی پر بار و حاصل خیز بود؛ اما در این زمان، صلیبیون اکثر درختزارها

۱۸-۱۳:۲۰ چطور خدایی رحیم و عادل توانست دستور نابودی تمامی مراکز جمعیت را بدهد؟ او برای محافظت قومش از بت‌پرستی که قطعاً ایشان را به نابودی می‌کشاند، این کار را کرد (۱۸:۲۰). در حقیقت، چون اسرائیل این مردم شریر را چنانکه خدا فرمان داده بود، کاملاً از بین نبردند، دائماً مورد ستم آنها قرار گرفتند. اگر همان اول

شما نیستند! اما^{۲۰} درختان دیگر را می‌توانید قطع کنید و از آنها برای محاصره شهر استفاده کنید.

۵- قوانینی برای روابط انسانها طلب آمرزش برای قتلی که قاتلش معلوم نیست

۲۱ در سرزمین موعود، هرگاه جسد مقتولی که قاتلش معلوم نیست در صحرا پیدا شود،^{۳۹} آنگاه ریش سفیدان و قضات با اندازه‌گیری فاصله جسد تا شهرهای اطراف، نزدیکترین شهر را تعیین کنند. ریش سفیدان آن شهر، باید گوساله‌ای را که تا بحال بر آن یوغ بسته نشده بگیرند و آن را به دره‌ای ببرند که در آن آب جاری باشد، ولی زمینش هرگز شخم نخورده و کشت نشده باشد، و در آنجا گردن گوساله را بشکنند.^{۴۰} آنگاه کاهنان نیز نزدیک بیایند، زیرا خداوند، خدای شما ایشان را انتخاب کرده است تا در حضور او خدمت کنند و به نام خداوند برکت دهند و در مرافعه‌ها و مجازاتها تصمیم بگیرند. سپس ریش سفیدان آن شهر، دستهای خود را روی آن گوساله بشویند^{۴۱} و بگویند: «دستهای ما این خون را نریخته و چشمان ما هم آن را ندیده است.^{۴۲} ای خداوند، قوم خود، اسرائیل را که نجات داده‌ای ببخش و آنها را به قتل مردی بی‌گناه متهم نکن. گناه خون این مرد را بر ما نگیر.»^{۴۳} به این طریق با پیروی از دستورات خداوند، شما این گناه را از بین خود دور خواهید ساخت.

۵:۲۱
تث ۱۰:۱۰؛ ۹:۱۷؛ ۱۷:۱۹

۷:۶؛ ۲۱
مز ۶:۲۶
متی ۲۴:۲۷

۸:۲۱
اعد ۳۴:۳۳؛ ۳۵
یونس ۱:۱۴

۹:۲۱
تث ۱۳:۱۹

ازدواج و خانواده

^{۴۴} زمانی که به جنگ می‌روید و خداوند، خدایان دشمنان شما را بدست شما تسلیم می‌کند و شما آنها را به اسارت خود در می‌آورید،^{۴۵} چنانچه در میان اسیران، دختر زیبایی را ببینید و عاشق او بشوید، می‌توانید او را به زنی بگیرید.^{۴۶} او را به خانه خود بیاورید و بگذارید موهای سرش را کوتاه کند، ناخنهایش را بگیرد^{۴۷} و لباسهایش را که هنگام اسیر شدن پوشیده بود عوض کند. سپس یک ماه تمام در خانه شما در عزای پدر و مادرش بنشینند. بعد از آن، می‌توانید

۱۰:۲۱
تث ۱:۲۰

۱۱:۲۱
تث ۱۴:۲۰

۱۲:۲۱
لاو ۱۹:۱۴

اعد ۹:۶

۱۳:۲۱
مز ۱۰:۴۵

۲۱:۹ وقتی جرمی صورت می‌گرفت و مجرم موفق به فرار می‌شد، مسؤولیت آن به گردن کل جامعه می‌افتاد. همچنین اگر در یک شهر محلی خطرناک وجود داشت و کسی در آنجا کشته می‌شد، مردم آنجا هم مسؤول پرداخت غرامت بودند و هم مسؤول جبران خسارت. خدا می‌خواست هر جامعه‌ای نسبت به اتفاقاتی که در پیرامونش می‌افتد شدیداً احساس مسؤولیت کند و برای اصلاح هر شرایطی که از لحاظ فیزیکی، اجتماعی و یا اخلاقی بالقوه مضر است، اقدام لازم را به‌عمل آورد.

را نابود کردند و به این ترتیب مانع باروری دوباره آن شدند. این همان چیزی بود که خدا درباره‌اش هشدار داد.

۲۰:۲۰ باستان‌شناسان بقایای بسیاری از شهرهای مستحکم در کنعان را کشف کرده‌اند. بعضی از آنها باروهای مرتفع (به ارتفاع ۱۰ متر)، خندق‌ها و برجهای مستحکمی داشتند. قوم اسرائیل که به جنگیدن در دشتهای باز عادت داشتند، اکنون می‌بایست تدابیر نظامی جدیدی برای فتح این دژهای عظیم فرا گیرند.

او را به زنی اختیار کنید. ^{۱۴} بعد اگر از او راضی نبودید، نباید او را بفروشید یا مثل برده با او رفتار کنید، زیرا او را به زنی گرفته‌اید؛ پس، بگذارید هر جا می‌خواهد برود.

۱۴:۲۱
خرو ۱۱۸:۲۱
تث ۱۹:۲۲

^{۱۵} اگر مردی دو همسر داشته باشد، و از هر دو صاحب پسر شود و پسر بزرگترش فرزند همسر مورد علاقه‌اش نباشد، ^{۱۶} حق ندارد ارث بیشتری به پسر کوچکترش یعنی پسر زنی که وی او را دوست دارد بدهد. ^{۱۷} او باید دو سهم به پسر بزرگترش که نخستین نشانه قدرتش بوده و حق نخست‌زادگی به او می‌رسد بدهد، ولو اینکه وی پسر همسر مورد علاقه‌اش نباشد.

۱۷:۲۱
پیدا ۳:۴۹

^{۱۸} اگر مردی پسر لجوج و سرکشی داشته باشد که با وجود تنبیهات مکرر والدین، از ایشان اطاعت نکند، ^{۱۹} در اینصورت باید پدر و مادرش او را نزد ریش سفیدان شهر ببرند ^{۲۰} و بگویند: «این پسر ما لجوج و سرکش است، حرف ما را گوش نمی‌کند و به ولخرجی و میگساری می‌پردازد.» ^{۲۱} آنگاه اهالی شهر او را سنگسار کنند تا بمیرد. به این طریق، شرارت را از میان خود دور خواهید کرد و همهٔ جوانان اسرائیل این واقعه را شنیده، خواهند ترسید.

۱۸:۲۱
تث ۱۶:۲۷
امت ۲۴:۲۸ ؛ ۱۲ و ۱۱:۳۰

۲۱:۲۱
لاو ۲۷:۲۰ ؛ ۲۴:۲۴ و ۱۳:۱۴
اعد ۳۵:۱۵

تدفین مجرمین

^{۲۲} اگر مردی مرتکب جرمی شده باشد که جزای آن مرگ است و پس از اعدام، جسد او را به درختی بیاویزند، ^{۲۳} جسد او نباید در طول شب روی درخت بماند. باید همان روز او را دفن کنید، زیرا کسی که بر دار آویخته شده باشد ملعون خداست. پس بدن او را دفن کنید تا سرزمینی که خداوند، خدایتان به شما داده است آلوده نشود.

۲۲:۲۱
آسمو ۹:۶، ۵:۲۱
متی ۶۶:۶، ۵:۲۶
مر ۶۴:۶، ۳:۱۴
۲۳:۲۱
غلا ۱۳:۳

کمک به همسایه

۲۲ اگر گاو یا گوسفند کسی را سرگردان دیدید، وانمود نکنید که آن را ندیده‌اید، بلکه آن را به نزد صاحبش برگردانید. ^۲ اگر صاحبش نزدیک شما زندگی نمی‌کند و یا او را نمی‌شناسید، آن را به مزرعهٔ خود ببرید و در آنجا نگهدارید تا زمانی که صاحبش بدنبال آن بیاید. آنگاه آن را به صاحبش بدهید. ^۳ این قانون شامل الاغ، لباس یا هر چیز دیگری که پیدا می‌کنید نیز می‌شود.

۱:۲۲
خرو ۴:۲۳
لاو ۴:۲۰

قابل تحمل نبود؛ نوجوان نمی‌توانست عنان گسیخته باقی بماند.

۲۲:۱-۳ عبرانیان می‌بایست از حیوانات یا اموال گمشده مراقبت می‌کردند و آنها را به صاحبان قانونی‌شان باز می‌گرداندند. بر عکس، شعار دنیا این است که صاحب

۲۱-۱۸:۲۱ فرزندان نامطیع و سرکش را نزد ریش سفیدان شهر می‌بردند و سنگسار می‌کردند. در کتاب مقدس یا در اسناد باستان‌شناسی هیچ اشاره‌ای نشده به اینکه آیا چنین مجازاتی هرگز به موقع اجرا گذاشته شد یا نه. اما نکته مهم این بود که ناطاعتی و سرکشی در خانواده

اگر کسی را دیدید که سعی می کند گاو یا الاغی را که زیر بار خوابیده است روی پاهایش بلند کند، رویتان را برنگردانید، بلکه به کمکش بشتابید.

قوانین گوناگون

زن نباید لباس مردانه بپوشد و مرد نباید لباس زنانه به تن کند. این کار در نظر خداوند، خدایان نفرت انگیز است.

اگر آشیانه پرنده‌ای را روی زمین افتاده ببینید و یا آشیانه‌ای را روی درختی ببینید که پرنده با جوجه‌ها یا تخم‌هایش در داخل آن نشسته است، مادر و جوجه‌هایش را با هم برندارید؛ مادر را رها کنید برود و فقط جوجه‌هایش را بردارید. اگر چنین کنید زندگی‌تان پربرکت و طولانی خواهد بود.

وقتی خانه تازه‌ای می‌سازید، باید دیوار کوتاهی دورتادور پشت بام بکشید تا از افتادن اشخاص جلوگیری کرده، مسئول مرگ کسی نشوید.

در تاکستان خود بذر دیگری نکارید. اگر کاشتید، هم محصول بذر کاشته شده و هم انگورها تلف خواهد شد.

با گاو و الاغی که بهم یراق شده‌اند شخم نکنید.

الباسی را که از دو نوع نخ، مثلاً پشم و کتان بافته شده است نپوشید.

در چهار گوشه ردای خود باید منگوله بدوزید.

۶:۲۲

لاو ۲۸:۲۲

۹:۲۲

لاو ۱۹:۱۹

۱۰:۲۲

قرن ۱۴:۶

۱۲:۲۲

اعد ۳۹:۳۷:۱۵

متی ۵:۲۳

۱۳:۲۲

تث ۱:۲۴

تخطی از قانون مربوط به ازدواج

اگر مردی با دختری ازدواج کند و پس از همبستر شدن با او، وی را

ایجاد ایمنی بود. آیه ۹: اگر دو بذر مختلف در کنار هم بکارید، یکی از آنها زنده نخواهد ماند، چون گیاه قوی‌تر و بلندتر مانع رسیدن نور خورشید به گیاه دیگر خواهد شد و بیشتر مواد غذایی حیاتی را از خاک خواهد گرفت. آیه ۱۰: الاغ و گاو به خاطر تفاوت‌هایی که در قدرت و اندازه دارند، نمی‌توانند خیش را به‌طور یکنواخت بکشند. آیه ۱۱: دو نوع نخ مختلف به‌طور یکسان ساییده نمی‌شوند و طرز شستشوی هر یک متفاوت از دیگری است. تلفیق آنها در بافت لباس، از عمر آن می‌کاهد. احکام خدا را مقرراتی خشک و اجباری ندانید. دلیلی را که در پشت هر قانون وجود دارد، بیابید. آنها صرفاً برای تعلیم یا ایجاد محدودیت وضع نشدند، بلکه برای محافظت نیز.

چرا خدا همه این احکام درباره گناهان جنسی را به قوانین دیگر اضافه کرد؟ مقررات مربوط به رفتارهای جنسی برای سه میلیون نفر در طول چهل سال

شده گمشده همان کسی است که آن را می‌یابد و کسی که چیزی را گم می‌کند کاری جز تأسف خوردن ندارد. پافراتر گذاشتن از این اصل دنیوی و حفاظت از اموال دیگران، ما را از حرص و طمع حفظ می‌کند.

این آیه در اصل به مسأله نحوه لباس پوشیدن اشاره نمی‌کند، بلکه به این اصل مهم که مرد و زن نباید نقش جنسی خود را وارونه سازند. امروز بعضی‌ها نقش طبیعی خود را قبول ندارند؛ بعضی مردها می‌خواهند زن شوند و بعضی زنها می‌خواهند مرد شوند. آنچه باعث رنجش خدا می‌شود، نحوه پوشش نیست؛ او از این می‌رنجد که افراد بخواهند نقش جنس مقابل را بازی کنند. خدا از خلقت ما به‌صورت مرد و زن به‌طور متفک، هدفی داشت.

اینها قواعدی عملی هستند که برای زندگی روزمره، عادت‌های خوبی را به‌وجود می‌آورند. آیه ۸: از آنجا که مردم از بامهای خود به‌عنوان ایوان استفاده می‌کردند، کشیدن حفاظ، اقدام احتیاطی معقولی برای

متهم کند که قبل از ازدواج با مرد دیگری روابط جنسی داشته است و بگوید: «وقتی با او ازدواج کردم باکره نبود.»^{۱۵} آنوقت پدر و مادر دختر باید مدرک بکارت او را نزد ریش سفیدان شهر بیاورند.

^{۱۶} پدرش باید به آنها بگوید: «من دخترم را به این مرد دادم تا همسر او باشد، ولی این مرد او را نمی‌خواهد^{۱۷} و به او تهمت زده، ادعا می‌کند که دخترم هنگام ازدواج باکره نبوده است. اما این مدرک ثابت می‌کند که او باکره بوده است.» سپس باید پارچه را جلو ریش سفیدان پهن کنند. ریش سفیدان باید آن مرد را شلاق بزنند و محکوم به پرداخت^{۱۹} جریمه‌ای معادل صد مثقال نقره بکنند، چون به دروغ، یک باکره اسرائیلی را متهم ساخته است. این جریمه باید به پدر دختر پرداخت شود. آن زن، همسر وی باقی خواهد ماند و مرد هرگز نباید او را طلاق بدهد.^{۲۰} ولی اگر اتهامات مرد حقیقت داشته و آن زن هنگام ازدواج باکره نبوده است،^{۲۱} ریش سفیدان، دختر را به درخانه پدرش ببرند و مردان شهر او را سنگسار کنند تا بمیرد، چون او در اسرائیل عمل قبیحی انجام داده است و در زمانی که در خانه پدرش زندگی می‌کرد، زنا کرده است. چنین شرارتی باید از میان شما پاک گردد.

^{۲۲} اگر مردی در حال ارتکاب زنا با زن شوهرداری دیده شود، هم آن مرد و هم آن زن باید کشته شوند. به این ترتیب، شرارت از اسرائیل پاک خواهد شد.^{۲۳} اگر دختری که نامزد شده است در داخل دیوارهای شهر توسط مردی اغوا گردد، باید هم دختر و هم مرد را از دروازه شهر بیرون برده، سنگسار کنند تا بمیرند. دختر را بخاطر اینکه فریاد زده و کمک نخواست است و مرد را بجهت اینکه نامزد مرد دیگری را بی‌حرمت کرده است. چنین شرارتی باید از میان شما پاک شود.^{۲۵} و^{۲۶} ولی اگر چنین عملی خارج از شهر اتفاق بیافتد تنها مرد باید کشته شود، چون دختر گناهی که مستحق مرگ باشد مرتکب نشده است. این، مثل آن است که کسی بر شخصی حمله‌ور شده او را بکشد، زیرا دختر فریاد زده و چون در خارج از شهر بوده، کسی به کمکش نرفته است تا او را نجات دهد.^{۲۸} و^{۲۹} اگر مردی به دختری که نامزد نشده است تجاوز کند و در حین عمل غافلگیر شود، باید به پدر دختر پنجاه مثقال نقره بپردازد و با آن دختر ازدواج کند و هرگز نمی‌تواند او را طلاق بدهد.

۲۱:۲۲

لاو ۱۹:۲۹، ۲۱:۹
تث ۱۸:۱۷، ۲۳:۱۸

۲۲:۲۲

لاو ۲۰:۱۰

جز ۱۶:۳۸

یو ۵:۸

۲۳:۲۲

لاو ۱۹:۲۰

تث ۷:۲۰

۲۸:۲۲

خرو ۱۶:۲۲

از هم پیاشد و نابود سازد. گناهی که در حوزه روابط جنسی هستند، بر خلاف تصور بسیاری، تفننی بی‌ضرر در بین لذایذ ممنوعه نیست، بلکه به شدت روابط را از هم می‌پاشد. گناهان جنسی جو احترام، اعتماد، و صداقت را که برای ازدواجی مستحکم و امنیت فرزندان بسیار اساسی است، به هم می‌ریزد و متلاشی می‌سازد.

مسافرت، حیاتی بود. اما وقتی قوم اسرائیل وارد سرزمین موعود شدند و به‌عنوان یک قوم در آنجا ساکن شدند، مقررات فوق به همان اندازه که در سالهای سرگردانی مهم بود، اهمیت داشت. پولس در کولسیان ۳: ۸۵، بر شدید بودن قوانین حاکم بر روابط جنسی برای ایمانداران صحه می‌گذارد، چون گناهان جنسی قدرت دارد که کلیسا را

۳۰ هیچکس نباید با زن پدر خود ازدواج کند، زیرا آن زن به پدر وی تعلق دارد.

۳۰:۲۲
لاو ۸:۱۸؛ ۱۱:۲۰
تث ۲۰:۲۷

مکان مقدس

۲۳ مردی که بیضه‌هایش له شده و یا آلت تناسلی‌اش بریده شده باشد، نباید داخل جماعت خداوند شود. ۲ شخص حرامزاده و فرزندان او تا ده نسل نباید وارد جماعت خداوند شوند.

۱:۲۳
لاو ۲۰:۲۱؛ ۲۴:۲۲

۳ از قوم عمونی یا موآبی هیچکس وارد جماعت خداوند نشود حتی بعد از نسل دهم. ۴ این دستور بدان سبب است که وقتی از مصر بیرون آمدید این قومها با نان و آب از شما استقبال نکردند و حتی بلعام، پسر بعور، اهل فتور را از بین‌النهرین اجیر کردند تا شما را لعنت کند. ۵ ولی خداوند به بلعام گوش نکرد و در عوض چون شما را دوست داشت آن لعنت را به برکت تبدیل نمود. ۶ پس هرگز تا زمانی که زنده هستید نباید با عمونی‌ها و موآبی‌ها صلح کنید و با آنها رابطه‌ی دوستی برقرار نمایید. ۷ ولی ادومی‌ها را دشمن نشمارید، زیرا برادران شما هستند. مصریها را نیز دشمن نشمارید، زیرا زمانی در میان ایشان زندگی می‌کردید. ۸ نسل سوم ادومیها و مصریها می‌توانند به جماعت خداوند داخل شوند.

۳:۲۳
تث ۱:۷
۴:۲۳
اعد ۱۰:۲۳؛ ۱۰:۷
نح ۱:۳
۲ پط ۱۵:۲
یهو ۱۱
۵:۲۳
اعد ۹:۳؛ ۲۲:۳۵

۷:۲۳
لاو ۳۴:۱۹
اعد ۱۴:۲۰
تث ۱۹:۱۰
۸:۲۳
اعد ۴:۱۱

اردوگاهها

۹ در زمان جنگ، مردانی که در اردوگاه هستند باید از هر نوع ناپاکی دوری کنند. کسی که بخاطر انزال شبانه، شرعاً نجس می‌شود باید از اردوگاه خارج گردد ۱۱ و تا غروب بیرون بماند. سپس خود را شسته، هنگام غروب بازگردد. ۱۲ مستراحها باید بیرون اردوگاه باشند. ۱۳ هرکس باید در بین ابزار خود وسیله‌ای برای کندن زمین داشته باشد و بعد از هر بار قضای حاجت، با آن گودالی حفر کند و مدفوعش را بیوشاند. ۱۴ اردوگاه باید پاک باشد، چون خداوند در میان شما قدم می‌زند تا شما را محافظت فرماید و دشمنانتان را مغلوب شما سازد. اگر او چیز ناپسندی ببیند، ممکن است روی خود را از شما برگرداند.

۱۱:۲۳
لاو ۱۶:۵؛ ۱۶

۱۴:۲۳
لاو ۱۲:۲۶

قوانین گوناگون

۱۵ اگر برده‌ای از نزد اربابش فرار کند نباید او را مجبور کنید که برگردد. ۱۶ بگذارید در هر شهری که مایل است در میان شما زندگی کند و بر او ظلم نکنید.

۱۵:۲۳
اسمو ۲:۲۲؛ ۱۰:۲۵

۱۷:۲۳ از دختران اسرائیلی کسی نباید فاحشه شود و از پسران اسرائیلی کسی نباید لواط شود. ۱۸ هیچگونه هدیه‌ای را که از درآمد یک فاحشه یا یک لواط تهیه شده باشد به خانه خداوند نیاورید، چون هر دو در نظر خداوند نفرت‌انگیز هستند.

لاو ۲۲:۱۸ ؛ ۲۳:۲۰
تث ۲۱:۲۲

۱۹:۲۳ وقتی به برادر اسرائیلی خود پول، غذا یا هر چیز دیگری قرض می‌دهید، از او بهره نگیرید. ۲۰ از یک غریبه می‌توانید بهره بگیرید، ولی نه از یک اسرائیلی. اگر این قانون را رعایت کنید خداوند، خدایان زمانی که وارد سرزمین موعود شوید به شما برکت خواهد داد.

خرو ۲۵:۲۲
لاو ۳۶:۲۵

۲۱:۲۳ هنگامی که برای خداوند نذر می‌کنید نباید در وفای آن تأخیر کنید، چون خداوند می‌خواهد نذرهای خود را بموقع ادا کنید. ادا نکردن نذر، گناه محسوب می‌شود. ۲۲ (ولی اگر از نذر کردن خودداری کنید، گناهی انجام نداده‌اید.) ۲۳ بعد از اینکه نذر کردید باید دقت کنید هر چه را که گفته‌اید ادا کنید، زیرا با میل خود به خداوند، خدایان نذر کرده‌اید.

لاو ۴:۵
اعد ۴:۱۵ ؛ ۳۰:۱
جا ۴:۵
متی ۳۳:۵

۲۴ از انگورهای تاکستان دیگران، هر قدر که بخواهید می‌توانید بخورید، اما نباید انگور در ظرف ریخته با خود ببرید. ۲۵ همینطور وقتی داخل کشتزار همسایه خود می‌شوید، می‌توانید با دست خود خوشه‌ها را بچینید و بخورید، ولی حق داس زدن ندارید.

متی ۲۵:۲۳
مر ۲:۲
لو ۱:۶

۲۴ اگر مردی پس از ازدواج با زنی، به عللی از او راضی نباشد، و طلاقنامه‌ای نوشته، به دستش دهد و او را رها سازد او آن زن دوباره ازدواج کند او شوهر دومی نیز از او راضی نباشد و او را طلاق دهد یا بمیرد، ۴ آنگاه شوهر اولش نمی‌تواند دوباره با او ازدواج کند، زیرا آن زن

۱:۲۴
اعد ۲۸:۱۲
تث ۱۳:۲۲-۲۱
ار ۱:۳
ملا ۱۶:۲
متی ۷:۱۹ ؛ ۳۱:۵
مر ۴:۱۰

هشدارهای او را بشنویم؛ باید در مورد روابط جنسی پیش از ازدواج به جوانان هشدار داد، و اهمیت وفاداری به ازدواج را نیز به بزرگسالان گوشزد کرد.

۲۴:۱-۲۴ بسیاری فکر می‌کنند آیه ۱ از طلاق حمایت می‌کند، اما موضوع آیه اول این نیست. این آیه فقط عملی را که از قبل در میان بنی اسرائیل وجود داشت، بدیهی می‌شمارد. منظور این آیه این نیست که مرد را تشویق به طلاق دادن زنش از روی هوس یا هر دلیل دیگری کند. برای درک روح کلام، باید هر چهار آیه را با هم خواند. طلاق برای طرفین ازدواج عملی همیشگی و نهایی بود. زن و شوهری که طلاق می‌گرفتند، اگر بعد از طلاق رابطه زناشویی تازه‌ای با کس دیگری برقرار می‌کردند، نمی‌توانستند دوباره با هم ازدواج کنند (۴:۲۴). این محدودیت برای جلوگیری از ازدواج‌های مجددی صورت می‌گرفت که به‌طور سرسری و بعد از جدایی احمقانه از سر گرفته می‌شد.

۱۸، ۱۷:۲۳ فحشا در قانون خدا نادیده گرفته نشد، بلکه اکیداً ممنوع بود. ممنوعیت چنین عملی شاید برای ما بدیهی به نظر برسد، اما شاید برای قوم اسرائیل چندان بدیهی نبود. تقریباً هر مذهب دیگری که آنها می‌شناختند، این عمل غیراخلاقی را در خود داشت. در حقیقت، زنا جزء تشکیل‌دهنده مراسم عبادتی بسیاری از بت‌پرستان بود. فحشا هدف اصلی خدا را از ایجاد روابط جنسی به مسخره می‌گیرد. فحشا با روابط جنسی را یک عمل فیزیکی منفرد تلقی می‌کند تا عملی مبتنی بر تعهد نسبت به دیگری. ارتباط جنسی خارج از محدوده ازدواج، روابط را از هم می‌پاشد. روابط جنسی در چارچوب ازدواج، اگر با نگرش صحیح با آن برخورد شود، می‌تواند باعث تقویت رابطه زن و شوهر شود. خدا لازم دید که بارها به قوم اسرائیل در مورد روابط جنسی خارج از حریم ازدواج هشدار دهد. ما نیز امروزه هنوز احتیاج داریم که

نجس شده است. خداوند از چنین ازدواجی متنفر است و این عمل باعث می‌شود زمینی که خداوند، خدایتان به شما داده است به گناه آلوده شود.

مردی را که تازه ازدواج کرده است نباید به سرپازی احضار نمود و یا مسئولیتهای بخصوص دیگری به وی محول کرد، بلکه مدت یک سال در خانه خود آزاد بماند و با زنش خوش باشد.

اگر گرفتار سنگ آسیاب خلاف قانون است، چون وسیلهٔ امرار معاش صاحبش می‌باشد. اگر کسی یکی از برادران اسرائیلی خود را بدزدد و با او مثل برده رفتار کند و یا او را بفروشد، این آدم دزد باید کشته شود تا شرارت از میان شما پاک گردد.

اگر کسی به مرض جذام مبتلا شود، باید بدقت آنچه را که کاهنان به او می‌گویند انجام دهد؛ او باید از دستوراتی که من به کاهنان داده‌ام پیروی کند. به خاطر بیاورید آنچه را که خداوند، هنگامی که از مصر بیرون می‌آمدید با مریم کرد.

اگر به کسی چیزی قرض می‌دهید نباید برای گرفتن گرو به خانه‌اش وارد شوید. بیرون خانه بایستید تا صاحب خانه آن را برایتان بیاورد. اگر آن مرد، فقیر بوده، ردایش را که در آن می‌خواهد بعنوان گرو به شما بدهد نباید تا روز بعد، پیش خود نگه دارید بلکه هنگام غروب آفتاب آن را به او بازگردانید تا بتواند شب در آن بخوابد. آنگاه او برای شما دعای خیر خواهد کرد و خداوند، خدایتان از شما راضی خواهد بود.

۵:۲۴
تث ۷:۲۰

۸:۲۴
لاو ۵۹:۱۳

۹:۲۴
اعد ۱۰:۱۲

۱۰:۲۴
تث ۸:۱۵
۱۲:۲۴
خرو ۲۶:۲۲

موجود هستند. خدا می‌گوید که ما باید برای کمک به این نیازمندان هر کاری که می‌توانیم، انجام دهیم. عدالت او به قوم اسرائیل اجازه نمی‌داد که برای گرفتن بهره یا بازپرداخت سریع بدهی بر افراد کم‌بضاعت فشار بیاورند. در عوض، قوانین او هر فرصتی را به فقرا می‌داد که وضع خود را بهتر کنند؛ او برای کمک به کسانی که نمی‌توانستند تغییری در وضع خود به وجود آورند، مقررات زیادی وضع کرد. هیچیک از ما کاملاً از فقرا مجزا نیستیم. حالا که زندگی ما متأثر از آنها است، باید سهم خود را در داشتن رفتار منصفانه با آنها ادا کنیم و مطمئن شویم که احتیاجات آنها بر آورده می‌شود.

۱۳:۱۲:۲۴ اگر قوم اسرائیل می‌خواستند عدالت در مورد خودشان انجام شود، نمی‌بایست از دیگران سودجویی کنند. هر وقت که ما حقوق قانونی خود را می‌طلبیم، باید به فکر نیازهای طرف مقابل خود نیز باشیم. اگر بخواهیم عدالت در مورد دیگران عملی شود، شاید در یابیم که با ما نیز عادلانه‌تر رفتار می‌شود.

۵:۲۴ زوج‌های تازه ازدواج کرده می‌بایست سال اول زندگی مشترک را در کنار هم می‌گذرانند. این قانون برای جلوگیری از قرار گرفتن بار بیش از حد بر رابطه‌ای تازه و تثبیت‌نشده وضع شد و تا فرصتی به زوج جوان داده شود که قبل از رویارویی با مسؤولیت‌های متعدد اجتماعی، رشد کنند و تقویت یابند. باغبان قبل از آنکه نشاء کوچک را در مزرعه بکارد، اول آن را در ظرف کوچکی می‌کارد و می‌گذارد تا ریشه بگیرد. با حفظ رابطه زناشویی در مقابل فشارها و آشفتگی‌های بسیار بیرون، به‌خصوص در آغاز ازدواج، بگذارید روابط زناشویی‌تان رشد کند و مستحکم شود. و نباید از تازه عروس و دامادها انتظارات زیاد داشت یا آنها را زیر فشار گذاشت؛ باید اجازه داد که آنها وقت یا انرژی کافی برای تثبیت پیوند خود داشته باشند.

۲۲-۱۰:۲۴ خدا در سرتاسر عهدعتیق به قومش فرموده که با فقرا با عدالت رفتار کنند. مردم اغلب به ناتوانان و اشخاص نازیبا به چشم افراد باطل نگاه می‌کنند، حال آن که آنها در حقیقت اغلب قربانیان ظلم و شرایط

۱۵و۱۴ هرگز به یک کارگر روزمزد فقیر و محتاج ظلم نکنید، چه اسرائیلی باشد و چه غریبی که در شهر شما زندگی می‌کند. مزدش را هر روز قبل از غروب آفتاب به وی پرداخت کنید، چون او فقیر است و چشم امیدش به آن مزد است. اگر چنین نکنید، ممکن است نزد خداوند از دست شما ناله کند و این برای شما گناه محسوب شود.

۱۶ پدران نباید بسبب گناهان پسرانشان کشته شوند، و نه پسران بسبب گناهان پدرانشان. هر کس باید بسبب گناه خودش کشته شود.

۱۷ با غریبان و یتیمان به عدالت رفتار کنید و هرگز لباس بیوه‌زنی را در مقابل قرضی که به او داده‌اید گرو نگیرید. ^{۱۸} همیشه به یاد داشته باشید که در مصر برده بودید و خداوند، خدایتان شما را نجات داد. به همین دلیل است که من این دستور را به شما می‌دهم.

۱۹ اگر هنگام درو کردن محصول فراموش کردید یکی از بافه‌ها را از مزرعه بیاورید، برای برداشتن آن به مزرعه باز نگردید. آن را برای غریبان، یتیمان و بیوه زنان بگذارید تا خداوند، خدایتان دسترنج شما را برکت دهد. ^{۲۰} وقتی که محصول زیتون خود را از درخت می‌تکانید شاخه‌ها را برای بار دوم تکان ندهید، بلکه باقیمانده را برای غریبان، یتیمان و بیوه زنان بگذارید. ^{۲۱} در مورد انگور تا کستانان نیز چنین عمل کنید. دوباره سراغ تاکی که انگورهایش را چیده‌اید نروید، بلکه آنچه را که از انگورها باقی مانده است برای نیازمندان بگذارید. ^{۲۲} یادتان باشد که در سرزمین مصر برده بودید. به همین سبب است که من این دستور را به شما می‌دهم.

هرگاه بین دو نفر نزاعی درگیرد و آنها به دادگاه بروند، دادگاه باید مجرم را محکوم نماید و بی‌گناه را تبرئه کند. اگر مجرم مستحق شلاق خوردن باشد باید قاضی به او دستور دهد که دراز بکشد و به نسبت جرمی که انجام داده تا چهل ضربه شلاق بخورد؛ ولی نباید بیش از چهل ضربه شلاق بزیند مبادا برادران در نظر شما خوار گردد. ^{۲۵} دهان گاو را هنگامی که خرمن خرد می‌کند نبندید.

۱۶:۲۴
لاو ۱۳:۱۹
متی ۸:۲۰
اتیمو ۱۸:۵
یوش ۴:۵

۱۶:۲۴
۲ پاد ۶:۱۴
توا ۴:۲۵
جز ۲۰:۴، ۱۸
۱۷:۲۴

خرو ۳۰:۲۳، ۲۲:۲۱، ۲۲
تث ۱۷:۱، ۱۷:۱۰
۱۸:۲۴
تث ۲۲:۲۴، ۱۵:۵

۱۹:۲۴
لاو ۱۰:۹، ۱۹
تث ۲۹:۲۸، ۱۴

۲۰:۲۴
لاو ۱۰:۱۹

۲۲:۲۴
تث ۱۵:۱۵، ۱۲:۱۶

۳۱:۲۵
تث ۱۱:۱۷
اعما ۳۳:۱۶
قرن ۲۴:۱۱

۴:۲۵
قرن ۹:۹
اتیمو ۱۸:۵

شاگرد یا یک کارمند هستید؟ سه نکته مهم به شما کمک خواهد کرد تا مسؤولیت خود را ایفا کنید: (۱) بلافاصله بعد از ارتکاب جرم، تنبیه را به اجرا در آورید؛ (۲) درجه تنبیه باید منعکس‌کننده وخامت جرم باشد؛ و (۳) در تنبیه افراط نکنید. تنبیهی که فوری، عادلانه و متعادل باشد، ضمن حفظ شأن فرد متخلف، به هدف اصلی خود نیز دست می‌یابد. ^{۲۵} مقصود این قانون در عهدعتیق چیست؟ از گاو غالباً برای خرد کردن خرمن در خرمنگاه استفاده می‌شد. حیوان

۲۱-۱۹:۲۴ روت با جمع‌آوری خوشه‌هایی که بعد از درو در مزرعه بوعز باقی می‌ماند، برای خودش و نوعی غذا به دست آورد (روت ۲:۲). چون این قانون سالها بعد از نگارش آن نیز رعایت شد، روت که زنی از اجداد مسیح بود، توانست خوراک پیدا کند.

۳۱:۲۵ در نگاه اول، این آیه برای امروز نامربوط به نظر می‌رسد. اما نگاهی دقیق‌تر اصول مهمی را درباره تنبیه آشکار می‌سازد. آیا شما مسؤول تنبیه یک کودک، یک

هرگاه دو برادر با هم در یک جا ساکن باشند و یکی از آنها بدون داشتن پسری بمیرد، بیوه‌اش نباید با فردی خارج از خانواده ازدواج کند، بلکه برادر شوهرش باید او را به زنی بگیرد و حق برادر شوهری را بجا آورد. نخستین پسری که از این ازدواج بدنيا بیايد باید بعنوان پسر برادر فوت شده محسوب گردد تا اسم آن متوفی از اسرائیل فراموش نشود،^۷ ولی اگر برادر متوفی راضی به این ازدواج نباشد، آنگاه آن زن باید نزد ریش سفیدان شهر برود و به آنها بگوید: «برادر شوهرم وظیفه‌اش را نسبت به من انجام نمی‌دهد و نمی‌گذارد نام برادرش در اسرائیل باقی بماند.»^۸ سپس ریش سفیدان شهر آن مرد را احضار کرده، با او صحبت کنند. اگر او باز راضی به ازدواج نشد، زن بیوه باید در حضور ریش سفیدان بطرف آن مرد رفته، کفش او را از پایش درآورد و آب دهان بر صورتش بیاندازد و بگوید: «بر مردی که اجاق خانه برادرش را روشن نگه نمی‌دارد اینچنین شود.»^۹ و از آن پس، خاندان آن مرد در اسرائیل به «خاندان کفش کنده» معروف خواهد شد.

اگر دو مرد با هم نزاع کنند و همسر یکی از آنها برای کمک به شوهرش مداخله نموده، عورت مرد دیگر را بگیرد،^{۱۲} دست آن زن را باید بدون ترحم قطع کرد.

اگر^{۱۳} در کلیه معاملات خود باید از ترازوهای دقیق و اندازه‌های درست استفاده کنید تا در سرزمینی که خداوند، خدایتان به شما می‌دهد زندگی طولانی داشته باشید.^{۱۴} تمام کسانی که در معاملات کلاهبرداری می‌کنند مورد نفرت خداوند می‌باشند.

هرگز نباید کاری را که مردم عمالیک هنگام بیرون آمدن از مصر با شما کردند فراموش کنید.^{۱۸} به یاد داشته باشید که ایشان بدون ترس از خدا با شما جنگیده، کسانی را که در اثر ضعف و خستگی عقب مانده بودند به هلاکت

۵:۲۵

پیدا ۸:۳۸

روت ۱۲:۱۱

متی ۲۴:۲۲

مر ۱۹:۱۲

لو ۲۸:۲۰

۶:۲۵

روت ۵:۴

۱۰:۹:۲۵

روت ۸:۷:۴

۱۲:۲۵

تث ۲:۷

۱۳:۲۵

لاو ۳۵:۱۹

امت ۱۱:۱۱؛ ۱۱:۱۶

حز ۱۱:۱۰:۴۵

۱۶:۲۵

تث ۱۲:۱۸؛ ۵:۲۲

۱۷:۲۵

خرو ۱۶:۸:۱۷

نیست که باید حق او را غیرمنصفانه پرداخت. این آیه کاربرد کلی نیز دارد: با کسانی که برای شما کار می‌کنند، با خساست رفتار نکنید.

۱۰:۵-۲۵ این قانون، حق ازدواج برادرشوهر را توصیف می‌کند، یعنی ازدواج بیوه‌زن با برادر شوهر فوت شده‌اش. هدف از چنین ازدواجی، تداوم نام و میراث مرد فوت شده بود. پیوندهای خانوادگی جنبه مهمی از فرهنگ قوم اسرائیل بود. بهترین راه برای زنده نگه داشتن نام شخص، ایجاد نسل است. اگر بیوه‌زنی با فردی خارج از خانواده ازدواج می‌کرد، نسل شوهر اولش از بین می‌رفت. تامل در پیدایش فصل ۳۸ برای احقاق این حق خود سخت تلاش کرد.

را با میله‌هایی به سنگ آسیاب بزرگی متصل می‌کردند. وقتی حیوان دور سنگ آسیاب حرکت می‌کرد، گندم زیر سمپایش له می‌شد و دانه از سیوس جدا می‌گردید. همزمان، سنگ آسیاب هم گندم را آرد می‌کرد. بستن دهان گاو مانع از خوردن حیوان به‌هنگام کار کردن می‌شد. پولس در عهدجدید از این مثال برای اشاره به کسانی استفاده کرد که در خدمات مسیحی هستند (اقرتینان ۹:۹؛ ۱۰:۹؛ تیموتائوس ۵:۱۷، ۱۸). پولس بر این نکته تأکید داشت که کسانی را که در خدمت مسیحی فعالیت می‌کنند، نباید از مزایای این کار محروم کرد؛ یعنی کسانی که در کار خدمت مسیحی می‌باشند، باید از حمایت مالی برخوردار باشند. اگر کسی در خدمات مسیحی است، به این معنا

رسانیدند.^{۱۹} بنابراین وقتی که خداوند، خدایتان در سرزمین موعود شما را از شر تمامی دشمنانتان خلاصی بخشید، باید نام عمالیق را از روی زمین محو و نابود کنید. هرگز این را فراموش نکنید.

دعا به حضور خدا

۲۶

پس از اینکه وارد سرزمین موعود شده، آن را تصرف کردید و در آن سکونت گزیدید،^{۲۰} باید نوبر محصول برداشتی زمین خود را به مکانی که خداوند بعنوان عبادتگاه خود بر می‌گزیند بیاورید و به خداوند تقدیم کنید. آن را در سبد گذارده، به کاهنی که سر خدمت است بدهید و بگویید: «من اقرار می‌کنم که خداوند، خدایم مرا به سرزمینی که به پدران ما وعده نمود، آورده است.» سپس کاهن سبد را از دست شما گرفته، آن را جلو قربانگاه خداوند، خدایتان بگذارد.^{۲۱} بعد شما در حضور خداوند، خدایتان اقرار کرده، بگویید: «اجداد من ارامیهای سرگردانی بودند که به مصر پناه بردند. هر چند عده آنها کم بود، ولی در مصر قوم بزرگی شدند. مصری‌ها با ما بدرفتاری کردند و ما را برده خود ساختند.^{۲۲} ما نزد خداوند، خدای پدرانمان فریاد برآوردیم و خداوند صدای ما را شنیده، زحمت و مشقت و مشکلاتمان را دید^{۲۳} و ما را با قدرت عظیم خود از مصر بیرون آورد. او در حضور مصریان معجزاتی بزرگ انجام داده، آنها را به وحشت انداخت^{۲۴} و ما را به سرزمین حاصلخیزی که در آن شیر و عسل جاری است آورد.^{۲۵} اکنون ای خداوند، نگاه کن، من نمونه‌ای از نوبر اولین محصولات زمینی را که به من عطا کرده‌ای برایت آورده‌ام.» سپس نمونه را در حضور خداوند، خدای خود گذارده، او را پرستش کنید.^{۲۶} آنگاه بروید و بسبب تمام نعمتهایی که خدا به شما عطا کرده است او را شکر کنید و با خانواده خود و با لایوان و غریبانی که در میان شما زندگی می‌کنند، شادی نمایید.

^{۲۷} هر سه سال یک بار، سال مخصوص عشریه است. در آن سال باید تمام عشریه‌های محصول خود را به لایوان، غریبان، یتیمان و بیوه‌زنان شهرتان

۱۹:۲۵
تث ۹:۱۲

۱:۲۶
تث ۱:۶
۲:۲۶

خرو ۱۹:۱۶، ۲۳؛ ۲۹:۲۲

۵:۲۶
پیدا ۱:۴۳؛ ۲۷:۴۶
تث ۱۰:۱؛ ۲۲:۱۰

۶:۲۶
خرو ۱۲:۱۱، ۱
تث ۲۰:۴

۸:۲۶
تث ۳۴:۴
۹:۲۶

خرو ۱۷:۸، ۳
تث ۴:۲، ۲۷
یوش ۶:۵

۱۱:۲۶
تث ۱۲:۷، ۱۲

۱۲:۲۶
تث ۲۹:۲۸، ۱۴
عبر ۱۰:۹، ۵، ۷

که تاریخچه اعمال خدا در میان قومش را از حفظ بگویید. تاریخچه رابطه شما با خدا چیست؟ آیا می‌توانید واضح و روشن و در چند کلمه به‌طور مختصر بگویید که خدا برای شما چه کرده است؟ دوستی را پیدا کنید که بتوانید سفر روحانی خود را با او در میان بگذارید. هر یک به نوبت داستان خود را برای دیگری نقل کنید. این کار علاوه بر این که شما را تشویق می‌کند و به شما روحیه می‌دهد، کمک خواهد کرد که به درک مشخصی از تاریخچه روحانی شخصی خود دست پیدا کنید.

۳-۱:۲۶ عید نوبر محصولات (لایوان ۹-۱۴) یادآور تمام کارهایی بود که خدا برای قوم اسرائیل کرده بود. وقتی آنها به سرزمین موعود می‌رسیدند، می‌بایست اعتراف‌نامه‌ای را از حفظ می‌گفتند؛ اعتراف‌نامه مذکور به شیوه‌ای جدید بازگوکننده این داستان بود: موجودیت یافتن آنها در مقیاسی کوچک در مصر، تبدیل آنها به قومی قدرتمند، و سفر آنها به منظور فتح و تصاحب سرزمینی که خدا به ایشان داده بود.
۱۰-۵:۲۶ مطابق رسم قوم اسرائیل، هر کس ملزم بود

بدهید تا بخورند و سیر شوند.^{۱۳} سپس در حضور خداوند، خدایتان اعلام کنید: «ای خداوند، همانگونه که امر فرمودی تمام عشریه‌هایم را به لایوان، غریبان، یتیمان و بیوه زنان داده‌ام و از هیچکدام از قوانین تو سرپیچی ننموده آنها را فراموش نکرده‌ام.^{۱۴} از زمانی که شرعاً نجس بودم و وقتی که عزادار بودم، دست به عشریه نزده‌ام و چیزی از آن را برای مردگان هدیه نکرده‌ام. از تو اطاعت کرده‌ام و تمام احکام تو را بجا آورده‌ام. ای خداوند، از آسمان که جایگاه مقدس توست نظر انداخته، قوم خود اسرائیل را برکت بده. این سرزمین حاصلخیز را نیز که طبق وعده‌ات به ما داده‌ای، برکت عطا فرما.»

۱۵:۲۶
۱ پاد ۳۰:۸
۲ توا ۲۷:۳۰
۳ زکر ۱۳:۲

حفظ قوانین خدا

۱۶ امروز خداوند، خدایتان امر می‌فرماید که تمام قوانین او را اطاعت کنید؛ پس شما با تمامی دل و جان آنها را بجا آورید.^{۱۷} امروز اقرار کرده‌اید که او خدای شماست و قول داده‌اید از او پیروی نموده، احکامش را بجا آورید.^{۱۸} خداوند امروز طبق وعده‌اش اعلام فرموده است که شما قوم خاص او هستید و باید تمامی قوانین او را اطاعت کنید.^{۱۹} اگر احکامش را بجا آورید او شما را از همه قومهای دیگر بزرگتر ساخته، اجازه خواهد داد عزت، احترام و شهرت بیابید؛ اما برای کسب این عزت و احترام باید قوم مقدسی برای او باشید.

۱۶:۲۶
تث ۱۷:۵۶
۱۷:۲۶
خرو ۳:۲۴
لاو ۵:۴:۱۸
تث ۱:۵
۱۸:۲۶
تث ۶:۷
۱۹:۲۶
تث ۱۳:۱:۲۸

۶- پاداش اطاعت و عواقب ناطاعتی یادبودی برای قوانین خدا

آنگاه موسی و ریش سفیدان اسرائیل، این دستورات را نیز به قوم دادند و از آنها خواستند تا آنها را بجا آورند:

۲۷

۲۷^۱ و وقتی که از رود اردن عبور کردید و به سرزمین موعود یعنی به سرزمینی که شیر و عسل در آن جاری است رسیدید، سنگهای بزرگی از کف رودخانه بیرون آورید و آنها را بصورت بنای یادبودی در آنطرف رودخانه بر کوه عیبال بر روی یکدیگر قرار دهید. روی سنگها را با گچ بپوشانید و سپس قوانین خداوند را بر آن بنویسید.^۲ در آنجا یک قربانگاه با سنگهای نتراشیده که ابزار آهنی بر آنها نخورده باشد برای خداوند، خدایتان بسازید و قربانی‌های سوختنی برای خداوند، خدایتان بر آن تقدیم کنید.^۳ قربانی‌های سلامتی را نیز بر روی آن ذبح کرده، بخورید و در همانجا در حضور خداوند، خدایتان شادی کنید.^۴ کلیه این قوانین را با خط خوانا روی بنای یادبود بنویسید.»

۲:۲۷
تث ۹:۲۶
یوش ۳۲-۳۰:۸

۷:۲۷
لاو ۱۱:۷
اعد ۸۸:۷ ؛ ۱۴:۶

۹ آنگاه موسی به همراهی کاهنان لاوی خطاب به تمام بنی اسرائیل گفت: «ای اسرائیل بشنو! امروز تو قوم خداوند، خدایت شده‌ای. ۱۰ بنابراین باید از خداوند، خدای خود پیروی نمایی و قوانین او را که امروز به تو می‌دهم اطاعت کنی.»

لاویان با صدای بلند دوازده لعنت را اعلام می‌کنند

۱۱ در همان روز موسی این دستور را به قوم اسرائیل داد:

۱۲ پس از عبور از رود اردن، قبایل شمعون، لاوی، یهودا، یساکار، یوسف و بنیامین باید بر روی کوه جرزیم بایستند و برکات را اعلام کنند ۱۳ و قبایل رئوبین، جاد، اشیر، زبولون، دان و نفتالی باید بر کوه عیبال بایستند و لعنتها را اعلام کنند. ۱۴ آنگاه لاوی‌ها که در بین آنها ایستاده‌اند با صدای بلند به تمام بنی اسرائیل بگویند:

۱۵ «لعنت خدا بر کسی که بتی از سنگ، چوب یا فلز بسازد و مخفیانه آن را پرستش کند، زیرا خداوند از بت پرستی متنفر است.»

و تمامی قوم بگویند: «آمین.»

۱۶ «لعنت خدا بر کسی که نسبت به پدر و مادرش بی‌احترامی کند.»

و تمامی قوم بگویند: «آمین.»

۱۷ «لعنت خدا بر کسی که مرز بین زمین خودش و همسایه‌اش را تغییر دهد.»

و تمامی قوم بگویند: «آمین.»

۱۸ «لعنت خدا بر کسی که شخص نابینا را از راه، منحرف کند.»

و تمامی قوم بگویند: «آمین.»

۹:۲۷

تث ۱۷:۲۶

۱۲:۲۷

تث ۲۶:۱۱

یوش ۳۵:۳۳-۳۸

۱۵:۲۷

خرو ۱۷:۳۴ ؛ ۲۳:۴:۲۰

لاو ۴:۳:۱۹

تث ۱۶:۴ ؛ ۸:۵

۱۶:۲۷

خرو ۱۵:۲۱

لاو ۹:۲۰

تث ۱۸:۲۱

حز ۷:۲۲

۱۷:۲۷

تث ۱۴:۱۹

۱۸:۲۷

لاو ۱۴:۱۹

خدا از روی محبت خود به ما داده است. همان‌طور که ما به فرزندانمان هشدار می‌دهیم که از آتش یا خیابانهای شلوغ دوری کنند، خدا نیز به ما هشدار می‌دهد که از گناه پرهیز کنیم. از قانون طبیعی دنیا می‌توانیم به روشنی درک کنیم که که خطا نسبت به همنوع یا خدا عواقب ناگواری دارد. خدا آنقدر رحیم است که این حقیقت را به‌وضوح به ما می‌گوید. لازم است که سخنان مقتدر او که برخاسته از محبت و رحمت او است، عواقب خطرناک بی‌توجهی به خدا یا بدی کردن به همنوع را به ما گوشزد کند. اما خدا ما را با لعنت‌ها یا عواقب آن به حال خودمان وا نمی‌گذارد. بلافاصله بعد از این لعنت‌ها، برکات بزرگ یا پیامدهای مثبتی را می‌بینیم که در نتیجه زندگی خداپسندانه حاصل می‌شود (۱۴:۱-۲۸). این برکات انگیزه بیشتری برای اطاعت از قوانین خدا به ما می‌دهد. اگرچه ممکن است همه این برکات در طول زندگی ما در این دنیا حاصل نشود، اما آنان که از خدا اطاعت می‌کنند، آن زمان که خدا آسمان و زمین نوین را پدید آورد، به‌طور کامل آنها را خواهند چشید.

۲۷:۹، ۱۰ موسی گفت که چون قوم اسرائیل دیگر اکنون قوم خدا شده‌اند، باید شروع کنند به اطاعت از فرامین خدا. اگر ما تصمیم داریم به خدا ایمان بیاوریم، باید تصمیم بگیریم که از طریق‌های او نیز پیروی کنیم. اعمال ما نشان می‌دهند که ایمان ما عملاً بر چه چیز استوار است. خود را محک بزنید و از خود پیرسید که آیا مردم قادرند تشخیص بدهند که شما عضوی از خانواده خدا هستید.

۲۷:۱۵-۲۶ این لعنت‌ها در واقع یک سلسله سوگند بود که کاهنان آنها را بر زبان می‌آوردند و مردم با گفتن «آمین» قول می‌دادند که از اعمال نادرست دوری گزینند. مردم می‌بایست به قوانین گوش بدهند و بعد، با گفتن آمین یعنی «چنانکه گفته شد بشود»، جواب بدهند. با این کار، آنها مسؤولیت اعمال خود را به گردن می‌گرفتند. بعضی اوقات، با خواندن این لعنت‌ها، این فکر در ما ایجاد می‌شود که خدا بسیار خشن است و منتظر است تا کسی دست از پا خطا کند تا او را به مجازات برساند. اما ما نباید به این مقررات به چشم تهدید نگاه کنیم، بلکه باید آنها را اختطاری دربارہ حقایق ساده زندگی بدانیم که

- ۱۹ «لعنت خدا بر کسی که نسبت به غریبان، یتیمان و بیوه زنان بی‌عدالتی نماید.»
و تمامی قوم بگویند: «آمین.»
- ۲۰ «لعنت خدا بر کسی که با زن پدرش همبستر شود، چون آن زن به پدرش
تعلق دارد.»
و تمامی قوم بگویند: «آمین.»
- ۲۱ «لعنت خدا بر کسی که با حیوانی رابطه جنسی برقرار کند.»
و تمامی قوم بگویند: «آمین.»
- ۲۲ «لعنت خدا بر کسی که با خواهر خود، چه تنی و چه ناتنی، همبستر شود.»
و تمامی قوم بگویند: «آمین.»
- ۲۳ «لعنت خدا بر کسی که با مادر زن خود همبستر شود.»
و تمامی قوم بگویند: «آمین.»
- ۲۴ «لعنت خدا بر کسی که مخفیانه مرتکب قتل شود.»
و تمامی قوم بگویند: «آمین.»
- ۲۵ «لعنت خدا بر کسی که رشوه بگیرد تا فرد بی‌گناهی را به قتل برساند.»
و تمامی قوم بگویند: «آمین.»
- ۲۶ «لعنت خدا بر کسی که قوانین و دستورات خدا را اطاعت نکند.»
و تمامی قوم بگویند: «آمین.»

۱۹:۲۷
خرو ۲۱:۲۲
لاو ۳۳:۱۹
تث ۱۷:۲۴ ؛ ۱۸:۱۰
حز ۷:۲۲
۲۰:۲۷
لاو ۱۱:۲۰ ؛ ۸:۱۸
تث ۳۰:۲۲
۲۱:۲۷
خرو ۱۹:۲۲
لاو ۱۵:۲۰ ؛ ۲۳:۱۸
۲۲:۲۷
لاو ۱۷:۲۰ ؛ ۹:۱۸
۲۳:۲۷
لاو ۱۷:۱۸ ؛ ۱۴:۲۰
۲۴:۲۷
خرو ۱۲:۲۱
لاو ۱۷:۲۴
اعد ۳۰:۳۵
تث ۱۳:۱۹
مز ۴:۶۴
۲۵:۲۷
خرو ۸:۲۳
تث ۱۷:۱۰
۲۶:۲۷
تث ۱۵:۲۸ ؛ ۱:۵
غلا ۱۰:۳

برکاتی که نتیجه اطاعت کردن است

- ۲۸ اگر تمام فرامین خداوند، خدایتان را که امروز به شما می‌دهم بدقت
اطاعت کنید، خداوند شما را قویترین قوم دنیا خواهد ساخت^{۲-۶} و
این برکات را نصیب شما خواهد گردانید:
- شهر و مزرعه‌تان را برکت خواهد داد. فرزندان زیاد، محصولات فراوان و
گله و رمة بسیار به شما خواهد بخشید، و میوه و نانتان را برکت خواهد داد.
خداوند شما را در همه کارهایتان برکت خواهد داد.
- ^۷خداوند، دشمنانتان را در مقابل شما شکست خواهد داد. آنها از یک سو علیه
شما بیرون خواهند آمد، ولی در برابر شما به هفت سو پراکنده خواهند شد.
- ^۸خداوند حاصل دسترنج شما را برکت خواهد داد و انبارهایتان را از غله پر
خواهد ساخت. او شما را در سرزمینی که به شما می‌دهد برکت خواهد داد.
- ^۹اگر اوامر خداوند، خدای خود را اطاعت کنید و در راه او گام بردارید، او
نیز چنانکه وعده داده است شما را قوم مقدس خود خواهد ساخت. ^{۱۰}آنگاه
تمامی مردم جهان خواهند دید که شما قوم خاص خداوند هستید و از شما
خواهند ترسید.

۱:۲۸
خرو ۲۲:۲۳ ؛ ۲۶:۱۵
لاو ۳:۲۶
تث ۱۳:۱۱ ؛ ۱۲:۷
۲:۲۸
لاو ۹:۲۶
تث ۸:۲۸
مز ۳۸:۳۶-۱۰۷
عا ۱۳:۹
۷:۲۸
لاو ۷:۲۶
تث ۳۰:۳۲
یوش ۱۰:۱۰
مز ۲۳:۸۹
۸:۲۸
لاو ۵:۴ ؛ ۲۲:۲۵ ؛ ۲۲:۲۶ ؛ ۵:۴
۹:۲۸
خرو ۵:۱۹
تث ۱۸:۲۶ ؛ ۶:۷

۱۱:۲۸ خداوند در سرزمین موعود نعمت‌های فراوان به شما خواهد بخشید یعنی
 لاو ۹:۲۶
 تئ ۸:۲۸، ۸:۳۰
 ۱۲:۲۸ گشوده، باران را به موقع خواهد فرستاد و شما را در همه کارهایتان برکت
 لاو ۴:۲۶
 تئ ۱۱:۱۴، ۱۱:۲۳
 ۱۳:۲۸ گرفت. ۱۳ چنانچه فقط گوش فراداده، دستورات خداوند، خدایتان را که امروز
 تئ ۱:۲۸، ۴۴
 ۱۴:۲۸ به شما می‌دهم اطاعت کنید، او شما را برتر از دیگران خواهد ساخت. ۱۴ پس
 تئ ۲:۵، ۳۳، ۳۲، ۱۹
 مواظب باشید که از قوانینی که به شما داده‌ام به هیچ وجه سرپیچی نکنید و
 هرگز خدایان دیگر را عبادت و پیروی ننمایید.

لعنت‌هایی که نتیجه ناطاعتی است

۱۵-۱۹ اگر به خداوند، خدایتان گوش ندهید و قوانینی را که امروز به شما
 می‌دهم اطاعت نکنید آنوقت تمام این لعنت‌ها بر سر شما خواهد آمد:
 خداوند شهر و مزرعه‌تان را لعنت خواهد کرد. او میوه و نانتان را لعنت خواهد
 کرد و به شما، فرزندان و محصولات و گله و رمه کم خواهد داد. خداوند، شما
 را در هر کاری که بکنید لعنت خواهد کرد.

۲۰ اگر شرارت ورزیده، خدا را ترک کنید، خداوند نیز در همه کارهایتان شما
 را به مصیبت و اضطراب و ناکامی دچار خواهد کرد تا بکلی از میان بروید.
 ۲۱ آنقدر بیماری در بین شما خواهد فرستاد تا از روی زمینی که بزودی آن
 را تصرف می‌کنید محو و نابود شوید. ۲۲ او شما را گرفتار بیماریهای مهلک
 و تب و التهاب خواهد کرد و خشکسالی و باد سوزان خواهد فرستاد تا
 محصولاتان را از بین ببرند. تمامی این بلاها آنقدر شما را دنبال خواهند کرد
 تا نابود شوید. ۲۳ باران از آسمان نخواهد بارید و زمین زیر پایتان چون آهن،
 خشک خواهد بود. ۲۴ عوض باران، خداوند طوفان خاک و شن خواهد فرستاد
 و شما را هلاک خواهد کرد.

۲۵ خداوند، شما را در مقابل دشمنانتان شکست خواهد داد. از یک سو علیه آنها
 بیرون خواهید آمد، ولی در برابر ایشان به هفت سو پراکنده خواهید شد و
 همه قوم‌های روی زمین با دیدن وضع اسفناک شما هراسان خواهند گردید.
 ۲۶ اجسادتان خوراک پرندگان و حیوانات وحشی خواهد شد و کسی نخواهد
 بود که آنها را براند. ۲۷ خداوند همان دملی را که بر مصریان آورد بر شما
 خواهد فرستاد. او بدنهای شما را به زخمهای گوناگون مبتلا خواهد کرد تا
 خود را بخارناید و علاجی نداشته باشید. ۲۸ خداوند، دیوانگی، کوری و پریشانی
 بر شما مستولی خواهد کرد. ۲۹ در روشنایی آفتاب مثل نابینایی که در تاریکی
 به سختی راه خود را پیدا می‌کند، کور کورانه راه خواهید رفت. در هیچ کاری

۱۵:۲۸

لاو ۱۴:۲۶

تئ ۱۵:۲۷، ۱:۲۸، ۶

یوش ۱۵:۲۳ و ۱۶

۲۰:۲۸

تئ ۸:۱۱، ۲۵:۲۸

۲۱:۲۸

لاو ۲۵:۲۶

اعد ۱۲:۱۴

۱ پاد ۳۷:۸

عا ۱۰:۴

۲۳:۲۸

لاو ۱۹:۲۶

۲۴:۲۸

تئ ۱۷:۱۱

۱ پاد ۱:۱۷

ار ۱:۱۴

۲۵:۲۸

لاو ۳۶:۱۷، ۲۶

توا ۸:۲۹

اش ۱۷:۳۰

ار ۴:۱۵

۲۶:۲۸

مز ۲:۷۹

ار ۳۳:۷، ۴:۱۶، ۷:۱۹

۲۰:۳۴

۲۷:۲۸

خرو ۲۶:۱۵، ۹:۹

لاو ۲۱:۱۳

تئ ۱۵:۷

اسمو ۱۲:۹، ۵

۲۸:۲۸

اش ۱۴:۱۹

۲۹:۲۸

خرو ۲۱:۱۰

ایو ۱۴:۵

مز ۲۳:۶۹

اش ۱۰:۵۹

موفق نخواهید بود. دایم مورد ظلم دیگران واقع شده، امواتان چپاول خواهد گردید. هیچکس به دادتان نخواهد رسید.

^{۳۰} شخص دیگری با نامزدتان ازدواج خواهد کرد و در خانه‌ای که بنا می‌کنید کس دیگری زندگی خواهد کرد. میوهٔ تاکستانی را که غرس کرده‌اید دیگران خواهند خورد ^{۳۱} و گاوهایتان را در برابر چشمانتان سر خواهند برید، ولی حتی یک تکه از گوشت آنها را نخواهید خورد. الاغهایتان را پیش روی

شما به غارت خواهند برد. گوسفندانتان به دشمنانتان داده خواهند شد و کسی نخواهد بود که به داد شما برسد. ^{۳۲} پسران و دخترانتان را در برابر چشمانتان به بردگی خواهند برد و دل‌هایتان در اشتیاق دیدن آنها خون خواهد شد، ولی

کاری از دستتان برنخواهد آمد. ^{۳۳} قومی بیگانه که حتی اسمش را هم نشنیده‌اید محصولاتی را که با هزار زحمت کاشته‌اید، خواهند خورد. همیشه زیر ظلم و ستم خواهید بود. ^{۳۴} با دیدن وضع ناگوار اطراف خود دیوانه خواهید شد.

^{۳۵} خداوند، شما را از سر تا پا به دملهای التیام‌ناپذیر مبتلا خواهد کرد.

^{۳۶} خداوند، شما و پادشاهی را که بر می‌گزینید نزد قومی که نه شما و نه اجدادتان می‌شناختید تبعید خواهد کرد. در آنجا خدایان چوبی و سنگی را پرستش خواهید نمود. ^{۳۷} خداوند، شما را در میان قومها پراکنده خواهد ساخت و مردم با دیدن وضعیتان هراسان خواهند شد و شما در میان قومها رسوا و انگشت‌نما خواهید بود.

^{۳۸} بسیار خواهید کاشت، ولی اندک خواهید دروید، چون ملخها محصولاتتان را خواهند خورد. ^{۳۹} تاکستانها غرس کرده، از آنها مراقبت خواهید نمود، ولی از انگور آنها نخواهید خورد و از شراب آنها نخواهید نوشید، زیرا کرم، درختان را از بین خواهد برد. ^{۴۰} در همه جا درختان زیتون خواهند روید، ولی از آنها

روغنی بدست نخواهید آورد، چون میوه‌شان قبل از رسیدن خواهد ریخت. ^{۴۱} پسران و دختران خواهید داشت، اما آنها را از دست شما خواهند ربود و به اسارت خواهند برد. ^{۴۲} ملخها، درختها و محصولات شما را نابود خواهند کرد.

^{۴۳} غریبانی که در میان شما زندگی می‌کنند روزبروز ثروتمندتر خواهند شد و شما روزبروز فقیرتر. ^{۴۴} آنها به شما قرض خواهند داد، نه شما به آنها. ایشان ارباب خواهند شد و شما نوکر.

۳۰:۲۸

تث ۷:۶:۲۰

ایو ۱۰:۳۱

اش ۲۱:۶۵

ار ۱۰:۸

عا ۱۱:۵

۳۲:۲۸

توا ۹:۲

نح ۵:۲۵

۳۴:۲۸

تث ۲۸:۲۸

۳۵:۲۸

ایو ۷:۲

اش ۱۷:۳

۳۶:۲۸

تث ۲۸:۴

پاد ۱۷:۶۴؛ ۱۲:۲۴؛ ۱۴:

۱۱:۲۵

۳۷:۲۸

تث ۲۲:۲۹

۳۸:۲۸

لاو ۲۰:۲۶

اش ۱۰:۵

یول ۴:۱

میکا ۱۵:۶

۳۹:۲۸

عا ۱۱:۵

میکا ۱۵:۶

۴۱:۲۸

تث ۳۲:۲۸

۴۲:۲۸

تث ۳۸:۲۸

عا ۱۱:۷

۴۴:۲۸

تث ۱۳:۱۲:۲۸

امیدی به آینده ندارند، عاجزانه به ناله نیتید. به خودتان یادآوری کنید که علیرغم همه این چیزها، خدا کنترل نهایی را به دست دارد؛ مسیح روزی باز خواهد گشت تا همه چیز را اصلاح کند.

۳۶:۲۸ این پیشگویی زمانی تحقق یافت که آشوری‌ها و بابلی‌ها، قوم اسرائیل را به سرزمینهای خود به اسارت بردند (۲ پادشاهان ۲۳:۱۷؛ ۱۱:۲۵).

۳۴:۲۸ یکی از لعتهایی که شامل حال کسانی می‌شد که خدا را رد می‌کردند، این بود که آنها با دیدن وضع ناگوار اطراف خود دیوانه می‌گشتند. آیا تا به حال احساس کرده‌اید که اگر یک مورد دیگر از تجاوز، بچه‌زدی، قتل یا جنگ به گوشتان برسد، دیوانه خواهید شد؟ بیشتر شرارت دنیا نتیجه کوتاهی مردم در شناخت و خدمت خدا است. وقتی خبرهای بد را می‌شنوید، مانند بی‌ایمانان که

۴۵ تمامی این لعنتها بر سرتان خواهد آمد تا نابد شوید، زیرا نخواستید از خداوند، خدایان اطاعت کنید و از دستوراتش پیروی نمایید. ^{۴۶} همه این بلاها که دامنگیر شما و فرزندانان می‌شود، درس عبرتی برای دیگران خواهد بود. ^{۴۷} چون در زمان فراوانی، خداوند را با شادی و خوشی خدمت نکردید، ^{۴۸} پس او دشمنانان را بر شما مسلط خواهد کرد تا در گرسنگی و تشنگی، برهنگی و بیچارگی، آنها را بندگی نمایید. یوغی آهنین برگردن شما خواهد بود تا وقتی که نابد شوید.

۴۹ خداوند قومی را از دور دستها به سراغتان خواهد فرستاد، قومی که زبانشان را نمی‌فهمید. ایشان مثل عقاب بر شما فرود خواهند آمد. ^{۵۰} این قوم درنده‌خو، نه به پیران شما رحم خواهند کرد و نه به جوانانان. ^{۵۱} آنها گلگه و محصولاتان را خواهند خورد و شما از گرسنگی خواهید مرد. نه غله‌ای برای شما باقی خواهد ماند، نه شراب تازه‌ای و نه روغن زیتونی، نه گوساله‌ای و نه بره‌ای.

۵۲ تمام شهرهایتان را محاصره خواهند کرد و دیوارهای محکم و بلند آنها را فرو خواهند ریخت، همان دیوارهایی که فکر می‌کردید از شما حفاظت خواهند کرد. ^{۵۳} در آن روزهای سخت محاصره، حتی گوشت پسران و دخترانان را هم خواهید خورد. ^{۵۴} نجیب‌ترین و دلسوزترین مرد، حتی به برادر خود و زن محبوب خویش و بچه‌هایش که هنوز زنده هستند ترحم نخواهد کرد، ^{۵۵} و از دادن قطعه‌ای از گوشتی که می‌خورد یعنی گوشت فرزندانش به آنها امتناع خواهد کرد، چون بخاطر محاصره شهر چیزی برای خوردن ندارد. ^{۵۶ و ۵۷} ظریف‌ترین و لطیف‌ترین زن که رغبت نمی‌کرد حتی نوک پایش را به زمین بگذارد، حاضر نخواهد بود از آنچه می‌خورد به شوهر و فرزندان محبوبش بدهد. جفت نوزاد و کودکی را که تازه بدنیا آورده، از ایشان مخفی خواهد ساخت تا خودش به تنهایی آنها را بخورد. چنین خواهد بود وحشت گرسنگی و پریشانی در زمانی که دشمنان، شما را محاصره کنند.

۵۸ و ۵۹ اگر از اطاعت کلبه‌قوانینی که در این کتاب نوشته شده سرپیچی کنید و از احترام گذاشتن به نام مجید و مهیب خداوند، خدایان امتناع ورزید، آنگاه خداوند بر شما و فرزندانان بلاهای سخت و امراض غیرقابل علاج خواهد فرستاد. ^{۶۰} خداوند، شما را به تمام امراضی که در مصر از آنها می‌ترسیدید دچار خواهد کرد و علاجی نخواهد بود. ^{۶۱} خداوند هر گونه بیماری و بلایی را که وجود دارد، حتی آنهایی را که در این کتاب اسمی از آنها برده نشده به سراغ شما خواهد فرستاد تا نابد شوید. ^{۶۲} اگر چه قبلاً به اندازه ستارگان آسمان، بی‌شمار بودید، تعداد کمی از شما باقی خواهند ماند، زیرا از خداوند، خدایان اطاعت نکردید.

۶۳ همانطور که خداوند از احسان کردن و افزودن شما شادی کرده است،

۴۵:۲۸

لاو ۲۸:۲۶

تث ۲۰:۲۹ ؛ ۲۶:۲۵، ۲۶

۴۷:۲۸

لاو ۱۳:۲۶

تث ۳۶:۲۸

ار ۱۴:۲۸

مراثی ۳:۱

۴۹:۲۸

تث ۳۶:۲۸

اش ۱۸:۷ ؛ ۲۶:۵

ار ۱۵:۵

۵۲:۲۸

۲ یاد ۳۰:۱۹ ؛ ۳۰:۲۵

توا ۱۳:۳۲

ار ۱۸:۱۷ ؛ ۱۰

صف ۱۵:۱۴ ؛ ۱

۵۳:۲۸

لاو ۲۹:۲۶

۵۸:۲۸

لاو ۱۴:۲۶

تث ۱۵:۲۸

۶۰:۲۸

تث ۲۷:۲۱ ؛ ۲۸

۶۲:۲۸

تث ۱۰:۱

۶۳:۲۸

تث ۹:۳۰

ار ۴:۴۵

همانگونه نیز در آنوقت از نابود کردن شما خوشحال خواهد شد و شما از سرزمینی که تصرف می کنید ریشه کن خواهید گشت.^{۶۴} خداوند، شما را در میان تمامی ملتها از یک گوشه عالم تا گوشه دیگر پراکنده خواهد ساخت. در آنجا خدایان دیگر را که نه خود می شناختید و نه پدرانتان، پرستش خواهید کرد، خدایانی که از چوب و سنگ ساخته شده اند.^{۶۵} در میان آن قومها روی آرامش را نخواهید دید، بلکه خداوند به شما دلهایی لرزان و چشمانی گریان و افکاری پریشان خواهد داد.^{۶۶} زندگی شما دائم در خطر خواهد بود، شب و روزتان با ترس سپری خواهد شد و امیدی برای دیدن روشنایی صبح نخواهید داشت.^{۶۷} بخاطر آنچه که می بینید، ترس و وحشت وجود شما را فرا خواهد گرفت. صبحگاهان خواهید گفت: «ای کاش شب می شد!» و شامگاهان: «ای کاش صبح می شد!»^{۶۸} خداوند، شما را با کشتی به مصر خواهد فرستاد هر چند قبلاً گفته بودم که هرگز دیگر مصر را نخواهید دید. در آنجا حاضر خواهید شد حتی خود را به بردگی دشمنانتان بفروشید، اما خریداری نخواهید داشت.

۶۴:۲۸

لاو ۳۳:۲۶

تث ۲۷:۴ ؛ ۳۲:۱۷

نح ۸:۱

ار ۱۳:۱۶

لو ۲۴:۲۱

۶۵:۲۸

مراثی ۳:۱

۶۶:۲۸

عبر ۲۷:۱۰

۶۷:۲۸

تث ۳۴:۲۸

۶۸:۲۸

تث ۱۶:۱۷

ج - دعوت برای سرسپردگی به خدا: سخنرانی سوم موسی (۱:۲۹ تا ۳۰:۳۰)

موسی بعد از مرور شریعت و قوانین خدا، مردم را دعوت به سر سپردن به خدا کرده، ایشان را ترغیب می کند که عهدی را که قبلاً با خدا بسته بودند، گرامی بدارند. دانستن کلام خدا کافی نیست؛ باید از آن اطاعت نیز بکنیم.

موسی عهد خدا را از نو بیان می کند

این است شرایط عهدی که خداوند در سرزمین موآب توسط موسی با قوم اسرائیل بست. این عهد غیر از عهدی بود که قبلاً در کوه

۲۹

۱:۲۹

لاو ۳۴:۲۷

تث ۱:۱ ؛ ۵:۱ ؛ ۱۰:۵

اسرائیل وعده داد که ایشان را تبدیل به ملتی سازد که سایر ملل دنیا بتوانند از طریق آنها خدا را بشناسند؛ این برکتی بود که از این عهد شامل حال بنی اسرائیل می گشت. ایشان نیز قول دادند خدا را دوست بدارند و از او اطاعت کنند تا برکات مادی و روحانی را دریافت نمایند. اینجا موسی این عهد را مرور می کند. خدا هنوز سهمی را که در این عهد داشت، ایفا می کرد (و همیشه ایفا خواهد کرد)؛ اما قوم اسرائیل سهم خود را فراموش می کردند. موسی آن عهد را دوباره بیان کرد تا به مردم هشدار دهد که اگر سهمی را که در آن پیمان داشتند ایفا نکنند، متحمل مجازات شدیدی خواهند شد.

۶۴:۲۸ وقتی مملکت اسرائیل شمالی شکست خورد و آشوری ها ساکنان آن را به اسارت بردند (۷۲۲ ق.م) و ساکنین یهودیه نیز به بابل به اسارت برده شدند (۵۸۶ ق.م)، این هشدار شدید به طرز غم انگیزی به حقیقت پیوست. بعدها در سال ۷۰م، بسیاری از یهودیان در اثر ستم رومیها مجبور به فرار از موطن خود شدند.

۱:۲۹ ۴۰ سال قبل، در کوه سینا، خدا و قوم اسرائیل عهدی با یکدیگر بستند (خروج فصل های ۱۹ و ۲۰). با اینکه این عهد از بخشهای متعددی تشکیل یافته بود (کتابهای خروج، لاویان و اعداد را بخوانید)، اما هدف آن را می توان در یک جمله خلاصه کرد: خدا به قوم

حوريب بسته شده بود.^{۲۹} موسی تمام بنی اسرائیل را احضار کرد و سخنان زیر را به ایشان گفت:

شما با چشمان خود بلاهایی را که خداوند بر سر فرعون و درباریانش آورد، دیدید و شاهد معجزات عظیم خداوند در سراسر مصر بودید. ^{۳۰} ولی تا امروز خداوند دلهایی که بفهمند و چشمانی که ببینند و گوشهایی که بشنوند به شما نداده است. ^{۳۱} خداوند چهل سال شما را در بیابان هدایت کرد. در این مدت نه لباس هایتان کهنه شد و نه کفشهایتان پاره گشت. ^{۳۲} هر چند نانی برای خوردن و شرابی برای نوشیدن نداشتید، اما خداوند روزی شما را می‌رساند تا به شما بفهماند که او خدای شماست.

^{۳۳} زمانی که به اینجا رسیدیم سیحون (پادشاه سرزمین حشبون) و عوج (پادشاه سرزمین باشان) با ما به جنگ برخاستند، ولی ما ایشان را شکست دادیم ^{۳۴} و سرزمینشان را گرفتیم و به قبیله‌های رثوین، جاد و نصف قبیله منسی دادیم. ^{۳۵} شرایط این عهد را اطاعت کنید تا در تمام کارهایتان موفق باشید. ^{۳۶} همگی شما یعنی رهبران، ریش سفیدان، مردان قوم ^{۳۷} همراه با کودکان و همسرانتان و غریبانی که در بین شما زندگی می‌کنند یعنی کسانی که هیزم می‌شکنند و برایتان آب می‌آورند امروز در حضور خداوند، خدایتان ایستاده‌اید. ^{۳۸} اینجا ایستاده‌اید تا به عهدی که خداوند، خدایتان امروز با شما می‌بندد وارد شوید. ^{۳۹} امروز خداوند می‌خواهد شما را بعنوان قوم خود تأیید کند و خدای شما باشد، همانطور که به شما و به پدرانتان، ابراهیم و اسحاق و یعقوب وعده داد. ^{۴۰} این پیمان تنها با شما که امروز در حضورش ایستاده‌اید بسته نمی‌شود بلکه با تمام نسل‌های آینده اسرائیل نیز بسته می‌شود.

^{۴۱} یقیناً به یاد می‌آورید که چگونه در سرزمین مصر زندگی می‌کردیم و پس از خروج از آنجا چطور از میان قوم‌های دیگر گذشتیم. ^{۴۲} شما بتهای قبیح آن سرزمینها را دیدید که از چوب و سنگ و نقره و طلا ساخته شده بودند. ^{۴۳} امروز در میان شما مرد یا زن، خاندان یا قبیله‌ای نباشد که از خداوند، خدایمان برگردد و بخواهد این خدایان را پرستد و با این کار، بتدریج قوم را مسموم کند.

^{۴۴} کسی در میان شما نباشد که پس از شنیدن این هشدارها، آنها را سرسری

۲:۲۹
لاو ۱۸
اعد ۱۹:۱۷
۴:۲۹
اش ۱۰:۶
اعما ۲۶:۲۸
روم ۸:۱۱
۵:۲۹
تث ۴:۲۸
۷:۲۹
اعد ۲۱:۲۱
تث ۵:۲:۱
۸:۲۹
اعد ۳۱:۳۲
تث ۱۲:۳
۹:۲۹
خرو ۵:۱۹
تث ۶:۴
یوش ۷:۱
۱۱:۲۹
یوش ۲۷:۲۳، ۲۱:۹
۱۲:۲۹
تث ۲:۵
۱۳:۲۹
پیدا ۷:۱۷
خرو ۷:۶
تث ۱۸:۲۶
۱۴:۲۹
ار ۳۱:۳۱
عبر ۷:۸
۱۶:۲۹
تث ۴:۲
۱۷:۲۹
خرو ۲۳:۲۰
تث ۳۶:۲۸
۱۸:۲۹
تث ۳۲:۳۲
ار ۱۵:۹
هو ۴:۱۰
عبر ۱۵:۱۲
۱۹:۲۹
اعد ۳۹:۳۰
مز ۱۹:۴۰
امت ۱:۲۹
ار ۱۲:۵

و درد را به‌بار می‌آورد. اما ما می‌توانیم از ریشه گرفتن این بذرها، گناه جلوگیری کنیم. بدین ترتیب که اگر کار خطایی کرده‌اید، آن را فوراً به خدا و دیگران اعتراف کنید. اگر این بذر هیچ وقت خاک خوبی برای رشد کردن پیدا نکند، هرگز میوه تلخ به‌بار نخواهد آورد.

۱۸:۲۹ موسی هشدار داد که اگر فرد یا گروهی از قوم اسرائیل از خدا روگردان شود، این کار همچون بذری است که کاشته می‌شود و میوه تلخی به‌بار خواهد آورد. وقتی ما تصمیم می‌گیریم کاری را انجام دهیم که می‌دانیم خطا است، تخم شرارتی را می‌کاریم که خارج از کنترل، شروع به رشد می‌کند و عاقبت اندوه

بگیرد و فکر کند اگر به راه‌های گستاخانه خود ادامه دهد صدمه‌ای نخواهد دید. این کار او همگی شما را نابود خواهد کرد؛^{۲۰} چون خداوند از سر تقصیرات او نمی‌گذرد بلکه خشم و غیرتش برضد آن شخص شعله‌ور خواهد شد و تمام لعنت‌هایی که در این کتاب نوشته شده بر سر او فرود خواهد آمد و خداوند اسم او را از روی زمین محو خواهد کرد.^{۲۱} خداوند او را از تمامی قبیله‌های اسرائیل جدا خواهد نمود و کلیه لعنت‌هایی را که در این کتاب ذکر شده، بر سر او نازل خواهد کرد.^{۲۲} آنگاه فرزندان شما و نسلهای آینده و غریبانی که از کشورهای دور دست از سرزمین شما عبور کنند، بلاها و بیماریهایی را که خداوند بر این سرزمین نازل کرده است خواهند دید.^{۲۳} آنها خواهند دید که تمام زمین، شوره‌زاری است خشک و سوزان که در آن نه چیزی کاشته می‌شود و نه چیزی می‌روید. سرزمینتان درست مثل سدوم و عموره و ادمه و صبوئیم خواهد بود که خداوند در خشم خود آنها را ویران کرد.^{۲۴} قومها خواهند پرسید: «چرا خداوند با این سرزمین چنین کرده است؟ دلیل این خشم بی‌امان او چه بوده است؟»^{۲۵} در جواب ایشان گفته خواهد شد: «چون مردم این سرزمین عهده‌ی را که هنگام خروج از مصر خداوند، خدای پدرانشان با ایشان بسته بود، شکستند.^{۲۶} ایشان به پرستش خدایانی پرداختند که آنها را قبلاً نمی‌شناختند و خداوند، پرستش آنها را منع کرده بود.^{۲۷} پس خشم خداوند علیه این سرزمین افروخته شد و کلیه لعنت‌های او که در این کتاب نوشته شده، بر سرشان فرو ریخت.^{۲۸} خداوند با خشم و غضب شدید خود، ایشان را از سرزمینشان ریشه کن ساخت و آنها را به سرزمین دیگری راند که تا امروز در آنجا زندگی می‌کنند.»^{۲۹}

اسراری هست که خداوند، خدایمان بر ما کشف نفرموده است، اما او قوانین خود را بر ما و فرزندانمان آشکار نموده است تا آنها را اطاعت کنیم.

۲۰:۲۹
تث ۱۴:۹
۲ پاد ۱۴:۲۷
مز ۱:۷۴؛ ۴:۸۰

۲۲:۲۹
ار ۸:۱۹

۲۳:۲۹
پیدا ۱۹:۲۴
اش ۷:۱؛ ۹:۳۴؛ ۱۱:۶۴

۲۴:۲۹
۱ پاد ۸:۹
۲ توآ ۲۱:۷
ار ۸:۲۲
مراثی ۱۵:۲

۲۵:۲۹
۲ پاد ۹:۱۷
۲ توآ ۱۳:۳۶
ار ۳:۲۰؛ ۳:۵۰؛ ۷:۵۰

۲۷:۲۹
تث ۲۰:۲۹
۲۸:۲۹
۱ پاد ۱۵:۱۴
حز ۱۲:۱۹

۲۹:۲۹
ایو ۱۱:۷۶
مز ۱۴:۲۵؛ ۷۲:۷۸

بازگشت به سوی خداوند

هنگامی که تمام این برکتها و لعنتها اتفاق بیافتد و شما در میان قومهای بیگانه‌ای که خداوند، خدایتان شما را به آنجا رانده است

۳۰

۱:۳۰
لاو ۲۶:۴۰؛ ۴۱:۴۰
تث ۳۰:۴؛ ۳۱:۱۱

به ما نگفته است، اما آنقدر گفته است که برای اطاعت کردن از او کافی باشد. بنابراین، ناطاعتی عملی است از روی اراده، نه از عدم شناخت. از کلام خدا به قدر کافی می‌فهمیم که چه کار باید انجام دهیم. قدم بعدی این است که اطاعت کنیم و آن کارها را انجام دهیم.

۳۰:۱-۶ مضمون آیات ۱-۶ بارها در نوشته‌های انبیا تکرار شده است. با آنکه قوم اسرائیل می‌بایست به خاطر گناہانشان مجازات شده، اسیر شوند و به سرزمینهای دور

۲۹:۲۹ اموری هست که خدا بر آن شده که آنها را برای ما آشکار نسازد، شاید به این دلایل: (۱) ذهن محدود ما نمی‌تواند بعضی از جنبه‌های نامحدود جهان مخلوق خدا را درک کند؛ (۲) دانستن بعضی چیزها ضرورتی برای ما ندارد؛ (۳) از آنجا که خدا نامحدود و دانای مطلق است، واضح است که دانستن هر کاری که او می‌کند برای ما غیرممکن است. این آیه نشان می‌دهد که گرچه خدا هر چیزی را که باید درباره اطاعت کردن از او بدانیم

سخنان مرا به یاد بیاورید^۲ و بسوی خداوند، خدایتان بازگشت نمایید و شما و فرزندانان با تمامی دل فرامینی را که امروز به شما دادم اطاعت کنید،^۳ آنگاه خداوند، خدایتان شما را از اسارت نجات خواهد داد. او بر شما ترحم خواهد کرد و شما را از بین تمام قومهایی که شما را در آنها پراکنده کرده است جمع خواهد نمود.^۴ اگر در دورترین نقاط دنیا هم باشید او شما را جمع می کند^۵ و به سرزمین نیاکانتان باز می گرداند تا دوباره مالک آن شوید. او به شما برکت داده، بیش از پیش شما را خواهد افزود.^۶ او دلهای شما و فرزندانان را پاک خواهد کرد تا خداوند، خدایتان را با تمامی دل و جان دوست بدارید و در آن سرزمین زنده بمانید.

انتخاب مرگ یا زندگی

^۷اگر بسوی خداوند بازگشت نمایید و همه فرامینی را که من امروز به شما می دهم اطاعت کنید خداوند، خدایتان نیز همه این لعنتها را متوجه دشمنانان و کسانی که به شما آزار می رسانند خواهد کرد.^۸ خداوند، خدایتان شما را در تمام کارهایتان برکت خواهد داد و به شما فرزندان بسیار و گله و محصول فراوان عطا خواهد کرد، چون خداوند بار دیگر از شما راضی خواهد شد، همچنانکه از پدران شما راضی بود.^۹ پس فرامینی را که در این کتاب قانون نوشته شده، اطاعت کنید و با تمامی دل و جان بسوی خداوند، خدایتان بازگشت نمایید.^{۱۱} اطاعت از این فرامین، خارج از توانایی و دسترس شما نیست.^{۱۲} چون این قوانین در آسمان نیست که کسی نتواند آنها را پایین

۲:۳۰

لاو ۳:۲۶

تث ۱۶:۲۶

تث ۹:۸

۳:۳۰

پیدا ۱۵:۲۸، ۲۱:۴۸

مز ۴۷:۴۵، ۱۰۶

اش ۸:۵۶

متی ۳۷:۲۳

یو ۵۲:۵۱، ۱۲

۴:۳۰

اش ۶۵:۴۳، ۲۰:۴۸

۱۱:۶۲

۵:۳۰

تث ۱۷:۱۳

ار ۱۴:۲۹، ۳:۳۰

۷:۳۰

خرو ۲۲:۲۳

تث ۱۹:۲۵، ۷:۲۸، ۷:۳۰

۹:۳۰

تث ۱۰:۱۵، ۱۰:۲۹

۱۰:۳۰

تث ۲۹:۴

جز ۲۱:۱۸

۱۴-۱۱:۳۰

اش ۱۹:۴۵

روم ۲۷:۲۵، ۱۶

۱۴-۱۲:۳۰

روم ۸:۱۰

نخواهند یافت. آنگاه رنج و درد، چشمانشان را به روی چیزهایی که خدا همیشه می گفته است، باز می کند. آیا گناه شما را از خدا جدا کرده است؟ اگر چنین است، این آیه به شما اطمینان می دهد که هر چقدر هم که از خدا دور افتاده باشید، خدا می تواند همه چیز را از نو شروع کند، به شرط اینکه به بسوی او باز گردید.

۱۴-۱۱:۳۰ خدا یادآوری می کند که قوانینش آنقدر سخت نیستند که نتوان آنها را به جا آورد؛ او ما را فرامی خواند تا از فرامینش اطاعت کنیم. آیا تا به حال گفته اید که اگر می دانستید خدا چه می خواهد، از او اطاعت می کردید؟ آیا تا به حال شکایت کرده اید که اطاعت کردن برای انسان بیش از حد سخت است؟ اینها بهانه هایی هستند غیر قابل قبول. احکام خدا در کتاب مقدس نوشته شده و در دسترس همه قرار دارد. اطاعت کردن از آنها منطقی و معقول و مفید است. سخت ترین قسمت اطاعت کردن از قوانین خدا، تصمیم گرفتن برای اطاعت است.

تبعید گردند، اما خدا یک روز اجازه خواهد داد به زادگاه خود باز گردند. وقتی قوم اسرائیل بعد از ۷۰ سال اسارت در بابل به سرزمین خود باز گشتند، این پیشگویی تا اندازه ای به تحقق پیوست (عزرا فصل های ۱ و ۲). اما این پیشگویی در بازگشت عیسی مسیح در آخر عالم به طور کامل به تحقق خواهد پیوست. آنگاه همه ایمانداران، یهودی و غیریهودی، از تمام نقاط دنیا یک جا جمع خواهند شد تا مسیح را در پادشاهی نوینش بپرستند.

۶-۱۱:۳۰ موسی به عبرانیان گفت که اگر بخواهند به بسوی خدا باز گردند، او ایشان را خواهد پذیرفت. رحمت خدا باورنکردنی است. رحمت او فراتر از آن چیزی است که بتوان تصورش را کرد. حتی اگر یهودیان عمداً از او دور می شدند و زندگی خود را تباه می ساختند، باز خدا آنان را به بسوی خود باز می گرداند. خدا می خواهد ما را ببخشد و همچنین ما را به بسوی خودش باز گرداند. گویا بعضی از مردم تا وقتی که تمام زندگی شان نابود نشود، این را در

بیاورد تا آنها را بشنوید و اطاعت کنید و در ماورای دریاها هم نیست که بگویید: «چه کسی می‌تواند به آنجا رفته، آنها را برای ما بیاورد تا آنها را بشنویم و اطاعت کنیم؟»^۴ این قوانین به شما بسیار نزدیکند. آنها در دلها و بر لبهایتان هستند تا بتوانید آنها را اطاعت کنید.

^۵امن امروز مرگ و زندگی، بدی و خوبی را در برابر شما قرار داده‌ام تا یکی را برگزینید. ^۶امن امروز به شما دستور داده‌ام که خداوند، خدایتان را دوست داشته در راه او گام بردارید و قوانین او را نگاه دارید تا زنده مانده، قومی بزرگ بشوید و خداوند، خدایتان به شما در سرزمینی که تصرف خواهید کرد، برکت بدهد. ^۷ولی اگر گوش ندهید و اطاعت نکنید و بدنبال خدایان دیگر بروید و آنها را بپرستید، ^۸در اینصورت همین امروز به شما اعلام می‌کنم که یقیناً نابود خواهید شد و در سرزمینی که تصرف می‌کنید، عمری طولانی نخواهید داشت.

^۹زمین و آسمان را شاهد می‌گیرم که امروز زندگی و مرگ، برکت و لعنت را در برابر شما قرار داده‌ام. زندگی را انتخاب کنید تا شما و فرزندانان زنده بمانید. ^{۱۰}خداوند، خدایتان را دوست داشته، از او اطاعت کنید و به او بچسبید، زیرا او زندگی شماست و به شما و فرزندانان در سرزمینی که به پدرانان ابراهیم و اسحاق و یعقوب وعده داده است، عمری طولانی عطا خواهد فرمود.

د- تغییر رهبری: واپسین روزهای زندگی موسی (۱:۳۱ تا ۱۲:۳۴)

موسی که می‌دانست واپسین روزهای زندگی خود را می‌گذراند، سفارشهایی به یوشع می‌کند، و قوانین خدا را به شکل دائمی‌اش ثبت می‌نماید، و سرود ویژه‌ای را به قوم اسرائیل تعلیم می‌دهد. به این ترتیب، موسی مردم را برای رحلتش آماده می‌سازد. به همین شکل، ما نباید بگذاریم دیگران برای رشد روحانی‌شان به ما متکی شوند، بلکه به آنها کمک کنیم که به خدا متکی باشند.

موسی رهبری را به یوشع می‌سپارد

موسی در ادامه سخنان خود به قوم اسرائیل چنین گفت: «من اکنون صد و بیست سال دارم و دیگر قادر نیستم شما را رهبری کنم.

۳۱

۲:۳۱

تث ۳۷:۱ ؛ ۷:۳۴
اعما ۲۳:۷ ؛ ۳۰

تصمیم بگیریم که از او پیروی کنیم یا او را رد نماییم. اما مرگ و زندگی ما به این تصمیم بسته است. خدا از ما می‌خواهد که بر این امر واقف باشیم، چون او دوست دارد همه ما زندگی را انتخاب کنیم. در هر شرایطی از زندگی که باشیم، باید هر روز تصمیم خود را تجدید کنیم.

۲۰، ۱۹:۳۰ موسی تمام کارهایی را که خدا برای قوم اسرائیل کرده بود، به یاد ایشان آورد. او از آنها دعوت کرد که اطاعت از خدا را انتخاب کنند و بدینسان پیوسته طعم برکات او را بچشند. خدا اراده‌اش را بر هیچ کس تحمیل نخواهد کرد. او به ما اجازه می‌دهد که خودمان

۳:۳۱
اعد ۱۸:۲۷
تث ۲۸:۳ ؛ ۹:۳۴
یوش ۲:۱ ؛ ۷:۳

خداوند به من گفته است از رود اردن عبور نخواهم کرد.^۳ خود خداوند شما را رهبری خواهد نمود و قوم‌هایی را که در آنجا زندگی می‌کنند نابود خواهد کرد و شما سرزمین ایشان را به تصرف خود درخواهید آورد. طبق فرمان خداوند، یوشع رهبر شما خواهد بود. خداوند همانطور که سیحون و عوج، پادشاهان اموری را هلاک ساخته، سرزمینشان را ویران نمود، قوم‌هایی را نیز که در این سرزمین زندگی می‌کنند نابود خواهد کرد. خداوند، ایشان را به دست شما تسلیم خواهد کرد و شما باید طبق دستوری که داده‌ام با آنها رفتار کنید. قوی و دلیر باشید. از ایشان ترسید. خداوند، خدایان با شما خواهد بود. او شما را تنها نخواهد گذاشت و ترک نخواهد کرد.»

۶:۳۱
تث ۱:۲۰
عبر ۵:۱۳

۷:۳۱
تث ۳۸:۱ ؛ ۲۸:۳

آنگاه موسی یوشع را احضار کرده، در حضور تمامی قوم اسرائیل به او گفت: «قوی و دلیر باش، زیرا تو این قوم را به سرزمینی که خداوند به اجدادشان وعده داده است رهبری خواهی کرد تا آنجا را تصرف کنند.^۸ ترسان نباش، زیرا خداوند با تو خواهد بود و پیشاپیش تو حرکت خواهد کرد. او تو را تنها نخواهد گذاشت و ترک نخواهد کرد.»

موسی قوانین خدا را ثبت می‌کند

۹:۳۱
اعد ۶:۵؛ ۴
تث ۱۰:۱
۱۰:۳۱
تث ۱۲:۱۲ ؛ ۵:۴ ؛ ۱۰:۱۵

آنگاه موسی قوانین خدا را نوشت و آن را به کاهنان لاوی که صندوق عهد خداوند را حمل می‌کردند و نیز به ریش سفیدان اسرائیل سپرد. او^{۱۰} و به ایشان فرمود: «این قوانین را در پایان هر هفت سال، یعنی در سالی که قرضها بخشیده می‌شود، هنگام عید خیمه‌ها که تمام قوم اسرائیل در حضور خداوند در مکانی که او برای عبادت تعیین می‌کند جمع می‌شوند، برای آنها بخوانید.^{۱۲} تمام مردان، زنان، بچه‌ها و غریبانی را که در میان شما زندگی می‌کنند جمع کنید تا قوانین خداوند را بشنوند و یاد بگیرند که خداوند، خدایان را احترام نمایند و دستوراتش را اطاعت کنند.^{۱۳} چنین کنید تا بچه‌هایتان که با این قوانین آشنایی ندارند آنها را بشنوند و بیاموزند که در سرزمین موعود تا هنگامی که زنده‌اند، خداوند را احترام نمایند.»

۱۲:۳۱
تث ۱۰:۴ ؛ ۱۱:۲۹

قوانین، آنها را زیر پا بگذارد. برای تحقق بخشیدن به هدف و اراده خدا در زندگی خود، باید مضمون و محتوای کلام او را در قلب و فکر خود داشته باشیم. این مرحله برای عبرانی‌ها از کودکی آغاز می‌شد. تعلیم به کودکانمان و نوایمانان باید یکی از اولویتهای مهم زندگی‌مان باشد. باید بهترین معلمین و عالی‌ترین امکانات و تمام فکر خود را برای این منظور به کار بگیریم که به آنها نشان دهیم چطور در موقعیتهای مختلف زندگی خود از خدا پیروی کنند.

۱۳-۱۰:۳۱ شریعت و احکام خدا را برای همه جماعت خواندند تا هر کس، از جمله کودکان، بتواند آن را بشنوند. هر هفت سال، تمام قوم با هم جمع می‌شدند و به کاهن که قوانین خدا را برای ایشان می‌خواند، گوش فرا می‌دادند. در آن روزگار، نه کتابی بود و نه کتاب‌فروشی؛ مردم برای آموختن مطلبی، می‌بایست به شنیدن و حفظ کردن آن اکتفا کنند. به حافظه سپردن بخش مهمی از عبادت بود، چون اگر همه قوانین را می‌دانستند، کسی نمی‌توانست به بهانه بی‌اطلاعی از

پیشگویی ناطاعتی قوم اسرائیل

۱۴:۳۱ آنگاه خداوند به موسی فرمود: «پایان عمرت نزدیک شده است. یوشع را بخوان و با خود به خیمهٔ عبادت بیاور تا دستورات لازم را به او بدهم.» پس موسی و یوشع به خیمهٔ عبادت وارد شدند.

۱۴:۳۱
اعد ۱۳:۲۷
تث ۵:۳۴

۱۵:۳۱ خداوند عبادت، خداوند در ابر ظاهر شد و ابر، بالای در خیمه ایستاد. ۱۶:۳۱ سپس خداوند به موسی گفت: «تو خواهی مرد و به پدرانت ملحق خواهی شد. بعد از تو، این قوم در سرزمین موعود به من خیانت کرده، به پرستش خدایان بیگانه خواهند پرداخت و مرا از یاد برده، عهدی را که با ایشان بسته‌ام خواهند شکست. ۱۷:۳۱ آنگاه خشم من بر ایشان شعله‌ور شده، ایشان را ترک خواهم کرد و رویم را از ایشان برخوام گرداند تا نابود شوند. سختیها و بلاهای بسیار بر ایشان نازل خواهد شد بطوری که خواهند گفت: خدا دیگر در میان ما نیست. ۱۸ من بسبب گناه بت پرستی‌شان رویم را از ایشان بر می‌گردانم.

۱۵:۳۱
خرو ۱۰:۱۶
۱۶:۳۱
تث ۵۰:۳۲ ؛ ۲۵:۴
دو ۶:۱۰ ؛ ۱۱:۲

۱۷:۳۱
دو ۱۴:۲۲-۱۴

۱۹ «اکنون کلمات این سرود را که به تو می‌دهم بنویس و به مردم اسرائیل یاد بده تا هشدار به آنها باشد. ۲۰ زمانی که ایشان را به سرزمینی که به پدرانشان وعده داده بودم آوردم، یعنی به سرزمینی که شیر و عسل در آن جاری است و پس از اینکه سیر و فربه شدند و به پرستش خدایان دیگر پرداختند و مرا رد نموده، عهد مرا شکستند ۲۱ و به سختیها و بلاهای بسیار دچار شدند، در آن هنگام، این سرود دلیل محنت‌هایشان را به یاد آنها خواهد آورد. این سرود از نسلی به نسل دیگر، سینه به سینه نقل خواهد شد. من از همین حالا، حتی قبل از اینکه وارد سرزمین موعود شوند، افکار ایشان را می‌دانم.»

۲۰:۳۱
تث ۱۲:۱۰-۱۱ ؛ ۱۹:۱۰-۱۱ ؛ ۱۷:۱۶-۱۱

۲۲ پس در همان روز، موسی کلمات سرود را نوشت و آن را به قوم اسرائیل یاد داد. ۲۳ سپس خداوند به یوشع فرمود: «قوی و دلیر باش، زیرا تو باید مردم اسرائیل را به سرزمینی که من به ایشان وعده داده‌ام هدایت کنی، و من با تو خواهم بود.»

۲۱:۳۱
لاو ۴:۲۶-۴:۱۰

۲۴ وقتی که موسی کلیهٔ قوانینی را که در این کتاب ثبت شده است نوشت، ۲۵ به لایوانی که صندوق عهد خداوند را حمل می‌کردند فرمود: ۲۶ «این کتاب قانون را بعنوان هشدار جدی به قوم اسرائیل، در کنار صندوق عهد خداوند،

۲۵:۳۱
تث ۹:۳۱

جاسوس که اول بار وارد سرزمین شدند، فقط او و کالیب ایمان داشتند که خدا می‌تواند به بنی اسرائیل کمک کند تا سرزمین موعود را به تصرف در آورند (اعداد ۱:۱۳ تا ۱۴:۳۰). او قوی و شجاع بود چون می‌دانست خدا با او است، و ایمان داشت که خدا به همه چیزهایی که به قوم اسرائیل وعده داده بود، عمل خواهد کرد.

۲۳:۳۱ یوشع تعیین شده بود که رهبری قوم اسرائیل را بر عهده بگیرد و مردم را به سرزمین موعود هدایت کند (موسی به خاطر ناطاعتی‌اش نمی‌توانست وارد سرزمین موعود شود، اعداد ۱۲:۲۰). یوشع که اول بار در خروج ۹:۱۷ از او نام برده شده، سالهای متعددی خدمتگزار موسی بود (یوشع ۱:۱). یکی از ویژگی‌های مهم او، ایمان او بود. به‌عنوان یکی از آن دوازده

خدایان قرار دهید.^{۲۷} چون می‌دانم که این قوم چقدر یاغی و سرکشند. اگر امروز که در میان ایشان هستم نسبت به خداوند اینچنین یاغی شده‌اند، پس، بعد از مرگ من چه خواهند کرد.^{۲۸} اکنون کلیه رهبران و ریش سفیدان قبیله‌هایتان را احضار کنید تا این سخنان را به ایشان بگویم و زمین و آسمان را بر ایشان شاهد بگیرم.^{۲۹} می‌دانم که پس از مرگ من، خود را بکلی آلوده کرده، از دستوراتی که به شما داده‌ام سرپیچی خواهید کرد. در روزهای آینده، مصیبت گریبان‌گیر شما خواهد شد، زیرا آنچه را که خداوند نمی‌پسندد همان را انجام خواهید داد و او را بسیار غضبناک خواهید کرد.»

سرود موسی

^{۳۰} سپس موسی این سرود را برای تمام جماعت اسرائیل خواند:

۳۲ ای آسمان گوش بگیر تا بگویم،
و ای زمین سخنان مرا بشنو!

^۱تعلیم من مثل باران خواهد بارید
و مانند شبنم بر زمین خواهد نشست.
کلام من مثل قطره‌های باران بر سبزه تازه،
و مانند نم‌نم باران بر گیاهان فرو خواهد ریخت.

^۲نام خداوند را ستایش خواهم کرد،
و قوم او عظمت وی را وصف خواهند نمود.
خداوند همچون صخره‌ای است و اعمالش کامل و عادل،
اوست خدای امین و دادگر، از گناه مبرا و با انصاف.

^۳قوم او فاسد شده، باعث ننگ او گشته‌اند،
آنها دیگر فرزندان او نیستند، بلکه قومی هستند کجرو و متمد.
^۴ای قوم احمق و نادان!

آیا اینچنین از خدای خود قدردانی می‌کنی؟

۲۷:۳۱
تث ۱۴:۱۳، ۱۷:۶؛ ۹

۲۸:۳۱
تث ۱۹:۳۰؛ ۱:۳۲

۲۹:۳۱
تث ۵:۳۲

۱:۳۲
تث ۲۶:۴
اش ۲:۱

۲:۳۲
مز ۶:۷۲
اش ۱۰:۵۵

۳:۳۲
پیدا ۲۵:۱۸
خرو ۶:۵؛ ۳۴
تث ۲۴:۳؛ ۲۵:۲۳؛ ۵

۴:۳۲
پیدا ۲۴:۴۹
تث ۱۸:۳۲
اسمو ۲:۲۲

۵:۳۲
تث ۲۷:۳۱؛ ۲۵:۴
متی ۱۷:۱۷

۶:۳۲
تث ۲۸:۳۲؛ ۳۱:۱

۱:۳۲ موسی نه تنها پیامبری بزرگ بود، بلکه در سرود خواندن نیز پیشقدم بود. او بعد از سه وعظ، پیغامش را به شکل سرود ارائه داد. بعضی اوقات، تکرار مطلبی به شکلی دیگر، به خاطر سپردن آن را آسانتر می‌سازد. این سرود خلاصه‌ای از تاریخ اسرائیل را ارائه می‌دهد. این سرود اشتباهات آنها را به ایشان یادآوری می‌کند، به آنها هشدار می‌دهد که از تکرار آنها اجتناب کنند، و به آنها امید می‌دهد، امیدی که فقط در اعتماد کردن به خدا یافت می‌شود.

۲۹-۲۷:۳۱ موسی می‌دانست که قوم اسرائیل علی‌رغم تمام کارهای عظیمی که از خدا دیده بودند، باطناً سرکشند. آنها مستحق تنبیه خدا بودند، گرچه اغلب به جای تنبیه، رحمت خدا شامل حالشان می‌شد. ما نیز به‌طور طبیعی نافرمان و سرکش هستیم. ما در سرتاسر زندگی خود با گناه در کشمکش به سر می‌بریم. ماهی یک بار یا هفته‌ای یک بار توبه کردن کافی نیست. ما باید مرتب گناهان خود را به خدا اعتراف کنیم و بگذاریم رحمت او ما را نجات بخشد.

آیا او پدر و خالق تو نیست؟
 آیا او نبود که تو را بوجود آورد؟
 روزهای گذشته را به یاد آر،
 از پدران خود پیرس تابه تو بگویند،
 از ریش سفیدان سوال کن تا به تو جواب دهند.
 خدای متعال، زمین را بین قومها تقسیم کرد
 و مرزهای آنها را تعیین نمود،
 اولی قوم اسرائیل را برگزید تا ملک او باشد.
 او اسرائیل را در بیابان خشک و سوزان یافت،
 او را دربر گرفت و از او مراقبت کرد،
 و مانند مردمک چشم خود از او محافظت نمود،
 درست مانند عقابی که جوجه‌هایش را به پرواز در می‌آورد،
 و بالهای خود را می‌گشاید تا آنها را بگیرد و با خود ببرد.
 او قوم خود را خودش رهبری نمود
 و هیچ خدای دیگری با وی نبود.
 خداوند به آنها کوهستانهای حاصلخیز بخشید
 تا از محصول آنها سیر شوند.
 او به ایشان عسل از میان صخره،
 و روغن از میان سنگ خارا داد.
 بهترین گاو و گوسفندان را به آنان بخشید
 تا از آنها شیر و کره فراوان بدست آورند.
 قوچها و بزها و بره‌های فربه،
 عالیترین گندمها و مرغوبترین شرابها را به آنها عطا فرمود.
 اما بنی اسرائیل سیر شده، یاغی گشتند،
 فربه و تنومند و چاق شده،
 خدایی را که آنها را آفریده بود ترک نمودند،
 و «صخره نجات» خود را به فراموشی سپردند.
 آنها با بت پرستی قبیح خود،
 خشم و غیرت خداوند را برانگیختند.
 به بتها که خدا نبودند قربانی تقدیم کردند
 به خدایان جدیدی که پدرانشان هرگز آنها را نشناخته بودند،
 خدایانی که بنی اسرائیل آنها را پرستش نکرده بودند.
 آنها خدایی را که «صخره» شان بود

۷:۳۲

تث ۱۹:۱۸، ۲:۸

۹:۳۲

تث ۲۱:۱۹، ۱

۱۶:۱۰

ار ۱۶:۱۰

۱۰:۳۲

مز ۸:۱۷

۱۱:۳۲

خرو ۴:۱۹

مز ۸:۱۷، ۴:۹۱

۱۲:۳۲

تث ۳۶:۴

اش ۱۲:۴۳

۱۳:۳۲

ایو ۶:۲۹

مز ۱۶:۸۱

۱۴:۳۲

مز ۱۴:۱۴۷

۱۵:۳۲

داو ۶:۱۰

۱۶:۳۲

مز ۵۸:۷۸، ۲۹:۱۰۶

۱۷:۳۲

لاو ۷:۱۷

اقرن ۲۰:۱۰

۱۸:۳۲

مز ۲۱:۱۰۶

تث ۱۱:۸، ۴:۳۲

و ایشان را بوجود آورده بود،
فراموش کردند.

^{۱۹}وقتی خداوند دید که پسران و دخترانش چه می کنند،
خشمگین شده از آنان بیزار گشت.

^{۲۰}او فرمود: «آنها را ترک می کنم تا هر چه می خواهد بر سرشان بیاید،
زیرا آنها قومی یاغی و خیانتکار هستند.

^{۲۱}آنها با پرستش خدایان بیگانه و باطل،
خشم و غیرت مرا برانگیختند،

من نیز با محبت نمودن قومهای بیگانه و باطل
آنها را به خشم و غیرت می آورم.

^{۲۲}خشم من افروخته شده، زمین و محصولش را خواهد سوزانید،
و تا اعماق زمین فرو رفته، بنیاد کوهها را به آتش خواهد کشید.

^{۲۳}«بلا یا بر سر ایشان خواهم آورد

و تمام تیرهای خود را بسوی ایشان پرتاب خواهم کرد.

^{۲۴}آنها را با گرسنگی و تب سوزان و مرض کشنده از پای در خواهم آورد.

حیوانات وحشی را به جان آنها خواهم انداخت

و مارهای سمی را خواهم فرستاد تا ایشان را بگزند.

^{۲۵}در بیرون، شمشیر دشمنان، کشتار خواهد کرد

و در درون خانهها وحشت حکمفرما خواهد بود.

پسران و دختران، کودکان و پیران، نابود خواهند شد.

^{۲۶}می خواستم آنها را بکلی هلاک کنم،

بطوری که یاد آنها نیز از خاطرها محو گردد،

^{۲۷}ولی فکر کردم که شاید دشمنان بگویند:

۱۹:۳۲

لاو ۲۶:۳۰

مز ۱۰۶:۴۰

۲۰:۳۲

تث ۳۲:۵

متی ۱۷:۱۷

۲۱:۳۲

ایاد ۱۶:۱۳، ۲۶

روم ۱۹:۱۰

۲۲:۳۲

لاو ۲۶:۲۰

مز ۱۸:۱۷، ۱۸

۲۳:۳۲

لاو ۲۶:۱۸

تث ۲۸:۱۵-۱۹

اسمو ۲:۱۵

مز ۸۵:۵

۲۴:۳۲

تث ۲۸:۵۳

مز ۹۱:۶

۲۵:۳۲

توا ۳۶:۱۷

مراثی ۱:۲۰، ۲:۲۱

جز ۷:۱۵

۲۶:۳۲

تث ۴:۲۷، ۲۸:۶۴

تنوع در عبادت

عبادت قوم اسرائیل هر پنج حس را در بر می گرفت. چنین عبادتی معنا و مفهوم مراسم مذهبی را دو چندان می کرد و تصویر شگفت‌انگیزی ارائه می داد از این حقیقت که عبادت تمام زندگی ما را تحت تأثیر قرار می دهد. این جدول نشان می دهد که چگونه شیوه عبادت قوم اسرائیل بر هر پنج حس انسان اثر می گذاشت.

بینایی

شنوایی

بساوایی

بویایی

چشایی

زیبایی و معنای نمادین خیمه عبادت؛ هر رنگ و هر پرده رنگی معنایی داشت

استفاده از موسیقی؛ دستورالعمل‌هایی برای استفاده از انواع آلات موسیقی وجود داشت و کتاب مقدس سرودهای زیادی را ثبت کرده است

به‌هنگام قربانی کردن حیوانات، آنها باید سر حیوان را لمس می کردند؛ این کار نماد این حقیقت بود که آن حیوان جای آنها را می گیرد

قربانی‌ها را می سوزانند و از سوزاندن آنها بوی خوش و آشنایی به مشام می رسد

اعیاد اسرائیل حالت بزرگداشت و یادواره داشت؛ از اینرو بیشتر غذاهایی که در اعیاد خورده می شد، جنبه نمادین داشت

قدرت ما بود که آنها را نابود کرد نه قدرت خداوند.»

^{۲۸}اسرائیل قومی است نادان و بی فهم.

^{۲۹}ای کاش شعور داشت و می فهمید که چرا شکست خورده است.

^{۳۰}چرا هزار نفرشان از یک نفر،

و ده هزار نفرشان از دو نفر شکست خوردند؟

زیرا «صخره» ایشان، ایشان را ترک کرده بود،

خداوند ایشان را به دست دشمن تسلیم نموده بود.

^{۳۱}حتی دشمنانشان نیز می دانند که

«صخره» شان مانند «صخره» اسرائیل نیست.

^{۳۲}دشمنان اسرائیل مانند مردم سدوم و عموره فاسدند،

مثل درختانی می باشند که انگور تلخ و سمی به بار می آورند،

^{۳۳}مانند شرابی هستند که از زهر مار گرفته شده باشد.

^{۳۴}آنچه دشمنان کرده اند از نظر خداوند مخفی نیست،

او به موقع آنها را مجازات خواهد کرد.

^{۳۵}انتقام و جزا از آن خداوند است.

بزودی آنها خواهند افتاد،

زیرا روز هلاکت ایشان نزدیک است.

^{۳۶}خداوند به داد قومش خواهد رسید

و بر بندگانش شفقت خواهد فرمود،

وقتی ببیند که قوت ایشان از بین رفته

و برای برده و آزاد رمقی نمانده است.

^{۳۷}و^{۳۸}خداوند به قومش خواهد گفت:

«کجا هستند خدایان شما،

«صخره هایی» که به آنها پناه می بردید

و پیه قربانی ها را به آنان می خوراندید

و شراب برای نوشیدن به آنها تقدیم می کردید؟

بگذارید آنها برخیزند و به شما کمک کنند

و برای شما پناهگاه باشند.

^{۳۹}«بدانید که تنها من خدا هستم

و خدای دیگری غیر از من نیست.

می میرانم و زنده می سازم،

مجروح می کنم و شفا می بخشم،

و کسی نمی تواند از دست من برهاند.

۲۹:۳۲

تث ۲۹:۵

۳۰:۳۲

لاو ۸:۷؛ ۲۶

یوش ۱۰:۲۳

داو ۲۲:۷

تث ۱۸:۴؛ ۳۲

۳۲:۳۲

پیدا ۵:۴؛ ۱۹

تث ۱۸:۲۹

۳۵:۳۲

ار ۱۲:۲۳

حز ۵:۷

روم ۱۹:۱۲

۳۶:۳۲

لاو ۴۵:۴۴؛ ۲۶

تث ۳:۳۰

عبر ۳۰:۱۰

۳۷:۳۲

ار ۲۸:۲

۳۸:۳۲

اعد ۲۱:۲۵

ار ۱۲:۱۱

۳۹:۳۲

اسمو ۶:۲

مز ۲۲:۵۰

اش ۱۰:۴۳؛ ۴:۴۱

۴۰ من که تا ابد زنده هستم،

دست خود را به آسمان برافراشته، اعلام می‌کنم

که شمشیر براق خود را تیز کرده،

بر دشمنانم داوری خواهم نمود.

۴۱ از آنها انتقام خواهم گرفت

و کسانی را که از من نفرت دارند مجازات خواهم کرد.

۴۲ تیرهایم غرق خون دشمنان خواهند شد،

شمشیرم گوشت کشته شدگان و اسیران را خواهد درید

و به خون آنها آغشته خواهد گشت،

سرهای رهبران آنها پوشیده از خون خواهند شد.»

۴۳ ای قوم‌ها با قوم خداوند شادی کنید،

زیرا او انتقام خون بندگان را خواهد گرفت.

او از دشمنان خود انتقام خواهد گرفت

و قوم و سرزمین خود را از گناه پاک خواهد ساخت.

۴۴ و وقتی که موسی و یوشع کلمات این سرود را برای قوم اسرائیل خواندند،

۴۵ موسی به قوم گفت: «به سخنانی که امروز به شما گفتم توجه کنید و به

فرزندان خود دستور دهید تا بدقت از تمام قوانین خدا اطاعت کنند؛^{۴۷} زیرا این

قوانین کلماتی بی‌ارزش نیستند، بلکه حیات شما هستند. از آنها اطاعت کنید

تا در سرزمینی که در آنطرف رود اردن تصرف خواهید کرد عمر طولانی

داشته باشید.»

خدا موسی را از رحلتش آگاه می‌سازد

۴۸ همان روز خداوند به موسی گفت: ^{۴۹} «به کوهستان عباریم واقع در سرزمین

موآب مقابل اریحا برو. در آنجا بر کوه نبو برآی و تمام سرزمین کنعان را که

به قوم اسرائیل می‌دهم، ببین. ^{۵۰} سپس تو در آن کوه خواهی مرد و به اجداد خود

خواهی پیوست همانطور که برادرت هارون نیز در کوه هور در گذشت و به اجداد

خود پیوست،^{۵۱} زیرا هر دو شما در برابر قوم اسرائیل، کنار چشمهٔ مریهٔ قادش واقع

در بیابان صین، حرمت قدوسیت مرا ننگه نداشتید.^{۵۲} سرزمینی را که به قوم اسرائیل

می‌دهم، در برابر خود، خواهی دید ولی هرگز وارد آن نخواهی شد.»

۴۰:۳۲

اعد ۲۱:۸

مز ۵:۶۵

اش ۶:۳۴ ؛ ۲۴:۱

ار ۱۲:۱۲ ؛ ۱۰:۴۶ ؛

۳۲-۲۸:۵۰

۴۶:۳۲

تث ۹:۴

جز ۵:۴۴ ؛ ۴:۴۰

۴۷:۳۲

تث ۴۰:۴ ؛ ۳۸:۳۰ ؛ ۲۰:۳۰

۴۹:۳۲

اعد ۱۲:۲۷

تث ۲۷:۳

۵۰:۳۲

پیذا ۱۷:۲۵

اعد ۱۴:۱۳ ؛ ۲۷

تث ۱۶:۳۱

۵۱:۳۲

اعد ۱۲:۲۰

۵۲:۳۲

تث ۳۷:۱ ؛ ۲۷:۳

خود سازید. وقتی به حکمت پیغام خدا پی بردید، دوست خواهید داشت که آن را در زندگی خود به اجرا در آورید و پیغام آن را به اعضای خانواده خود و دیگران انتقال دهید. کتاب مقدس صرفاً کتابی برای خواندن نیست، بلکه حیات واقعی است.

۴۷،۴۶:۳۲ موسی مردم را ترغیب کرد که درباره کلام خدا بیندیشند و آن را به فرزندانشان خود تعلیم دهند. شما می‌توانید کتاب مقدس را در قفسه کتاب نگه دارید تا خاک بخورد؛ یا اینکه با کنار گذاشتن وقت برای مطالعه روزانه آن، می‌توانید آن را جزء حیاتی زندگی

موسی همه قبایل را برکت می دهد

این است برکتی که موسی، مرد خدا، قبل از مرگش به قوم اسرائیل داد:

۳۳^۱ خداوند از کوه سینا آمد،

او از کوه سعیر طلوع کرد

و از کوه فاران درخشید.

دهها هزار فرشته همراه او بودند

و آتشی مشتعل در دست راست او.

۳^۲ او قوم خود را دوست می دارد

و از آنها حمایت می کند،

ایشان نزد پاهای او می نشینند

و از سخنانش بهره مند می گردند.

۴^۳ قوانینی که من برای قوم اسرائیل آوردم،

میراث ایشان است.

۵^۴ وقتی قبایل و رهبران اسرائیل جمع شدند،

خداوند را به پادشاهی خود برگزیدند.

۶^۵ موسی دربارهٔ قبیلهٔ رئوبین چنین گفت:

«رئوبین زنده باشد و نمیرد

و افراد قبیله اش کم نشوند.»

۷^۶ او دربارهٔ قبیلهٔ یهودا گفت:

«ای خداوند، صدای یهودا را بشنو!

او را با قومش متحد گردان،

او را در مقابل دشمنان یاری ده

تا بتواند از خود دفاع کند.»

۸^۷ دربارهٔ قبیلهٔ لاوی گفت:

«ای خداوند، اوریم و تمیم خود را

به خادمان امین خود سپردی.

تو ایشان را در مسا آزمودی

و در کنار چشمهٔ مریبه امتحان نمودی.

۱:۳۳

اسمو ۲:۲

۲:۳۳

خرو ۲۰:۱۸؛ ۱۹

داو ۵:۵

مز ۱۷۸:۶۸

دان ۱۰:۷

حب ۳:۳

غلا ۱۹:۳

۳:۳۳

تث ۳۷:۴ ؛ ۹۱:۶ ؛ ۶:۷

۲:۱۴

۴:۳۳

تث ۲:۴

مز ۱۱۱:۱۹

۵:۳۳

اعد ۲۴-۱۸:۲

مز ۲۸:۲۲ ؛ ۱۶:۱۰

۶:۳۳

پیدا ۳:۴۹

۷:۳۳

پیدا ۱۲۸:۴۹

۸:۳۳

خرو ۷:۱۷

لاو ۸:۸

اعد ۲۴:۱۳؛ ۲۰

تث ۱۶:۶

استعدادهای منحصر به فرد همه را شکوفا می سازد. وجود همه این عطایا برای تکمیل نقشه او ضروری است. به عطایای دیگران حسادت نورزید، بلکه عطایایی را که خدا به شما داده است کشف کنید و تصمیم بگیرید وظایفی را که او منحصرأ بر عهده شما گذاشته است انجام دهید.

۲۵:۶-۳۳ به تفاوت بین برکاتی که خدا به هر قبیله داد توجه کنید: به یکی بهترین سرزمین را داد، به دیگری قدرت، و به یکی دیگر حکمت. خیلی اوقات، وقتی کسی را می بینیم که توانایی خاصی دارد، فکر می کنیم که خدا باید این شخص را بیش از دیگران دوست داشته باشد. به جای این طرز فکر، بدانید که خدا

ایشان تو را بیش از پدر و مادر، برادر و فرزند خود، دوست داشتند، از کلام تو اطاعت کردند و نسبت به عهد تو وفادار ماندند.

۱۰ آنها قوانین تو را به بنی اسرائیل می آموزند

و بر قربانگاه تو، بخور و قربانی به تو تقدیم می کنند.

۱۱ ای خداوند، قبیله لای را برکت بده و خدمت ایشان را قبول بفرما.

کمر دشمنانشان را بشکن تا دیگر برنخیزند.»

۱۲ موسی درباره قبیله بنیامین چنین گفت:

«او محبوب خداوند است

و در پناه او زیست می کند،

خداوند تمامی روز او را احاطه می نماید

و از هر بلایی او را حفظ می کند.»

۱۳ درباره قبیله یوسف چنین گفت:

«خداوند سرزمینشان را برکت دهد،

با باران و با آبهای زیر زمین.

۱۴ سرزمینشان در هر فصلی پر بار باشد

و از محصولاتش که آفتاب می رویاند غنی گردد.

۱۵ کوههای قدیمی شان پر از درخت میوه شوند

و تپه های جاودانی شان حاصلخیز گردند.

۱۶ در زمینشان وفور نعمت باشد

و ایشان از رضایت خداوند برخوردار گردند،

خداوندی که دربوته مشتعل ظاهر گشت.

تمامی این برکات بر یوسف باد،

بر کسی که میان برادران خود شاهزاده بود.

۱۷ یوسف در قوت مانند گاو جوان است،

و همچون گاو وحشی با شاخهای خویش تمام قومها را می زند.

این برکات بر هزاره های منسی و ده هزاره های افرایم باد.»

۱۸ موسی درباره قبایل زبولون و یساکار چنین گفت:

«ای زبولون سفرهای تو با شادی همراه باشد،

و تو ای یساکار در خیمه های خود شادمان باش.

۱۹ زبولون و یساکار قومها را به کوه خود دعوت خواهند کرد

و در آنجا قربانی های راستین تقدیم خواهند نمود.

ثروت دریا از آن ایشان خواهد شد

و گنجینه های نهفته در شن نصیب آنها خواهد گردید.»

۹:۳۳

خرو ۲۷:۳۲

لاو ۱۱:۱۰ ؛ ۶:۲۱

متی ۳۷:۱۰

۱۰:۳۳

لاو ۱۳:۱۲ ؛ ۱۶:۱۶

تث ۹:۱۷ ؛ ۹:۳۱

۱۲:۳۳

پیدا ۲۷:۴۹

تث ۱۰:۱۲ ؛ ۱۱:۳۲

۱۳:۳۳

پیدا ۲۷:۲۷-۲۹ ؛ ۲۲:۴۹

۱۴:۳۳

تث ۸:۲۸

۱۶:۳۳

مز ۱:۲۴ ؛ ۱۲:۵۰ ؛ ۱۱:۸۹

۱۷:۳۳

اعد ۲۲:۲۳ ؛ ۸:۲۴

پا ۱۱:۲۲

۱۸:۳۳

پیدا ۱۳:۴۹

۱۹:۳۳

تث ۱۳:۳۲

مز ۵:۴ ؛ ۱۹:۵۱

۲۰:۳۳	پیدا ۱۹:۴۹
«در بارهٔ قبیلهٔ جاد گفت: «برکت بر کسانی باد که به جاد کمک می‌کنند. او مانند شیری است درنده و قوی. ۲۱ بهترین قسمت سرزمین را برای خود برگزید، قسمتی را که سهم حاکم بود به او دادند. او مردم را هدایت کرد و حکم و داوری خدا را در مورد اسرائیل اجرا نمود.»	۲۱:۳۳ اعد ۱۵:۱۴:۳۴ : ۱:۳۲ یوش ۱:۲۲ : ۱۲:۴
۲۲:۳۳	پیدا ۱۶:۴۹ یوش ۴۸:۴۷:۱۹ حز ۲:۱۹
«دان مانند بچه شیری است که از باشان می‌جهد.» ۲۳ در بارهٔ قبیلهٔ نفتالی گفت: «نفتالی از رحمت‌ها و برکات خداوند لبریز است، مرز جنوبی سرزمین او، تا دریاچه جلیل وسعت خواهد یافت.»	۲۳:۳۳ پیدا ۲۱:۴۹ اش ۲:۱۰:۹
۲۴:۳۳	پیدا ۲۰:۴۹ ایو ۶:۲۹
۲۴ در بارهٔ قبیلهٔ اشیر چنین گفت: «اشیر بیش از قبایل دیگر برکت یافته است. در میان برادرانش محبوب باشد و سرزمینش از محصول زیتون غنی گردد. ۲۵ شهرهایش با دروازه‌های آهنین محصور شود، و تا وقتی زنده است از قدرتش کاسته نگردد.»	۲۵:۳۳ مز ۱۳:۱۴۷
۲۶:۳۳	خرو ۱۱:۱۵ تث ۳۵:۴ مز ۳۳:۶۸
۲۶ ای اسرائیل، خدایی مانند خدای تو نیست. او با شکوه و جلال بر ابرهای آسمان سوار می‌شود تا به کمک تو بیاید. ۲۷ خدای ازلی پناهگاه توست و بازوان ابدی او تو را محافظت خواهند کرد.	۲۷:۳۳ پیدا ۲۴:۴۹ تث ۲:۷ یوش ۱۸:۲۴ مز ۱:۹۰

دست امور دیگر می‌سپاریم؛ این امور شاید پول باشد یا شغلان، یا هدفی والا، یا رؤیایی برای تمام زندگی‌مان. اما تنها پناهگاه واقعی ما خدای جاودانی است که وقتی سایر تکیه‌گاههای متزلزل فرو می‌ریزد و ما می‌افتیم، دستهای خود را دراز می‌کند تا ما را برگیرد. وقتی به او پناه می‌بریم، هیچ طوفانی نمی‌تواند ما را نابود سازد. اما کسانی که بدون خدا زندگی می‌کنند، باید دائماً محتاط باشند. یک اشتباه ممکن است به کلی آنها را از میان ببرد. زندگی کردن برای خدا در این دنیا ممکن است کار پر مخاطره‌ای باشد. اما در نهایت، این مردم بی‌خدا هستند که در وضع متزلزلی قرار دارند. از آنجا که خدا پناهگاه ما است، می‌توانیم جرأت پیدا کنیم و بی‌باک باشیم.

۲۱:۲۰:۳۳ مردم قبیله جاد بهترین قسمت سرزمین موعود را دریافت کردند چون با تنبیه نمودن دشمنان شرور قوم اسرائیل، از خدا اطاعت کرده بودند. تنبیه هم برای کسی که تنبیه می‌کند و هم برای کسی که تنبیه می‌شود، ناخوشایند است، اما جزء ضروری رشد می‌باشد. اگر شما در مقامی هستید که بعضی اوقات موظف به اصلاح و تنبیه دیگران می‌باشید، در انجام وظیفه خود کوتاهی نکنید. بدانید که تنبیه مناسب، برای رشد شخصیت حائز اهمیت است. همیشه بکوشید که هم عادل باشید و هم رحیم، و بهترین صلاح و مصلحت را برای کسی که باید تنبیه شود، در نظر بگیرید.

۲۷:۳۳ سرود موسی نشان می‌دهد که خدا پناهگاه ما و تنها مأمن حقیقی ما است. چقدر ما زندگی خود را به

او دشمنانت را از مقابل تو خواهد راند
و به تو خواهد گفت که آنها را هلاک کنی.

^{۲۸} پس اسرائیل در امنیت ساکن خواهد شد.

او در سرزمینی زندگی خواهد کرد که پر از غله و شراب است
و از آسمان آن شبنم بر زمین می‌بارد.

^{۲۹} خوشبحال تو، ای اسرائیل،

زیرا هیچ قومی مثل تو نیست،

قومی که خداوند، آن را نجات داده باشد.

خداوند سپر و شمشیر توست،

او تو را کمک می‌کند و به تو پیروزی می‌بخشد.

دشمنانت در مقابل تو به زانو درخواهند آمد

و تو ایشان را پایمال خواهی نمود.

رحلت موسی

آنگاه موسی از دشتهای موآب به قلّه پیسگاه در کوه نبو، که در

مقابل اریحاست رفت و خداوند تمامی سرزمین موعود را به او

نشان داد: از جلعاد تا دان، اتمام زمین قبیله نفتالی، زمینهای قبایل افرایم و

منسی، زمین قبیله یهودا تا دریای مدیترانه،^۳ صحرای نگب و تمام ناحیه دره

اریحا (شهر نخلستان) تا صوغر.

خداوند به موسی فرمود: «این است سرزمینی که من به ابراهیم و اسحاق

و یعقوب وعده دادم که به فرزندانشان بدهم. اکنون به تو اجازه دادم آن را

بینی، ولی پایت را در آنجا نخواهی گذاشت.»

۲۸:۳۳

پیدا ۳۷:۲۹-۲۷:۲۷

تث ۱۳:۱۲-۳۳

۲۹:۳۳

پیدا ۱:۱۵

تث ۳۲:۴

۲ سمو ۳:۲۲

مز ۱۱:۱۱۵ : ۳:۶۶

۱:۳۴

اعد ۱۲:۲۷ : ۲۰:۲۱

تث ۵۲:۴۹-۳۲

۲:۳۴

خرو ۳۱:۲۳

تث ۲۴:۱۱

یوش ۳۲:۱۹

۴:۳۴

پیدا ۳:۲۶ : ۷:۱۲

مز ۱۱:۱۰-۱:۱۵

۱۰:۴:۳۴ موسی تنها شخصی بود که رو در رو با خدا سخن گفت. او بزرگترین پیامبر قوم اسرائیل نامیده شده است. اما این مرد بزرگ اجازه ورود به سرزمین موعود را نیافت، زیرا از خدا ناطاعتی کرده بود (اعداد ۱۲:۲۰). هر چقدر که خوب باشیم، یا هر چقدر که کارهای زیادی برای خدا کرده باشیم، اما بعضی اوقات از او ناطاعتی می‌کنیم. نتیجه ناطاعتی ما، تنبیه است. خدا شدیداً موسی را تنبیه کرد، اما باز او را دوست خود خواند. وقتی طعم تلخ تنبیه خدا را می‌چشید، همان کاری را بکنید که موسی کرد. با عشق، درک، و اشتیاق برای اصلاح شدن، به سوی خدا باز گردید. با عصبانیت، ناراحتی، یا با احساس شکست و بی‌کفایتی میدان را خالی نکنید.

رحلت موسی

موسی درست قبل از وفات خود، به کوه نبو رفت. با آنکه او نمی‌توانست وارد سرزمین موعود شود، خدا از قلّه کوه نبو زیبایی آن را به او نشان داد.

بنابراین موسی، خدمتگزار خداوند، چنانکه خداوند گفته بود در سرزمین موآب درگذشت. ^۵خداوند او را در دره‌ای نزدیک بیت‌فغور در سرزمین موآب دفن نمود، ولی تا به امروز هیچکس مکان دفن او را نمی‌داند. ^۶موسی هنگام مرگ صد و بیست سال داشت، با وجود این هنوز نیرومند بود و چشمانش به خوبی می‌دید. ^۷قوم اسرائیل سی روز در دشتهای موآب برای او عزاداری کردند.

^۸یوشع (پسر نون) پر از روح حکمت بود، زیرا موسی دستهای خود را بر او نهاده بود. بنابراین مردم اسرائیل از او اطاعت می‌کردند و دستوراتی را که خداوند به موسی داده بود پیروی می‌نمودند.

^۹در اسرائیل پیامبری مانند موسی نبوده است که خداوند با او رودر رو صحبت کرده باشد. ^{۱۰}موسی به فرمان خداوند، معجزات عظیمی در حضور فرعون مصر، درباریانش و تمام قوم او انجام داد. ^{۱۱}هیچکس تا بحال نتوانسته است قدرت و معجزات شگفت‌انگیزی را که موسی در حضور قوم اسرائیل نشان داد، ظاهر سازد.

۵:۳۴

اعد ۸۷:۱۲

تث ۵۰:۳۲

۶:۳۴

تث ۲۹:۳ : ۴۶-۴۴:۴

یهو ۹

۷:۳۴

تث ۲:۳۱

اعما ۳۰:۲۳:۷

۹:۳۴

خرو ۳:۳۱

اعد ۱۸:۲۷

۱۰:۳۴

اعد ۸۷:۱۲

اعما ۲۳:۲۲:۳

۱۱:۳۴

تث ۱۹:۷ : ۳۴:۴

پدید آورد. اما موسی کسی بود که اجازه نداد موفقیت مغرورش سازد. در آخر هم خدا هنوز بهترین دوست او بود. محبت، احترام به خدا و ترس از او، روز به روز در زندگی موسی رو به فزونی می‌گذاشت. موسی می‌دانست که بزرگی او نبود که او را موفق ساخته، بلکه بزرگی خدایی بود که به او ایمان داشت.

۱۰:۳۴ موسی، مردی که به خاطر داشتن «لکنت زبان» (خروج ۴:۱۰)، نمی‌خواست خدا او را به مصر بفرستد، سه سخنرانی برای اسرائیل ایراد کرد که کتاب تثنيه را تشکیل می‌دهند. خدا به او قدرت داد تا از چوپانی الکن به رهبری ملی و سخنوری پر قدرت تبدیل شود. شجاعت، فروتنی، و حکمت او از برده‌های عبرانی، ملتی